

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski
wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 157

Poznań, środa dnia 6 kwietnia 1932

Rok XXVII

Osamotnieni

Ze położenie państwa jest poważne — o tem przekonana jest już nietylko opinia. Może nawet więcej od opinii — która zachowuje nadzwyczajną oględność w ocenianiu sytuacji — widzą piętrzące się niebezpieczeństwa czynniki miarodajne, mające siłą rzeczy łatwiejszą możliwość dokładnego zorientowania się w położeniu. Świadczą o tem zarówno konferencja w Spa-le, jak i ostatnie przemówienie płk. Sławka, o którym pisaliśmy wczoraj.

Do tych wszakże trudności wewnętrznych, dołączyły się bardzo zastanawiające objawy z dziedziny zagranicznej i to na odcinku najdonioślejszym i zasadniczym, mianowicie francusko - polskim.

Od szeregu miesięcy wzrasta we Francji kampanja przeciw Polsce. Zatacza ona coraz szersze kręgi. Już nietylko kilku Żydków z ligi obrony praw człowieka występuje przeciw Polsce, ale czynią to coraz częściej politycy czynni, z dużymi ambicjami i pretendujący do odegrania w życiu politycznym Francji znacznej roli, jak np. młody deputowany radykalny Cot. Być może, że w tej akcji młodszych żywiołów jest pewna manjera, szukanie oryginalności w dziedzinie nawet tak mało nadającej się do fantazji, jak polityka zagraniczna, być może, że jest to przygrywka do walki ze starszymi politykami w partji, jak z p. Herriotem, niemniej pozostanie rzeczą znamieną, że właśnie Polska stała się odskocznią dla tych manewrów. Ogłoszone przez nas niedawno oświadczenie polityka radykalnego p. Pfeiffera jasno i cynicznie stawiało sprawę: Polska jest przeszkodą dla porozumienia francusko - niemieckiego, musimy więc ją poświęcić.

Oczywiście rozumowanie takie zdradza słabą orientację w polityce międzynarodowej. Polska mimo wszystko jest cennym sojusznikiem Francji. Gdyby nie Polska, w obecnych granicach, Francja nie mogłaby prowadzić polityki zagranicznej tak, jak ją prowadzi. Żadne jej przedsięwzięcie, czy to na terenie Genewy, czy w Locarno, nie udało by się. Polska szachuje Niemcy na wschodzie. Samo jej istnienie zmusza Niemcy do szukania zgody z Francją. Polska okrojona od północy przestałaby odgradzać Rosję od Niemiec, a to natychmiast wyrzuciłoby równowagę w Europie i skazałoby Francję na utratę pełnej samodzielności w polityce zagranicznej.

Nie wierzymy więc, aby rząd francuski zgodził się z lekkim sercem na zerwanie sojuszu z Polską. P. Tardieu podkreślił niedawno w Senacie, jak cenne są dla Francji jej sojusze, zwłaszcza wskutek upadku znaczenia Ligi Narodów.

Nie tu widzimy zatem główne niebezpieczeństwo. Ale niewątpliwie wyraża się ono najpierw w coraz gorszym ustosunkowaniu się do nas opinji francuskiej, a następnie w tem, że sojusz polsko - francuski przestaje dawać pełne efekty.

Jeżeli chodzi o opinie francuską, to kłopotliwie z nią stykał się wie, że prze-

Przed obradami „konferencji czterech”

Przedstawiciele poszczególnych państw — Z posiedzenia rzeczoznawców Francji i Anglii

Londyn, 6. 4. (Tel. wł.) W ciągu dnia dzisiejszego rozpoczyna się konferencja czterech mocarstw w sprawie państw naddunajskich. Francję reprezentować będzie minister finansów Flandin, Włochy — minister spr. zagranicznych Grandi, Niemcy — podsekretarz von Buelow, oraz Anglię premier Mac Donald i minister skarbu Neville Chamberlain.

O wtorkowych obradach rzeczoznawców Francji i Anglii donosi Perti-

Prasa angielska i francuska o zakresie prac konferencji i ustosunkowaniu się poszczególnych mocarstw

Londyn, 6. 4. (Tel. wł.) „Times” w artykule wstępnym uzasadnia konieczność pomocy finansowej dla państw naddunajskich, stwierdzając równocześnie, że Anglja może pożyczyć pieniądze tylko na ściśle określonych warunkach i tylko dla skutecznego uzdrowienia położenia w tych państwach. Międzynarodowa kontrola jest zasadniczą koniecznością dla międzynarodowej pomocy.

„Financial Times” natomiast stwierdza, że żaden plan międzynarodowej pomocy nie może wzbudzić zaufania bez równoczesnego, ostatecznego uregulowania sprawy reparacyj. Próby wyłączenia z grupy państw naddunajskich Bułgarii uważa się w londyńskiej city jako akt wybitnie polityczny.

Paryż, 6. 4. (Tel. wł.) Prasa tutejsza stwierdza, że konferencja ograniczy się do wygotowania pisma, zapraszającego państwa naddunajskie. W

Niemcy nie pragną uzdrowienia, ani konsolidacji krajów naddunajskich

Paryż, 6. 4. (PAT.) Szereg dzienników francuskich wyraża życzenie, żeby Rzesza Niemiecka zajęła na konferencji inną postawę, niż ta, jaka zarysowała się w trakcie wstępnych rozmów z przedstawicielami jej dyplomacji, podkreślając, że, jeżeliby wskutek oporu Niemiec Austrja zbankrutowała, całą odpowiedzialność za katastrofę przypisanoby Niemcom.

Większość prasy utrzymuje, że Niemcy bynajmniej nie pragną uzdrowienia, ani konsolidacji krajów naddunajskich, które uważają za sferę

nax, że Anglja zaproponowała odstąpienie państw naddunajskich od standardu złota. Przedstawiciele Francji przyjęli propozycję z zastrzeżeniem, że natychmiast ustalą się nowy, niższy standard złota na trwałych podstawach

Francuska propozycja oparcia komisji finansowej konferencji czterech mocarstw o komisję finansową Ligi Narodów, została odrzucona przez Anglię.

piśmie tem mają być, podane główne wytyczne przyszłej konferencji.

Zamierza się więc zaproponować państwom naddunajskim oparcie wzajemnych stosunków gospodarczych na ekonomiczniejszych podstawach przez wypracowanie wspólnego systemu. Dalej winny one uregulować swoje finanse.

Francja musi mieć pewne gwarancje, gdyż łatwo jest przyjąć plan francuski i od pierwszej odrazu chwili sabotować go. Austrja i Węgry stoją pod silnymi wpływami Niemiec względnie Włoch, a właśnie Austrja i Węgry potrzebują najwięcej pomocy finansowej, którą uzyskać mogą głównie od Francji.

Jeżeli Włochy i Anglja nie będą chciały przyjąć planu francuskiego, będą musiały przedstawić inny. W przeciwnym razie spadnie na nie odpowiedzialność za katastrofę, która niewątpliwie wcześniej czy później musi nastąpić.

swych wpływów oraz za teren dla swej wyłącznej ekspansji na przyszłość. Niemcy usposobione są wrogo nawet dla samego projektu federacji handlowej między 5 krajami, t. zw. sukcesyjnymi i cieszą się, a może nawet więcej niż cieszą, z oporu, jaki stawiają projektowi francuskiemu nietylko Niemcy austriaccy, lecz również i agrarjusze czeskosłowaccy i grupy rumuńskie, których nie można lekceważyć ze względu na sympatje, okazywane im przez obecnego ministra finansów Argetojanu.

Ks. Prymas o stosunkach polsko-niemieckich

Wiedeń, 6. 4. (PAT.) „Reichspost” ogłasza rozmowę Prymasa Polski ks. Hlonda na temat stosunków polsko-niemieckich.

Ks. Prymas podkreślił, że w obecnej chwili jest zbrodnią wzniesić nienawiść narodową. Następnie ks. Prymas zaznaczył, że zdaje sobie sprawę z różnic politycznych, panujących między Polską a Niemcami. Polak szanuje przeciwnika i nie bierze mu za złe, jeśli się broni. Jednego tylko nie może znieść, mianowicie by zwal-

stajemy być we Francji lubiani, a to dużo znaczy w kraju, gdzie rządy opierają się na opinji. Co było tego przyczyną? Niewątpliwie nieumiejętne postępowanie Polski wobec Francji. Od r. 1926 dyplomacja nasza nie umiała przemawiać twardo w Paryżu w sprawach zasadniczych, nie potrafiła wykazywać tam takiej inicjatywy, jak dyplomacja czeska, natomiast objawiała swoją „samodzielność” w rzeczach drobnych, etykietalnych nawet, czy uczucio-

wych, a jednak nie bez znaczenia i poważnie branych pod uwagę. Stanowisko takie tylko drażniło, nie dawało nam żadnych korzyści, prócz może osobistej uciechy różnym naszym megalomanom. A reszty dokonał Brześć. Takiego jednomyślnego wybuchu potępienia, jakiego doznał ten fakt w całej prasie francuskiej od rojalistycznej „Action Française” do socjalistycznego „Populaire’a” — dawno nie widziano. I dziś jest skutek taki, że nikt w prasie

francuskiej nie staje w obronie Polski i nie odpiera skierowanych na nią ataków w samej Francji. A to jest objaw nowy. Natomiast wszyscy jak na komendę entuzjazmują się Czechosłowacją, nazywają ją „najlepszym” sojusznikiem Francji i jedyną podstawą wielkiej polityki francuskiej w Europie.

Praktyczne skutki tych nastrojów są widoczne. A więc najpierw sprawa drugiej transzy pożyczki kolejowej. „Sanacja” zawarła w roku zeszłym tę umowę z wielkim szumem, głosiła, że jest to jeden z największych jej sukcesów, zwołała nadzwyczajną sesję Sejmu i Senatu dla zatwierdzenia kontraktu. Tymczasem nagle okazało się, że emitowanie drugiej transzy pożyczki (300 milj. fr.) we Francji jest niemożliwe. Znany ekonomista polski płk. Koc, który zawierał umowę o pożyczkę kolejową, dopuścił, że w jednym z ustępów, który ustalał termin drugiej emisji (1-go maja 1932 r.) dodano zastrzeżenie: „o ile stan rynku pozwoli na dokonanie drugiej emisji we wskazanym terminie”. Na tem drobnym zastrzeżeniu opiera się dzisiaj odmowa emisji. Konsorcjum kolejowe polsko - francuskie zwróciło się bezpośrednio do rządu francuskiego o udzielenie pożyczki ze skarbu państwa. W tej sprawie jeździł do Paryża p. wicepremier Zawadzki. Jakie są wyniki tej podróży — niewiadomo. Tymczasem jednak francuska izba deputowanych ukończyła swoją działalność, zbliżają się wybory, przyjdzie do steru nowa izba, a bez jej zgody żadna pożyczka zagraniczna nie może być obecnie przez rząd francuski udzielona. Czy w tych warunkach wpłyną na 1-go maja pieniądze z Francji do Polski?

Druga sprawa to federacja naddunajska. Prasa „sanacyjna” próbowała przez pewien czas wmawiać, że jeżeli Polska nie bierze udziału w tych naradach, to jest to właśnie dowodem jej... „mocarstwowości”. Naiwnej tej tezy nie dało się długo utrzymać. Dziś jeżeli już nie sam minister Zaleski, to podwładni mu funkcjonariusze, jak radca Roman, lub poseł polski w Belgradzie p. Günter, dają prasie, przeważnie zagranicznej, informacje, jak żywo Polska jest zainteresowana tem wszystkim, co dzieje się nad Dunajem. P. Roman wprost używa takich zdań, że „musimy zatem bacznie śledzić, ażeby ta nowa koncepcja nie stanęła na przeszkodzie naszym interesom... musimy być w stałym kontakcie z wszystkimi poczynaniami, zdążającymi do realizacji projektu”.

Tymczasem Polska została odsunięta od narad, wszczętych przeciw z inicjatywy Francji. I tu zaznaczyć należy, że nie chodzi o to, aby Polska wchodziła wprost do federacji naddunajskiej, ale aby mogła współdecydować o jej powstaniu na tych samych prawach, co Włochy lub Niemcy. Zarówno pozycja geograficzna Polski, jej rola jako jednego z państw sukcesyjnych, jej handel z krajami naddunajskimi do tego ją predystynują.

Polska tymczasem jest odosobniona. Ale czy istotnie Polska? Czy to odosobnienie nie dotyczy raczej „sanacji”? I czy trudności, jakie ma sam obóz „sanacyjny” nie zwalają się dziś na całą Polskę?

W naprężeniu walki wyborczej

Eksplozja materiałów agitacyjnych — Samolotem, autem i koleją — Hitler i Brüning jeżdżą — Kto wytrzyma dłużej?

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“.)

Berlin, 5 kwietnia.

W niedzielę o godzinie 12 upłynął zadekretowany przez rząd na czas świąt „Burgfrieden“. Z tą chwilą nastąpiła prawdziwa eksplozja nagromadzonego przez czas przymusowego pokoju materiału agitacyjnego. Nic zresztą dziwnego, jeżeli się zważy, że partjom pozostał tylko tydzień dla propagandy przed drugim głosowaniem na prezydenta Rzeszy. Obydwie strony przygotowały na ten tydzień szczegółowe plany kampanji, które rzeczywiście są imponujące i stawiają zarówno wobec każdego szeregowca partyjnego, jak i wobec czołowych przywódców niestychane wymagania. Hitlerowcy zapowiedzieli zgóry, jako wynik odbytej po pierwszym głosowaniu narady, olbrzymi wysiłek, nie dbając o to, że drugi kontrahent frontu harzburskiego, Hugenberg, wycofał się z pola zupełnie. Prasa ich drukuje dzieśiaki, a większe gazety nawet setki tysięcy nadliczbowych egzemplarzy dla propagandy.

Sam Hitler postanowił mówić przez cały tydzień codziennie 3—4 razy, starając się w ten sposób wyrównać szanse, które przeciwnikom jego daje użycie radja. Automobil, kolej, samolot przenosi go z miejsca na miejsce, a specjalnie towarzyszący mu korespondenci telegrafują sprawozdania z podróży bez przerwy do prasy partyjnej. Stosownie do swego przyrzeczenia przemawiał Hitler w niedzielę w Saksonji, w Dreźnie, Lipsku, Chemnitz i Plauen, a wczoraj w Berlinie o godz. 5 w Lustgartenie, o godz. 7 w Poczdamie, o godz. 8,30 w Sportpalaście, o godz. 10,30 w Friedrichshain (robotniczo-komunistyczna dzielnica Berlina) do zgromadzonych tłumów.

Ludzie tysiącami przeciągali ulicami Berlina, dążąc do miejsca, albo z miejsca zebrań. W Poczdamie oddziały S. A. w liczbie około 8 tysięcy defilowały z pochodniami przed grobem Fryderyka II-go. Dzisiaj Hitler udaje się samolotem do Elbląga, a po drodze zatrzymuje się w Gdańsku. Nawiasem mówiąc, wizyta jego w Gdańsku w trakcie kampanji wyborczej o prezydenta Rzeszy jest z punktu widzenia lojalności Gdańska conajmniej trochę dziwna.

Jednocześnie wszyscy inni przywódcy hitlerowscy rozwinęli śladem swego wodza gorączkową działalność. Niemcy zamieniły się prosto w tysiące obozów wiecowych, każde miasto i miasteczko słucha podniecone wzbudzonych mów agitacyjnych. — Płoty pokrywają się napisami — często o bardzo „uproszczonym“ sposobie wyrażania się — stupy plakatami.

Ale i druga strona nie próżnuje. Zaraz po upływie „Burgfrieden“ organizacje „żelaznego frontu“ odbyły w Niemczech około 10 000 wieców. Ta sama mniej więcej ilość wieców przewidziana jest na każdy dzień tygodnia aż do dnia głosowania. Ilość komitetów Hindenburga wzrosła od dnia pierwszego głosowania z 400 na 1650. Kanclerz Brüning wyrzekł się podróży do Londynu na ważną konferencję w sprawie polityki naddunajskiej, i jeździ po kraju, przeciwstawiając się obojętności agitacji Hitlera. Wczoraj Brüning mówił w Karlsruhe w dwóch salach pokolei, i zamierza w dalszym ciągu, podobnie jak Hitler, przejechać Niemcy od południa do wschodu. W sobotę będzie mówił w Królewcu, skąd radio roznieśli jego mowę na cały kraj. W niedzielę już mówił w Berlinie minister Treviranus, w Duesseldorfie wiceprezydent Reichstagu von Kardorff, w Limburgu minister Severing, w Dreźnie poseł Crispian, w Frankfurcie nad Menem poseł Roehle, w Wrocławiu do centrowców minister Stegerwald, a poza tem na osobnym zebraniu poseł socjalistyczny Wels. — Przywódca hitlerowców berlińskich dr. Goebbels zamierza podobno jeździć trop w trop za kanclerzem i odbywać zebrania zaraz po jego zebraniach.

Nie wyliczamy licznych zebrań i wieców, które odbywają się dzisiaj, ani wogóle zamierzeniem naszym nie jest przytaczać wszystkich, które się już odbyły, bo nie byłoby to ani możliwe, ani potrzebne. Chodzi nam jedynie o podkreślenie, że wyżęcenie agitacji przed drugim głosowaniem jest niezwykle silne, silniejsze znacznie, niż przed pierwszym głosowaniem, i że poszczególne stronnictwa jako całość, a ich przywódcy każdy z osobna, stanęli do walki prosto aż do wyzzerpania sił fizycznych.

Ten olbrzymi wysiłek wyszedł

przedewszystkiem od hitlerowców. Oni są stroną atakującą, i w gruncie rzeczy ich uderzenia zmusiły przeciwników do rozwinięcia ze swojej strony frontu na całą dostępną im szerokość. Komuniści po poniesionej w pierwszym głosowaniu porażce nie interesują już tak bardzo. Właściwa walka toczy się między hitlerowcami z jednej strony, a wszystkimi innymi partjami Niemiec z drugiej strony, tembardziej, że jedyne możliwe poparcie, jakie mogli mieć hitlerowcy, od „Deutschnationale Volkspartei“, obróciło się pod komendą Hugenberga w wyraźną niechęć i walkę podjazdową. Najgorzej na tem prawdopodobnie wyjdzie sam Hugenberg, bo wielu z jego zwolenników przechodzi do Hitlera, a opowiedzenie się za Hitlerem kronprinca jest dla Hugenberga pewnego rodzaju wyrażeniem nagany „z najwyższego miejsca“.

To jednak, że Hitler i jego partja są zupełnie sami, i że przeciwko niemu do walki wystąpiły całe organizacje państwowa i wszystkie inne partje polityczne, zapominając o tem, co je dzieli, a łącząc się w poczucie wspólnego niebezpieczeństwa, i że pomimo to zmuszone one zostały do wyżęcenia wszystkich sił aż do zupełnego wyzzerpania rezerw, jest w historii stron-

nictw politycznych niebywałe. Fakt ten trudno będzie lekceważyć nawet wtedy, gdy, jak można przewidywać z wyników pierwszego głosowania, Hindenburg zostanie wybrany. Hitlerowcy wykazują w tej walce odporność psychiczną i przeżność, zasługującą na najbaczniejszą uwagę. W ocenie prądów politycznych i społecznych nie można się na dalszą metę kierować wynikami chwilowych sukcesów i niepowodzeń.

Każda partja w walce, trwającej lata, musi ponieść również szereg porażek. Decyduje o jej byciu wewnętrzna siła psychiczna, zapas woli jej przywódców, wytrwałość i energia. A tej hitlerowcom nie brak. Wierzą oni przytem w swoje zwycięstwo mimo wszystko, mają poczucie misji. Bodaj, że nie załamię tego poczucia nawet ponowny wybór Hindenburga. Ich taktyka, wyglądająca na prostą zarozumiałość, ma swoje przemysłane podłożę psychologiczne. Byłoby wielkim błędem, gdyby powiedziano sobie, że zwycięstwo Hindenburga będzie definitywną klęską hitleryzmu. Ta klęska byłaby możliwa tylko wtedy, gdyby hitlerowcy sami załamię się psychicznie. Należy więc poczekać jeszcze czas jakiś z wypowiedniami, nawet po wyborach, a to tembardziej, że Hitler dał już dowody, iż niepowodzenie nie łamię go tak łatwo. W przeciwnym razie hitleryzm skończyłby się był po nieudanych swego czasu „pucczu“ w Monachjum.

JERZY DROBNIK.

W przeddzień zjazdu czterech mocarstw w Londynie

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“.)

Rzym, 4 kwietnia.

Nietrudno stwierdzić, że w polityce zagranicznej francuskiej zachodzą pewne zmiany orientacyjne, a przynajmniej jest próba wydotania się z impasu, odziedziczonego po Briandzie, który sam potrzył na ruinie swego dzieła, opartego na złudnych przesłankach i nieliczących się zgół z mentalnością oraz wychowaniem zarówno młodego pokolenia, jak mas niemieckich po wojnie, na które, jak się okazało, ani wojna ani rewolucja ani wreszcie kryzys ekonomiczny nie wpłynęły otrzewiająco.

Laval, który stanął na czele rządu w chwili największego zamieszania i niepewności, w jakiej znalazły się gospodarstwo i finanse świata po wojnie, szukał bezskutecznie zbliżenia do Stanów Zjednoczonych. Tardieu zaś wraca na tradycyjną drogę porozumienia z Anglią, bez którego nie można sobie wyobrazić ustalenia się w Europie tego zaufania i stabilizacji stosunków, o które powszechnie się woła — a równocześnie nie zapomina o drugim czynniku politycznym, jakim jest Rzym w dzisiejszym układzie rzeczy. Tardieu dąży do gener. wyjaśnienia, przynajmniej najważniejszych spraw politycznych, co do których między Paryżem a Londynem oraz między Paryżem a Rzymem zachodzą różnice, w słusznym przekonaniu, że stanowi ono niezbędny prolog do stałego współprawnictwa mocarstw.

„Na tapecie“ jest w tej chwili sprawa naddunajska, której dyplomacja francuska nie chce rozwiązać w odefrancu od innych problemów tej wagi i tego znaczenia, jak długi międzysosjusznice, odszkodowania i t. d. Ten ogólny cel miała podróż Tardieugo do Londynu przed zebraniem się przedstawicieli czterech mocarstw (Anglii, Francji, Włoch, Niemiec), zaproponowanym przez Londyn w sprawie naddunajskiej.

Jak wiadomo na tle tej podróży i posunięć premjera francuskiego miała miejsce żywa polemika w prasie angielskiej i francuskiej, która znalazła też specyficzne akcenty w Rzymie. Już sama zapowiedź wizyty p. Tardieugo w Londynie spotkała się w sferach politycznych włoskich z nieprzychylnym przyjęciem, gdyż rząd włoski akceptował odrazu angielską inicjatywę zjazdu we czwórkę. „Corriere della Sera“ z 31 marca określił krok Tardieugo „raczej jako czynnik zamieszania niż wyjaśnienia na powikłanym horyzoncie dyplomatycznym“. Wyrażano też tu zrazu obawę, że konferencja czterech może nie dojść obecnie wogóle do skutku. Z tem większym przeto zadowoleniem przyjęto wiadomość Agencji Reutersa o jej zwołaniu. Decyzję rządu angielskiego objaśniają tu jako chęć odparowania zgóry zamysłów francuskich,

Słowem, podobnie jak pewne koła londyńskie, również, a może jeszcze więcej, sfery włoskie starały się zaprzeczyć jakoby wizyta Tardieugo w Londynie nie mogła mieć charakteru kierowniczego porozumienia między Francją a Anglią w przededniu właściwej konferencji czterech mocarstw. Porozumienie francusko-angielskie we dwójkę z wyłączeniem Włoch nie jest od dziś kamieniem obrazu dyplomacji włoskiej. Poza tem podkreśla się tu, że zwołanie konferencji czterech oznacza, iż nie plan Tardieugo, ale inny, t. j. ten, który wyniknie z obrad londyńskich, ma szanse przyjęcia i utrzymania się. Wogóle nie inicjatywa francuska, ani też francusko-angielska, ale europejska może tu zwyciężyć. Projekt Tardieugo, który narzuca państwu naddunajskim cały program ekonomiczny (taryfy preferencyjne) i finansowy (rewizję kapitałów inwestowanych, reformę budżetów, kontrolę finansową) wzamian za długoterminowe pożyczki może co najwyżej być punktem wyjścia dyskusji, ale musi być gruntownie zrewidowany. A dalej, conajważniejsza, projekt ten ma na celu narzucenie Austrii i Węgrom pewnych wyzzerzeń się o charakterze politycznym, co zdaniem tutejszych kół nie powinno mieć miejsca.

Tak więc sprawa nienaruszalności traktatów miałyby być pozostawiona w zawieszeniu, bo taki stan rzeczy jest wygodniejszy dla swobody ruchów dyplomacji włoskiej. Ta kwestja zasadnicza, jak widzimy, stale wypluwa i wypluwać będzie na powierzchnię. Jasne jest też, że jeszcze wygodniejsze jest to dla planów niemieckich, którym przeciwdziałać może tylko i przeciwdziałać będzie świadomy odpór i gotowość obronna wszystkich czynników zainteresowanych w utrzymaniu traktatów, a przedewszystkiem Polski.

Z okazji niekorzystnej decyzji dla Polski w sprawie celnej z Gdańskiem, prasa włoska wzięła w obronę wysokiego komisarza hr. Gravinę, przed „furią“ prasy polskiej i w komentarzach, bądź nadesłanych z Berlina, bądź samodzielnych, zaznacza, że Gravina spełnił swój „bezzstronny“ obowiązek. S. M.

Zupełne wstrzymanie emigracji sezonowej z Polski do Niemiec

Jak wiadomo, w roku bieżącym emigracja polskich robotników rolnych do Niemiec została przez władze niemieckie zupełnie wstrzymana.

Omawiając ten zakaz „Berliner Tageblatt“ stwierdza, że w roku ubiegłym dopuszczonych było oficjalnie do robot rolnych w Niemczech jeszcze 50 tysięcy polskich robotników sezonowych — cyfra ta jednak była w rzeczywistości wyższa, gdyż angażowano sporo robotników sezonowych z Polski poza wyznaczonym kontyngentem. — Nadto zarejestrowanych było w r. ub. okrago 15 000 polskich robotników przemysłowych, a także pracowało bądź na roli, bądź w przemyśle 35 000 obywateli czechosłowackich, 25 000 Holendrów i po parę tysięcy robotników z innych krajów (Austria, Węgry, Jugosławia, Szwajcaria, Belgja, Włochy, państwa bałtyckie, a nawet Rosja). — Ogólną liczbę robotników z zagranicy „Berl. Tagebl.“ szacuje na conajmniej 160 000.

Liczba robotników z Niemiec, zajętych w innych krajach, ma być jednak znacznie wyższa. To też „Berl. Tgbl.“ nawołuje do ostrożności przy usuwaniu robotników zagranicznych z Niemiec, gdyż mogłoby to wywołać represje ze strony zainteresowanych krajów.

W każdym razie imigracja polskich sezonowych robotników rolnych (zwanych w Niemczech „polnische Schnitter“) została ostatecznie zakazana. „Berl. Tgbl.“ wytyka prawicowemu właścicielowi ziemskiemu, że mimo prowadzonej przez nich agitacji antypolskiej (są to wszystkie „Deutschnationale“ lub hitlerowcy) do ostatniej chwili, mimo panującego w Niemczech bezrobocia, bronili się przed tym zakazem, gdyż tanie siły sezonowe z Polski były im bardzo potrzebne, a niemiecki robotnik rolny jest znacznie droższy i wogóle ma większe wymagania. Z tego powodu przedstawiciel prowincji pomeranjskiej w Radzie Rzeszy (Reichsrat) zażądał imieniem wschodnio-niemieckiej wielkiej własności ziemskiej dalszego dopuszczenia polskich „żniwiarzy“.

Przy tej okazji „Berl. Tgbl.“ przypomina, że jeszcze więcej, niż w prowincjach wschodnich, pracowało robotników sezonowych z Polski przy uprawie buraków cukrowych w Saksonji. Stąd zresztą pochodzi słowo „obieżysas“, po niemiecku „Sachsen-gänger“.

Spółceństwo polskie winno — naszym zdaniem — wyciągnąć odpowiednie konsekwencje z zakazu imigracji polskich robotników sezonowych do Niemiec — i pousuwać ze wszystkich placówek Niemców, tam, gdzie się oni jeszcze znajdują.

Litwa a Niemcy

Prasa niemiecka pełna jest w dalszym ciągu żałosnych biadań, przeplatanych pogrozkami, z powodu coraz bardziej stanowczego postępowania Litwinów na terenie Kłajpedy. Ostatnio wielkie oburzenie w Niemczech wywołało aresztowanie niejakiego Beckera, którego władze litewskie oskarżyły o to, że uprawiał szpiegostwo na rzecz Niemiec w ścisłym porozumieniu z wiceprezesem sejmiku kłajpedzkiego Meyerem oraz prezesem niemieckiej partji gospodarczej, Konradem. Dużo też krwi psuje Niemcom usuwanie z Kłajpedy nauczycieli niemieckich, względnie zmuszanie ich do nauki języka litewskiego.

Głównym przedstawicielem ostrego kursu na terenie Kłajpedy ma być litewski minister spraw zagranicznych p. Zaunius, którego polityka podobno cieszy się zupełnym poparciem prezydenta Smetony. Natomiast dwaj pozostali członkowie litewskiego tryumwiratu dyktatorskiego, prezes ministrów p. Tubialis i minister spraw wewnętrznych plk. Rustejkis mają duże zastrzeżenia w stosunku do polityki p. Zauniusa i reprezentują kurs zbliżenia z Niemcami.

Stronnictwo Narodowe

Koło Dębiec

Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, 7 b. m., o godz. 19.30 w lokalu p. Buksińskiego, ul. Świerczewska. Na porządku obrad referat polityczny p. posła Kaweckiego.

O liczne i punktualne przybycie prosi

Zarząd.

Koło Stare-miasto

Plenarne zebranie odbędzie się w piątek, 8 b. m. o godzinie 20. w salce p. Pohlowej. Na porządku obrad pomiędzy innymi referat polityczny p. posła Kaweckiego. O liczny udział prosi

ZARZĄD.

Poziom wód wciąż rośnie

Powódź na Wołyniu przybiera katastrofalne rozmiary

Warszawa, 6. 4. (Tel. wł.) — Z Wołynia dochodzą bardzo alarmujące wiadomości o podniesieniu się stanu wód. Powódź zaczyna przybierać katastrofalne rozmiary.

W Lucku wystąpił Styr, oraz rzeka Szapajłówka, zalewając dwie dzielnice Szczawnica. Na drodze gminnej Barcię — Wola Rogalewska lody zerwały i zagrażając mostom na Styrze. Te same wiadomości nadchodzą z Dubna,

Kowla i Ostroga. W Równem część miasta zalana, również elektrownia miejska.

Na Wilji woda podniosła się wysoko.

Na Podkarpaciu Poprad utworzył koło Zegiestowa zator 5-kilometrowy. Wody na Stryju i na Oporze znacznie się podniosły. Poziom Sanu dochodzi do 4 i pół metra. (w)

Lody na Niemnie, Bugu i Wilji — ruszyły

Warszawa, 6. 4. (PAP). W dniu wczorajszym, o godz. 14.25 ruszył lód na Niemnie pod miejscowością Mosty w powiecie grodzieńskim. Stan wody wynosi 194 cm. Większe niebezpieczeństwo powodzi nie zagraża.

Ruszyły również lody na Bugu pod Małkinią w powiecie ostrowskim. Na rzece istnieje szereg groźnych zatorów, mianowicie zator pod wsią Bojany, długości 5 km., utrzymujący się od stycznia, następnie zator pod wsią Głina długości 3 km., oraz trzy zatory powyżej mostu kolejowego siedleckiego, długości 500 metrów. Dwa oddziały saperów rozbijają zatory pod Gliną i pod Bojanami.

Zator pod Gliną wstrzymuje silnie napór wody, wobec czego stan jej przed ztorem podniósł się o 55 cm. i wynosi obecnie 2.75 metra. W powiecie ostrowskim zagrożone są wsie Borowa i Klukowo, które zostały przez władze ewakuowane.

W powiecie nowogrodzkim stan

wód narazie nie zagraża powodzią. Lody ruszyły w dolnym biegu Szczary (pow. stonimski). Na innych rzekach lody pękają przy podwyższonym poziomie wody, który wynosi do 1 i pół metra. Rzeka Serwecz zalała koło Korelicz (pow. nowogrodzki) kilka nadbrzeżnych domów.

Wilno, 6. 4. (PAT.) W dniu dzisiejszym woda na Wilji podniosła się o kilkanaście centymetrów. Około godziny 4 rano ruszyły lody w dół rzeki. Sama Wilja pokryła się momentalnie krą, która płynęła przez kilka godzin.

W pobliżu Michaliszek kra utworzyła zator. Most znalazł się w niebezpieczeństwie. Oddziały saperów usunęły zator przy pomocy materiałów wybuchowych. Wody ruszyły również na Wace, zalewając brzegi i zagrażając zakładom przem., położonym w pobliżu. Na ogół sytuacja jest dość poważna, nie mniej jednak nie jest tak groźna, jak w roku zeszłym.

Kryzys w ośrodkach przemysłowych

Groźba unieruchomienia hut cynkowych — Wypowiedzenia

Katowice, 6. 4. (Tel. wł.) Dyrekcje hut cynkowych na Śląsku wypowiedziały z dniem 20 kwietnia pracę wszystkim robotnikom, o ile hutnicy nie zgodzą się dobrowolnie na 12-procentową obniżkę. Gdyby się robotnicy sprzeciwiali, przemysłowcy zagrozili unieruchomieniem wszystkich hut cynkowych. (w)

Katowice, 6. 4. (Tel. wł.) W kopalni „Maks” w Michałowicach na Śląsku, która dotąd nie przeprowadzała żadnych redukcji, od 15 b. m. bę-

dzie zwolnionych 350 robotników. Ze względu na wypowiedzenie pracy urzędnikom można się spodziewać, że również reszta załogi w liczbie około 600 osób będzie w przyszłym miesiącu zwolniona.

Dyrekcja westenowskiej fabryki naczyń emalowanych w Olkuszu zamawia od 18 bm. fabrykę z powodu braku zamówień. Wskutek zamknięcia zakładów traci pracę 1300 robotników. (w)

Demonstracje robotników w Zawierciu

Zawiercie, 6. 4. (Tel. wł.) We wtorek wieczorem przed fabryką Towarzystwa Zawiercie doszło do demonstracji. Powodem było niewypłacanie robotnikom zarobku w wysokości jednej dniówki. Uskutecznić to powinien zarząd funduszu bezrobocia na podstawie polecenia ministerjum, gdyż

robotnicy w tym zakładzie pracują tylko dwa dni w tygodniu.

Pierwsza zmiana w liczbie około 1000 ludzi demonstrowała przed fabryką i policja ją rozproszyła. Natomiast druga zmiana, która przyszła do pracy wieczorem, urządziła strajk włoski i nie opuściła fabryki. (w)

Koniec dyktatury wojskowej w Jugosławii

Białogród, 6. 4. (Tel. wł.) Szerokie sfery jugosłowiańskiego społeczeństwa w całym kraju przyjęły z radością wiadomość o dymisji Zyrkovic, którego rządu opierały się na dyktaturze wojskowej i ciążyły kamieniem nad całym państwem, uniemożliwiając zupełnie jego rozwój i doprowadzając Jugosławję niemal do ruiny.

Dymisja Zyrkovic nastąpiła zbyt późno, gdyż dyktatura wojskowa zdołała już doprowadzić do tego, że naród jugosłowiański był zupełnie wyłączony z wpływów nie tylko na politykę, ale także na sposób rozwiązania ciężkiej sytuacji gospodarczej, skutkiem czego zarówno finanse, jak gospodarstwo Jugosławii narażone były na szwank.

Rząd pruski w walce z hitlerowcami

Min. Severing o zarządzeniach w stosunku do narodowych socjalistów

Berlin, 6. 4. (PAT.) Minister Severing udzielił prasie wyjaśnień w sprawie zarządzeń w stosunku do nar. socjalistów.

Ogłoszone ostatnio dokumenty o przygotowaniach ich szturmówek do puczu, charakteryzują — zdaniem Severinga — metody akcji hitlerowców, polegającej z jednej strony na zbrojeniu własnych oddziałów, z drugiej na wnoszeniu rozkładu i rozprzężenia w szeregi administracji państwowej, policji i wojska.

Severing zapowiedział, że rząd nie omieszką wyciągnąć jak najdalej idących konsekwencji, jest bowiem nie do pomyślenia, aby pod płaszczykiem ruchu politycznego tworzyć armię prywatną, zagrażającą nie tylko wewnętrznej władzy państwa, ale mogą narazić kraj cały na niebezpieczeństwo zewnętrzne. Ze stanowiskiem rządu pruskiego solidaryzują się również rządy innych krajów związkowych, jak Badenia, Bawaria, Wirtembergia, Saksonia i Hesja.

Głosy prasy niemieckiej o wynikach rewizji w lokalach hitlerowców

Berlin, 6. 4. (PAT.) Ogłoszenie materiałów skonfiskowanych przy rewizjach w kwaterych szturmówek narodowych socjalistów wywołało w prasie niemieckiej silne wrażenie.

„Berliner Tageblatt” stwierdza, że opublikowanie dokumentów ujawnia niebezpieczny udział oficerów byłej armii cesarskiej w służbie Hitlera. — Generałowie i oficerowie Wilhelma rozwijają w szeregach hitlerowców tę

samą działalność, jaką uprawiali w czasie wojny i przed wojną.

Zdaniem „Vorwärtsu” na uwagę zasługują agitacja, jaką nar. socj. prowadzą na pograniczu wschodnim Rzeszy, szerząc panikę zapomocą alarmów o rzekome niebezpieczeństwie inwazji polskiej.

„Germanja” wzywa rząd Brüninga do energicznych zarządzeń przeciwko awanturniczemu planom nar. socj.

Dziennik hugenbergowski, wszechniemiecka „Deutsche Zeitung” uważa, że pogotowie alarmowe nar. socj. już w dniu 13 marca rb. miało jedynie charakter zarządzeń obronnych przeciwko oczekiwanym wystąpieniom republikańskich bojówek w razie zwycięstwa Hitlera.

Sfałszowany bilans w koncernie Kreugera

London, 6. 4. (PAT.) Olbrzymią sensacją stanowią wiadomości nadeszłe z Sztokholmu, że rewizorzy ksiąg towarzystwa Kreuger-Toll odkryli niedokładności w bilansie z r. 1930, które zawierają różne pozycje fałszywe i zmyślane.

Prezes Skandynawskiego Banku dowiedziawszy się o tych odkryciach, podał się do dymisji. Bank ten dokonywał wszystkie operacje finansowe na rzecz Kreugera. Istnieją poszlaki, że nieścisłości, ujawnione w bilansie, były zarządzone osobiście przez Kreugera.

Głośna sprawa w instancji apelacyjnej

Dziś o godzinie 13 zapadł wyrok w sprawie Fr. Bartoszkiewicza, który oskarżony był o to, że w broszurze p. t. „Dziwy w Ubezpieczalni Krajowej” dopuścił się zniewagi na osobach dr. J. Huberta, radcy B. Wybieralskiego i radcy dr. Baumgartena. W pierwszej instancji zasądzony został Bartoszkiewicz na 1200 zł. grzywny względnie na 120 dni więzienia. W instancji apelacyjnej sąd zatwierdził wyrok sądu grodzkiego co do winy i kary w całej rozciągłości. Ponadto zasądzono oskarżonego na płacenie całych kosztów pierwszej instancji i zakwalifikowano jeden z punktów oskarżenia jako występki z par. 186 k. k. (obmowa) zamiast z par. 185 k. k. (formalna obraza) jak to uczynił sąd pierwszej instancji.

Sąd przy wymiarze kary nie przyznał oskarżonemu okoliczności łagodzących, jak to uczyniła instancja pierwsza, lecz przeciwnie podniósł, że zarzuty, czynione osobom, zajmującym poważne stanowiska, były w wysokiej mierze lekkomyślne i złośliwe i okazały się, jak to wykazał przewód sądowy, całkowicie bezpodstawne. (z)

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 6. 4. 1932 r.
Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierć litrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 71,3 kg (121 f. w. h.); 2) żyta pomorskiego 69,95 kg (119,1 f. w. h.); 3) pszenicy poznańskiej 74,8 kg (127,1 f. w. h.); 4) pszenicy pomorskiej 74,35 kg (126,4 f. w. h.); 5) jęczmienia poznań. i pom.: a, 64 do 66 kg., b) 68 kg.; 6) owsa poznań. i pom. 43,55 kg. (74,1 f. w. h.).

Ceny transakcyjne
Żyto 117½ tonn par. Poznań . . . 26,00
Pszenica 30 tonn par. Poznań . . . 26,75

Ceny orientacyjne

Żyto	25,75—26,00
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	26,50—26,75
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień 34—66 kg.	20,50—21,50
Jęczmień 68 kg.	21,50—22,50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	23,75—24,75
Usposobienie spokojne.	
Owies nadający się do siewu	22,50—23,00
Owies zwykły	20,75—21,25
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia 65% wł work.	39,00—40,00
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł work.	40,00—42,00
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	16,25—16,75
Otręby pszenne	15,00—16,00
Otręby pszenne (grube)	16,00—17,00
Rzepak	32,00—33,00
Gerczyca	30,00—35,00
Wyka latowa	22,50—24,50
Peluszka	26,00—28,00
Groch Victoria	23,00—26,00
Groch Folgera	32,00—36,00
Łubin niebieski	11,50—12,50
Łubin żółty	16,00—17,00
Seradela	32,00—34,00
Koniczyna czerwona	160,00—210,00
Koniczyna biała	320,00—460,00
Koniczyna szwedzka	130,00—150,00
Koniczyna żółta odłuszczone	150,00—170,00
Przełot	260,00—300,00
Tymoteusz	40,00—55,00
Rajgras angielski	45,00—50,00
Siano luźne	3,50—4,00
Siano prasowane	4,50—5,00
Siano luźne	5,50—6,00
Siano luźne nadnoteckie	6,75—7,25
Siano prasow. nadnoteckie	7,75—8,25

Makuch lniany 36—38% . . . 26,00—28,00
Makuch rzepakowy 36—38% . . . 18,00—19,00
Makuch słonecznik 46—48% . . . 19,00—19,50

Ogólne usposobienie spokojne.

Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 30 tonn, pszenicy 120 tonn, jęczmienia 30 tonn, owsa 10 tonn, ziemniaków 15 tonn.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.89½ zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.91 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk niem w dewizach — zł. gotówką — szł., za 100 guld. gd. w dewizach 174.01 do 174.27 zł., gotówką 173.67 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 6. 4. 1932 r.
Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana. Obroty były mniej liczne. Z pożyczek państwowych poszukiwano 5 proc. poz. konwers. po 38%, większy popyt był na 4 proc. poz. inwest., która znacznie zwyższowała, notując 88½—90 proc. W papierach lokacyjnych P. Z. K. wykazały lekką zniżkę 8 proc listy dol. stare, które ofiarowano po 67 proc., również 6 proc. listy żytnie oddawano po 13, jednakże bez obrotów i notowania, zaś 4 proc. listy zast. konwert. poszukiwano po 28½ proc.

Akcje bankowe wzgl. przemysłowe bez notowania. Poszukiwano Bank Polski po 85, jednakże bez oddawców. W obrotach nieoficjalnych płacono za 4 proc. premjów-ki dolarowe 49.—

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominału)
5% Pożyczka konwersyjna 38½% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt.
67% O.
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt.
28½% P.
(Kurs w złotych)
4% Premj. Pożyczka Inwest. 88.50—90 P.
Tendencja utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 6. 4. 1932 r.
Waluty Gotówka
Dolary St. Zjedn.: tr. 8.90, sp. 8.92, kup. 8.88.

Dewizy:			
	trans.	sprzed.	kup.
Belgia	124,85	125,16	124,54
Gdańsk	174,35	174,78	173,92
Holandja	361,00	361,90	360,10
London	33,75	33,91	33,59
Nowy Jork			
czeki	8,909	8,929	8,889
Nowy Jork			
kabel	8,914	8,934	8,894
Paryż	35,17	35,26	35,08
Szwajcaria	173,20	173,63	172,77
Włochy	46,15	46,38	45,92
Berlin	211,90		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poz. inwest. 89,75 90,25
4% poz. inw. szt. ser. 97,00
4% poz. dolarowa 49,50
6% poz. dol. 60,25
7% poz. stabil. 62,50—57,25
Tendencja niejednolita.

Akcje w złotych:

Bank Polski 85,00—84,75
Lilpop 15,00—15,25

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 6. 4. 1932 r.

Pszenica march. 75—76 kg. 258,00—260,00
Tendencja spokojna.
Żyto march. 72—73 kg. . . 199,00—201,00
Żyto z okolic Warty cif Berlin sprz. 210,00
Żyto rosyjskie cif Berlin sp 195,00
Tendencja stała, warunki D. G. H.
Jęczmień brow. 184,00—192,00
Tendencja mocniejsza.
Jęczmień pastewny i przemysłowy 171,00—183,00
Tendencja mocniejsza.
Owies march. 162,00—167,00
Tendencja mocna.
Mąka pszenna 31,50—35,00
Tendencja utrzymana.
Mąka żytnia 26,50—27,90
Tendencja spokojna.
Otręby pszenne 11,20—11,40
Tendencja utrzymana.
Otręby żytnie 10,40—10,70
Tendencja cicha.
Groch Victoria 18,00—25,00
Groch drobny jadalny . . . 21,00—24,00
Groch pastewny 15,00—17,00
Peluszka 16,50—18,50
Rób 15,00—17,00
Wyka 16,00—19,50
Łubin niebieski 10,75—12,00
Łubin żółty 14,50—16,50
Seradela nowa 31,00—36,50
Kuchy lniane 37% 11,80
Kuchy z orzecha ziemnego . 13,10—13,30
Kuchy mielone (maczka) . . 13,00
Wytłoki suche paryt Berlin . 9,50
Śróć Soja ekstrahowany 46% loco Hamburg 12,40
Śróć Soja ekstrahowany 46% loco Szczecin 12,80
Płatki ziemniaczane 17,00—17,80
Ogólna tendencja dobrze utrzymana.

Komu wolno krytykować rząd

Na ostatnim zjeździe Tow. Naucz. Szk. Wyz. i Średn. w Warszawie 2 i 3 bm. grupka „sanacyjna” podniosła wielki krzyk z powodu krytyki władz, urządzając wyjścia z sali, zapowiadając rozłamy, grożąc wkroczeniem władz.

Oto uchwały ogólne zjazdu T. N. S. W. z 3 bm. brzmiały:

„1. Stojąc na stanowisku konieczności utrzymania atmosfery spokojnej pracy w szkole, walne zgromadzenie T. N. S. W. wyraża nadzieję, że władze oświatowe realizować będą uchwalone przez izby ustawodawcze ustawy szkolne w szkolnictwie państwowym stopniowo i ewolucyjnie, szkołom zaś prywatnym zoszczędzą swobodę organizacyjną w ramach ogólnego zakresu wymagań, objętego programem szkół państwowych.

„2. Walne zgromadzenie T. N. S. W. przyjmuje z zadowoleniem do wiadomości oświadczenie p. ministra w. r. i o. p., że w szkolnictwie państwowym „z powodu zmian ustrojowych nikt nie może utracić swego zajęcia” i wyraża życzenie, by również nauczycielstwo szkół prywatnych otoczone zostało taką opieką władz państwowych, która uchroni je od redukcji osobowych.

„3. W związku z uchwaleniem pełnomocnictw dla pana Prezydenta Rzeczypospolitej przez ciała prawodawcze, pojawiają się pogłoski, że na podstawie tych pełnomocnictw ma się dokonać poddanie szkolnictwa pod kierownictwo władz administracyjnych. Doświadczenia w tym kierunku poczynione w całym szeregu krajów są przestroga i odstraszczeniem przykładem. Szkoły i ich praca na takim poddańcu wychodzą jak najgorzej. Dlatego walne zgromadzenie T. N. S. W. zwraca się do zarządu głównego z wezwaniem, aby ten (ewentualnie w porozumieniu z innymi towarzystwami nau-

czycielskimi) dołożył wszelkich starań, by grożącemu szkole niebezpieczeństwu zapobiec”.

Uchwały te mogą być uważane za wzór poprawności i oględności, przestrzeganej przez to zasłużone stowarzyszenie, mające doskonałą tradycję rzeczojowej pracy.

Aby to ocenić, wystarczy zestawienie z inną uchwałą zrzeszenia nauczycielskiego, powziętą równocześnie w Warszawie.

Obradował mianowicie oddział warszawski nauczycieli szkół średnich zawodowego Zw. nauczycielstwa polskiego, którego zjazd ogólny naznaczony został na 5 bm. we Lwowie. Zw. naucz. pols. opanowany został ostatnio przez „sanację”, która rządzi w jego władzach. Widocznie jednak „sanacja” nie dość gruntownie opanowała umysły nauczycielstwa, należącego do tego związku, skoro uchwały oddziału warszawskiego, zgłoszone jako wnioski na jąd ogólny we Lwowie, mówią:

„1. Zjazd doroczny stwierdza, że ustawa o szkolnictwie niepaństwowym w dotychczasowym brzmieniu godzi w interesy materialne i niezależność zawodu nauczycielskiego i wzywa władze Z. N. P. do obrony zagrożonych interesów nauczycielstwa.

„2. Zjazd doroczny wyraża stanowczy protest przeciw naruszeniu praw pracowniczych przez zamierzone zmiany w ustawodawstwie socjalnym.

„3. Zebrani wyrażają kategorię protest przeciw nowej ustawie emerytalnej, jako naruszającej prawa nabyte...”

Takim językiem przemawia się w związku, w którym rządzi „sanacja”, a tymczasem kłują ją w oczy rzeczowe i oględne uchwały stowarzyszenia, w którym ona nie rządzi.

Wyniki nowych podatków

Skutek nowowprowadzonych podatków i umiejętność oceniania sytuacji przez ministerstwo skarbu dobrze charakteryzuje wpływ z podatku od elektryczności. Przewidywany z tego tytułu dochód skarbu państwa miał przynieść 10 milj. zł rocznie. A tymczasem miesiąc styczeń dał zaledwie 460 tys. zł. W jaki więc sposób osiągnie się 10. milionów, tembardziej, że w miesiącach letnich spożycie elektryczności jest mniejsze?

Czy i tak zwana kumulacja w podatku dochodowym, nie mówiąc już o pomniejszych nowych podatkach, jak od piwa, lub od win owocowych, takie same da wyniki?

Ze strony Kl. Narod. ostrzegano w Sejmie, że samo wprowadzenie lub podwyższenie podatków bez ożywienia życia gospodarczego, zwiększenia dochodów, wzrostu konsumpcji, nigdy nie jest załatwieniem sprawy.

Półśrodki w ulgach kredytowych dla rolnictwa

Zapowiedziane ulgi dla rolnictwa w zakresie finansowym ograniczyły się do obniżenia oprocentowania długoterminowego kredytu ziemskiego, które nie ma jednak większego znaczenia.

Przedewszystkiem zniżka odsetek ogranicza się jedynie do r. b. i dotyczy wyłącznie rat płatnych w r. b., a nie obejmuje rat zaległych. Te ostatnie mają pokryć ubytek funduszy rezerwowych instytucji prawnopublicznych lub mają być użyte na wykup obligacji towarzystw kredytowych ziemskich. — Wiadomą zaś jest rzeczą, że najbardziej palącym zagadnieniem w długoterminowym kredycie ziemskim w chwili obecnej jest rozwikłanie bardzo poważnych zaległości ratalnych, które zwłaszcza w instytucjach prywatnych wzrosły do sum bardzo dużych i stały się bardzo poważną groźbą dla ich wypłacalności wobec posiadaczy listów zastawnych. Tej właśnie najważniejszej kwestii w niczem nie rozstrzyga przewidziana ulga dla dłużników z tytułu kredytu długoterminowego i dla tego nie rozwiązuje tego zagadnienia.

Obniżka oprocentowania dotyczy odsetek nominalnych, a nie rzeczywiście przez dłużnika płaconych. Rolnicy bowiem, którzy zaciągali pożyczki np. w 7 proc. listach zastawnych, realizowali z reguły te listy po bardzo niskim kursie, tak, że z 7 z tytułu procentów płaćcą oni nie od 100, lecz np. od 80 lub 75, co będzie stanowiło 8,8 proc. lub 9,3 proc., w wielu zaś wypadkach faktyczne oprocentowanie długotermino-

wych kredytów dochodzi do 12 proc. i więcej. W rzeczywistości tedy obniżenie nominalnego oprocentowania o jeden lub dwa punkty będzie stanowiło zniżenie odsetek w pierwszym wypadku o jakiś ułamek, w drugim o jeden z ułamekiem procentu. Jest to więc jeden z tak często spotykanych półśrodków, które niczego nie rozwiązują dla będących w złej sytuacji materialnej, a wywołują sprzeciwy rolników lepiej gospodarujących, którym szkodzi.

Likwidacja hurtowni tytoniowych

W celu powiększenia wpłat budżetowych, monopol tytoniowy zarządził zmniejszenie od 1 kwietnia r. b. prowizji otrzymywanej przez hurtownie tytoniowe. Zmniejszenie to jest bardzo znaczne i wynosi w wielu wypadkach aż 50 procent dotychczasowej wysokości. Zarządzenie to jest tylko wstępnym i przejściowym etapem do stopniowego likwidowania prywatnych hurtowni tytoniowych, gdyż wedle wiadomości ze sfer zainteresowanych monopol tytoniowy zamierza stopniowo przejść wyłącznie na własne hurtownie. Pierwszym krokiem do tej etapy jest dokonane już wypowiedzenie koncesyj wielu hurtownikom i pozostawienie ich dotychczas w niepewności, czy wogóle mają zwinąć swoje przedsiębiorstwa, czy też przejściowo będą musieli połączyć się we wspólną hurtownię. Zarządzenia monopolu tytoniowego wywołały wśród hurtowników niezwykle poruszenie, powiększone tajemniczością dalszych decyzji, wydawanych przez wiceministra Jastrzębskiego.

Z konferencji b. premierów

Lwów, 6. 4. (Tel. wł.) „Chwila” donosi, że na poprzedniej konferencji w Spale przemawiali p. Prezydent oraz pp. Prystor Sławek i Świtalski, a 20 bm. mieli przemawiać pp. Bartel i Zawadzki. Bartel miał ułożyć kwestjonariusz i domagać się odpowiednich informacji z ministerjum skarbu.

Kurs Kandydatów O. W. P. w Poznaniu

Nowy Kurs Kandydatów Obozu Wielkiej Polski rozpoczyna się w najbliższych dniach.

Jeśli dotąd nie jesteś członkiem O. W. P., zgłoś się bezzwłocznie. Czekają na Ciebie: sekretariat Wydziału Grodzkiego O. W. P. m. Poznania — św. Marcin 65, dom frontowy, 2 piętro w godzinach: 13—15 i od 19—21

W niedzielę, dnia 10 kwietnia o godz. 12 w południe na sali kina „Słońce” plac Wolności 6

mówić będzie KS. PROF. POSADZY na temat:

„NAD SŁODKĄ RZEKĄ”

Wrażenia z objazdów misyjnych po Północnej Brazylii.

Wykład ilustrowany będzie przeszło 200 własnymi przezroczami. — Całkowity dochód przeznaczony na budowę Seminarjum Zagranicznego w Poznaniu.

CENA MIEJSC: od 50 gr. do 3,— zł — Przedsprzedaż biletów w Księgarni św. Wojciecha plac Wolności 11. W niedzielę, 10 kwietnia przy kasie od godziny 11 przed południem

O zmianach w ustawie o Najwyższym Trybunale Administracyjnym

Podwyższenie opłat — Przymus adwokacki — Wyznaczanie adwokatów z urzędu

Z dniem 1 kwietnia r. b. weszła w życie ustawa z dn. 25 lutego 1932 roku, wprowadzająca zmiany w ustawie o Najwyższym Trybunale Administracyjnym z r. 1922. Zmiany te posiadają doniosłe znaczenie, wprowadzają bowiem z jednej strony podwyższenie opłat od skarg i zacieśnienie możliwości otrzymania zwrotu opłat, z drugiej zaś, wprowadzają przymus adwokacki, t. j. zezwalają stronom stawać na rozprawie jedynie przez zastępców prawnych, podczas gdy dotychczas obowiązywało jedynie wniesienie skargi przez adwokata. W ustawie z r. 1922 było jedynie zaznaczone, że skarga musi być podpisana przez adwokata, o ile skarżący nie posiada wykształcenia prawniczego. Rada Ministrów mogła ten przepis na pewnych obszarach zawiesić w drodze rozporządzenia wykonawczego. Obecnie art. 12 w nowym brzmieniu zastrzega, że skarga musi być wniesiona przez adwokata (lub osobę z prawniczym wykształceniem).

Na zakończenie tego artykułu dodano nowy ustęp, ustalający sposób określenia wartości sporu: „Jeżeli wartość przedmiotu sporu da się określić w pieniądzu, należy podać kwotę pieniężną, jako wartość przedmiotu sporu. W sprawach dotyczących świadczeń periodycznych, kwotę tę należy obliczać przy świadczeniach, nieograniczonych co do czasu lub dożywności, według sumy świadczeń za lat 10, przy świadczeniach zaś ograniczonych co do czasu — według sumy świadczeń za cały czas ich trwania, lecz nie więcej niż 10 lat. Jeżeli wartość przedmiotu sporu lub jego części pieniężnie nie da się określić, należy w skardze oznaczyć wartość przedmiotu sporu, jako nieokreśloną”. W art. 13-y dodano nowy ustęp w sprawie opłat: „Opłata wynosi: przy wartości przedmiotu sporu do 1000 zł — 40 zł, przy wartości przedmiotu sporu od 1000 do 10.000 zł — 60 zł, przy wartości zaś wyższej, od pierwszych 10.000 zł — 60 zł i od reszty po 0.4 proc. od tysiąca, przy czym rozpoczęty tysiąc liczy się za cały. Od skarg o nieokreślonej wartości przedmiotu sporu opłatę oznacza Trybunał w kwocie od 40 do 200 zł. Skarżący winien przy wniesieniu skargi u-

ścić opłatę, obliczoną według zasad ustępu poprzedniego, a do skargi o nieokreślonej wartości przedmiotu sporu — opłatę w kwocie 40 zł. Trybunał wymierzy skarżącemu opłatę dodatkową i wyznaczy mu 30-dniowy termin do jej uiszczenia w wypadkach, gdy w toku postępowania uzna: 1) że wartość przedmiotu sporu została podana w skardze zbyt nisko, 2) że wartość przedmiotu sporu, podana w skardze jako nieokreślona, może być określona pieniężnie i przekracza 1000 zł. Niewniesienie w terminie opłaty dodatkowej powoduje pozostawienie skargi bez rozpoznania. Władze państwowe i samorządowe wolne są od opłat”.

„Trybunał może zwolnić od opłat skarżącego, który wykaze, że nie posiada dostatecznych środków na uiszczenie opłat. Za dowód może służyć odpowiednie zaświadczenie władzy administracyjnej, państwowej lub samorządowej, zwierzchności służbowej lub sadu opiekuńczego. Zaświadczenie powinno obejmować dokładne dane o stanie rodzinnym, majątku i dochodach. Trybunał może zwolnić skarżącego od przedstawienia odpisów”.

Zasadniczej zmianie uległ art. 20. Według dotychczasowego brzmienia, w rozprawie mogły uczestniczyć strony i ich zastępcy prawni (adwokaci). Władze zastępowane być mogły przez urzędników swoich i rad nadzorczych, członków rad gminnych i t. d. Zastępca prawny mógł być przydany z urzędu na podstawie świadectwa ubóstwa. Obecnie ustęp 1. art. 20 mówi, że „w postępowaniu przed N. T. A. obowiązują zastępstwo stron przez adwokatów”. W dalszym ciągu wyliczone są osoby z prawniczym wykształceniem, których nie obowiązują zastępstwo prawne. — Władze mogą być zastępowane przez urzędników, jak dawniej. Skarżącemu, zwolnionemu od opłat, może Trybunał, na jego prośbę, wyznaczyć adwokata z urzędu. Również może ustanowić adwokata z urzędu dla osoby, która wykaże w podaniu, wniesionem w 14 dni po doręczeniu orzeczenia władz administracyjnych, jakie zamierza zaskarżyć, iż nie posiada środków na opłatę kosztów postępowania przed N. T. A. N. P.

Obroty portu gdyńskiego w marcu

Gdynia, 6. 4. (Tel. wł.) Ogólny obrót towarowy w porcie gdyńskim wyniósł w ubiegłym miesiącu 319,471 tonn, wobec 376,185 t. w marcu roku zeszłego. Szczególny ubytek obserwuje się po stronie przywozu, który w marcu r. b. wyniósł 26,544 t., a w marcu r. z. — 41,591 t. W eksporcie różnica nie jest wielka: 292,927 i 324,594 t.

Najpoważniejsze pozycje w przywozie wyglądają następująco: ryż surowy 7,520, złom 5,096, piryty 3,584, owoce świeże 3,254 (!; marzec 31 — 11 t.); kawa, kakao, herbata 1,033, śledzie 875, papier 806, bawełna 707, maszyny 615 t. itd. Po raz pierwszy przywieziono do Gdyni mniejsze partje wełny (118 t. z Anglii), kopry (101 t. z Afryki zachodn.) i juty (45 t. via Hamburg).

W eksporcie na pierwszym miejscu, jak zawsze, był węgiel kamienny: 257,722 t. (marzec 31 — 270,416), dalej cukier 8,836, węgiel bunkrowy 8,540, hekony 4,941, nawozy azotowe 3,496, szyny 3,001, koks 1,125, wyroby metalo-

we (parowozy) 1,102, papier 832 (transyt), cynk 816, wędlina 790 t. itd.

W pozycji eksportu przykry jest dla portu gdyńskiego spadek węgla bunkrowego, które w marcu r. z. statki wzięły 13,536 t., a w październiku r. z. aż 20,980 t. Tomaczu się to konkurencją węgla angielskiego. S. B.

Na karę śmierci

Moskwa, 6. 4. (Tel. wł.) Dziś wczesnym rankiem ogłoszony został wyrok w procesie o zamach na radcę ambasady niemieckiej von Twardowskiego. W myśl wniosku prokuratora sąd skazał oskarżonych Sterna i Wasiljewa na karę śmierci. Wyrok jest ostateczny.

Za synobójstwo

Dziś w instancji apelacyjnej toczyła się rozprawa sądowa przeciwko Waleńtemu Kwiatkowskiemu z Targowa powiatu inowrocławskiego, oskarżonemu o morderstwo z par. 211 k. k. Kwiatkowski dnia 11 lutego ub. roku zabił swego nieślubnego synka Michała Budzińskiego w ten sposób, że wlał mu do ust kwasu solnego. Po ciężkich męczarniach dziecko zmarło. Sąd pierwszej instancji skazał okrutnego ojca na 10 lat ciężkiego więzienia. Apellacja odniosła o tyle skutek, że obecnie sąd obniżył karę do 5 lat zwykłego więzienia. (z)

Próba syntezy dziejów naszych w wielkiej wojnie

Jak w swoim czasie tom pierwszy, tak obecnie tom drugi dzieła Marjana Seydy p. t. „Polska na przełomie dziejów” doznał nader korzystnej oceny piór kompetentnych. Zaraz pierwsza krytyka, z jaką wystąpił Zdzisław Dębicki w „Kurjerze Warszawskim” (30. 3. 1931), przeciwstawiła obiektywizm „Polski na przełomie dziejów” subiektywizmowi trzeciego tomu „Dziejów Polski” prof. Michała Bobrzyńskiego, któremu zarzuciła „raczej publicystyczny, niż przedmiotowo-historyczny osąd faktów i ludzi”. W przeciwieństwie do tego Dębicki powiada o książce Seydy:

„Seyda, pisząc „Polskę na przełomie dziejów”, starał się zachować jak najdalej idącą przedmiotowość i zachował ją istotnie. Każde swoje twierdzenie poparł dokumentem, każdy swój pogląd uzasadnił gruntownie. W ten sposób powstał obraz, pełen szczegółów, które w swoim czasie albo były nieznaną polskiej opinii w kraju, albo też doszły do niej w postaci skazanej.

„Poza dokumentami, pochodzącymi z archiwów, autor uwzględnił także w pracy swojej całą bogatą już literaturę pamiętnikarską, dotyczącą wielkiej wojny, posługując się nieraz arcyciekawymi z niej cytatami.

„Sprawia to, że dzieło, mimo ogromnych jego rozmiarów, czyta się nie tylko bez znużenia, lecz z rosnącym ciągle zajęciem.

„Zdumiewa nas tu obok sumiennosci wykonania także wielka dbałość o formę literacką. Seyda jest doskonałym pisarzem.”

Również prof. Ignacy Chrzanowski w obszernej swej krytyce w „Gazecie

Warszawskiej” (30. 8. 1931) przeciwstawia książkę Seydy trzeciemu tomowi „Dziejów Polski” Bobrzyńskiego:

„Jakże inaczej pod względem bezstronności przedstawia się wielkie dzieło Marjana Seydy p. t. „Polska na przełomie dziejów”!... Wszędzie autor opiera się na materiale źródłowym, zgromadzonym niezmiernie obficie. Już to jedno nadaje książce niepospolitą wartość. Ale nie to jedno. Pomijając doskonały, przejrzysty układ oraz jasne, potoczyste, przykuwające uwagę czytelnika opowiadanie o faktach najwyższej dla nas wagi, bo rozstrzygających o odbudowaniu Polski, — umiał się Seyda zdobyć na chwalebna, idealną niemal bezstronność, co zasługuje na tem większe uznanie, że w wielu wypadkach, których historię opowiada, sam brał czynny udział: był przeciw współpracownikom Dmowskiego. Ta zaś bezstronność tłumaczy się nie tylko uczciwością i powagą autora, ale także głównym celem, jaki sobie, pisząc swoją książkę, wytknął: chciał dać czytelnikom nie pamflet polityczny, tylko historję. I ten cel spełnił znakomicie: książka jest — od początku do końca — szczegółową historją sprawy polskiej podczas wielkiej wojny”.

W „Głosie Narodu” (10. 4. 1931) Stanisław Sopicki kończy swe uwagi o „Polsce na przełomie dziejów” w sposób następujący:

„Czytelnik znajdzie w książce p. Seydy dużo szczegółów, nieraz pierwszorzędnej wagi. Naprawdę warto ją przeczytać. Dla historyka zaś i polityka poznanie tego dzieła jest niezbędne. „Polska na przełomie dziejów” jest, jak dotąd, najobszerniejszą i najlepszą z prób syntetycznego przedstawienia naszych dziejów w okresie wielkiej wojny”.

współpraca mimo, że amerykańska misja metodystów wyraźnie jest pod wpływem propagandy niemieckiej. (KAP.)

Mussolini w Watykanie

P. René Pinon, sprawozdawca polityczny „Revue des deux Mondes”, tak ocenia (zeszyt z 15 marca 1932) znacznie odwiedzin Mussoliniego u Ojca św. z dnia 11 lutego b. r.:

„Pojednanie to ma znaczenie powszechne, jak wszystko, co dotyczy Kościoła Katolickiego. Wizyta Mussoliniego w Watykanie jest przedewszystkiem podróżą do Kanossy. Na tej drodze, tak zaszczytnej dla wielkości doczesnych, Mussolini znajduje znakomitych poprzedników: cesarza Henryka IV, naszego też Henryka IV francuskiego, Napoleona i Bismarka. Jest to krok, który przynosi szczęście ludziom, mającym odwagę zdobyć się na...”

„Odwiedziny te dowodzą, że pojednanie jest w obecnej chwili całkowite i że konkordat jest stosowany w sposób zadowalający obydwie strony. Dla Włoch faszystowskich jest to źródło siły, jest to zwycięstwo, której wartość umiał ocenić Duce dzięki swemu zmysłowi politycznemu, tak podatnemu, a jednocześnie tak stanowczemu”.

P. René Pinon zaznacza w końcu, że porozumienie rządu włoskiego ze Stolicą Apostolską powinno zrodzić staranie o wzmocnienie czynników poza włoskich w Kościele, aby zachował on swą niezależność i powszechność.

Metodyści i sekciarze t. zw. kościoła narodowego

Ostatnie depezy przynoszą następującą wiadomość z Nowego Jorku:

Wszecstanowy kongres metodystów zakończył swe obrady. Przedstawiciele wszystkich stanów wypowiedzieli się za rewizją traktatu wersalskiego, potem wnieśli uchwałę, w myśl której Rzesza Niemiecka nie jest winna wybuchowi wojny.

Oto główna uchwała zjazdu metodystów, nie mająca — jak widzimy — nic wspólnego z charakterem kongresu religijnego.

Jednocześnie organ protestantów „Zwłastun Ewangelicki” z dn. 3 b. m. podaje następujące wiadomości:

„Z warszawskiej parafii narodowej. Misja metodystów w Warszawie utworzyła nową placówkę pracy na Woli, wynajmując na ten cel obszerną salę przy ul. Chłodnej. Parafia narodowa, która oddawna już odczuwała ciasnotę w swojej kaplicy przy ulicy Krochmalnej uzyskała za umiarkowaną opłatą prawo korzystania w ściśle oznaczonych godzinach z tej sali na własne nabożeństwa i zebrania. W drugi dzień świąt Wielkanocnych odbyło się poświęcenie nowej placówki przy udziale przedstawicieli komitetu misyjnego ref. narodowego. Szczęść Boże na nowem miejscu”.

Z powyższego widzimy, że pomiędzy metodystami a sekciarzami t. zw. kościoła narodowego istnieje ścisła

współpraca mimo, że amerykańska misja metodystów wyraźnie jest pod wpływem propagandy niemieckiej. (KAP.)

Zgon działacza narodowego

W Dzikowie pod Tarnobrzegiem (Małopolska środkowa) zmarł w wieku lat 90 znany wiejski działacz narodowy, Jan Słomka.

Przez pełne 50 lat był wójtem w swojej wsi. Po ojcu odziedziczył berło wójta syn. A drugi syn, Jan, poszedł do szkół i już przed wojną sekretarował prezesowi R. Dmowskiemu w Krakowie. Wnuka śp. Słomki już po wojnie Roman Dmowski trzymał do chrztu. Takie tradycje ma ta piękna rodzina włościańska w naszej rodzinie politycznej.

Tarnobrzeg był przed laty niemal kolebką żywego ruchu ludowego o charakterze narodowym. Grono ludzi dobrej woli podjęło walkę z żydostwem, z demoralizacją wsi, idącą z emigracją sezonowej do Niemiec, z radykalizmem chłopskim. Stał na tarnobrzesckim rynku pomnik Bartosza Głowackiego. Powstał również w rynku olbrzymi Bazar. W powiecie podjęto walkę z karczmami. Założono tygodnik „Głos Ziemi Sandomierskiej”, zmienił się on wkrótce na „Ojczyznę”, prowadzoną przez Jana Popławskiego i Piotra Panka we Lwowie. Tej przebudowy duszy powiatu dokonał dr. Antoni Surowiecki z Janem Słomką, Wojciechem Wiąckiem, Markiem, Kurasiem, Kaczakiem pospołu. Jeden inteligent, paru księży i — gromada chłopów uświadomionych. Wojna wiele popsowała. Zwłaszcza wicherzyielska robota ks. Okonia duże przyniosła szkody. Wiek usunął na bok jednych, śmierć zabrała kilku zdolnych, słabsi ustąpili. Ale na placu pozostali dwaj niezłamani: Surowiecki i Słomka.

Śp. Słomka był autorem znanych „Pamiętników włościanina od pańszczyzny do dni dzisiejszych”. „Pamiętniki” w wydaniu przedwojennem i w II. wydaniu z przed lat trzech, będą na długo w Polsce wzorem nielatwym do osiągnięcia dla tych, którzy pisać chcą o historii polskiej wsi, o jej przemianie w ciągu ostatnich 100 lat.

Ś. p. Adam Okupniak

W ubiegłą niedzielę uległ nieszczęśliwemu wypadkowi, jako pierwsza w tym roku ofiara Warty, członek Obozu Wielkiej Polski w Poznaniu, śp. Adam Okupniak.

Tragiczna śmierć skosiła młode życie, gdyż Zmarły liczył dopiero lat 26. Należał do szeregu tych, co wszedli raz do Obozu Wielkiej Polski, składając mu w dani wszystkie swe siły. Ofiarność i pracowitość Zmarłego, skromność i bezinteresowność, graniczącą z całopalaniem osobistych inte-

Odosobniony Zaleski

Sam jeden, sam jeden, na cały ten świat.

resów, cechowały tego dzielnego szermierza o Wielką Polskę. Zalety te zjednały mu mir i poważanie kolegów i całkowite uznanie władz Obozu Wielkiej Polski.

Zmarły zorganizował placówkę O. W. P. w Mosinie, której był kierownikiem, stawiając ją w rzędzie wzorowych jednostek organizacji Młodych. Również z inicjatywy śp. Okupniaka powstała placówka O. W. P. w Puszczykowie. Nie ustawał przytem w pracy nad sobą, kształcąc umysł i serce. Zapowiadał się jako godny do naśladowania typ Polaka nowego pokolenia. Dla Obozu Wielkiej Polski zostanie zawsze jednym z członków dobrze zasłużonych wokół rozwoju organizacji. Czołem Jego pamięci!

„Dziki strajk” w Czechosłowacji

Praga, 6. 4. (PAT). „Dziki” strajk górników w Zagł. Węglowem pln. zach. Czech trwa nadal, przyczem w coraz większym stopniu opanowują sytuację komuniści.

Władze rozwiązały dotychczasowy komitet strajkowy. Przedstawiciele poszczególnych okręgów strajkujących wyłonili nowy komitet, który domaga się uznania.

SPORT Automobilizm

Automobilklub Wielkopolski zorganizował cykl odczytów fachowych. Jednym z pierwszych jest odczyt p. inż. Trzosa n. t. „O racjonalnej i ekonomicznej pielęgnacji silników spalinowych”. Odczyt ten odbędzie się w czwartek o godz. 20. Zarząd uprasza o jak najliczniejsze przybycie członków.

Piłka nożna

Z projektowanych przez PZPN rozgrywek międzymiastowych w sezonie bieżącym uzgodniono dotychczas dwa terminy spotkań z Krakowem i Warszawą. Pierwsze odbędzie się w październiku o puchar „Ilustracji Polskiej”, który znajduje się obecnie po dwóch wygranych w posiadaniu KOZPN. Mecz z Warszawą wyznaczono za obopólną zgodą na dzień 29 maja w stolicy. Poza tem PZPN pertraktuje z łódzkim związkami, ze Śląskiem i Pomorzem celem rozegrania spotkań międzymiastowych. Mecz z Łodzią miał się odbyć początkowo w maju jednak z powodu braku odpowiedniego terminu w Łodzi sprawa ta narazie znajduje się w okresie wymiany zdań pomiędzy obu zainteresowanymi związkami. Mecz Poznań i Pomorze przewidywany jest na dzień 7 sierpnia; ostatecznej zgody obu związków dotychczas nie osiągnięto. Poza tem w stadium pertraktacji jest również sprawa doprowadzenia do skutku spotka-

nia Poznań i Berlin, które odbyłoby się w Poznaniu. Pośredniczy tu „Warta” i prezes „Polskiego K. S.” w Berlinie. Sprawa znajduje się na pomyślniej drodze i należy się spodziewać, że spotkanie to o ile dojdzie do skutku będzie jednym z najatrakcyjniejszych meczów międzymiastowych.

Odwolanie klubu H. Cegielski do P. Z. P. N. w sprawie uchwały walnego zebrania PZOPN co do powiększenia klasy A i B, zostało odrzucone. Tem samem pozostają w mocy dotychczasowe postanowienia o rozgrywkach mistrzowskich.

Austrjacki związek zwrócił się do PZPN z propozycją rozegrania spotkania międzymiastowego w Warszawie w początkach października w dniu, w którym odbędzie się mecz Austria i Szwajcaria. Mimo to potrafi Wiedeń wystawić przeciwko nam „jednostkę”, z którą trudno będzie wygrać, lecz od której będzie się można wiele nauczyć. Jeżeli reprezentacja Niemiec przegrywała z Austrią w stosunku 0:5 i 0:6, to możemy łatwo przeboleć ewentualną porażkę z potentatem europejskiej piłki nożnej. Jedynym szkopułem jest spotkanie z Rumunią w dniu 2 października, które trudno będzie odwołać. Nie wolno go nam zdecydowanie pod groźbą zerwania przyjaznych stosunków z sojusznikiem.

Pięściarstwo

„Warta” i „HCP”. Zawody o puchar „H. C. P.” odbędą się w niedzielę o godz. 12 w sali kina „Metropolis”. Startują od wagi papierowej do ciężkiej włącznie: „Warta” — Olszański, Rogalski, Polus, Forlański, Sipiński, Forlański II, Majchrzycki, Zwierzkiński i prawdopodobnie Tomaszewski. „HCP” — Dubisz, Misiorny, Stępnik, Wojewoda II, Czerniak, Witczak, Szlarka, Hofmann i Krenz. Bilety w przedsprzedaży nabywać można w firmie „Camera”.

Ze „Starego Przemysłu”

Roczne walne zebranie Towarzystwa Przemysłowego (Stary Przemysł) odbędzie się w piątek, 8 kwietnia rb. o godz. 8 wieczorem, w salce Związku Towarzystw Kupieckich przy ul. Zwierzynieckiej 12. Porządek obrad: Zagajenie, Wybór przewodniczącego Walnego Zebrania. Referat p. dyr. M. Krzyżankiewicza na temat „Znaczenie Targów Poznańskich”. Odczytanie prokokułu z poprzedniego miesięcznego zebrania. Sprawozdanie za rok 1931 a) sekretarza, b) skarbnika, c) bibliotekarza, d) Komisji Rewizyjnych. Wybór prezesa na rok 1932. Wybór dwóch członków Zarządu w miejsce ustępujących (§ 14 statutu). Wybór Komisji Rewizyjnych. Zatwierdzenie budżetu na rok 1932. Komunikaty Dyrekcji. Wolne głosy i wnioski. Zamknięcie.

Ze względu na aktualny referat jak i charakter zebrania uprasza się o pewne i punktualne przybycie. Goście mile widziani.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Oplaty od samochodów i motocykli

na rzecz „funduszu drogowego na rok 1932-33

Ukazało się rozporządzenie Rady ministrów, ustalające na r. 1932/33 wysokość opłat (podatku) od pojazdów mechanicznych na rzecz tzw. „funduszu drogowego”. Opłaty te są następujące:

- 1) od samochodu osobowego do własnego użytku — po 40 zł. od każdego 100 kg. wagi własnej samochodu;
- 2) od autobusów — po 36 zł. od każdego 100 kg. wagi własnej;
- 3) od dorożki samochodowej (taksówki) — po 35 zł. od każdego 100 kg. wagi własnej;
- 4) od samochodu ciężarowego lub traktora, służącego do własnego użytku — po 32 zł. od każdego 100 kg. wagi własnej;
- 5) od samochodu ciężarowego lub traktora, użytkowanego w celach zarobkowych — po 40 zł. od każdego 100 kg. wagi własnej;

6) od motocyklu bez przyczepki — po 50 zł. od sztuki;

7) od motocyklu z przyczepką oraz od trzykołowych pojazdów mechan. (cyklonetek) — po 75 zł. od sztuki.

Przy obliczaniu wagi pojazdów mechanicznych nie uwzględnia się ilości do 50 kg. włącznie, a ilości większe niż 50 kg. liczy się za 100 kg.

Dla pojazdów mechanicznych i przyczepki na kołach na pełnych obręczach gumowych podwyższa się stawki o 50 proc., zaś na kołach i obręczach żelaznych — o 100 proc.

Od pojazdu mechanicznego, posiadającego różne typy obręczy, pobiera się stawki według typu obręczy, podlegającego wyższej opłacie.

Opłaty od samochodów zostały znacznie niższe w porównaniu z ustalonymi w zeszłym roku. Opłaty od motocykli pozostały bez zmiany.

Samobójstwo na strychu domu dla samotnych na Rybakach

Nieuleczalna choroba płuc przyczyną rozpaczliwego kroku

Wczoraj pod wieczór na strychu domu dla samotnych na Rybakach 18 znaleziono zwłoki inżyniera elektrotechniki śp. Mieczysława Rydlewskiego z raną postrzałową w pierś. W pobliżu leżał rewolwer, a przy zmarłym znaleziono list pożegnalny do rodziny, wyjaśniający samobójstwo. Mieszkający w tym samym domu denat podał jako przyczynę rozpaczliwego kroku nieuleczalną chorobę płuc. W godzinach przedpołudniowych był on u lekarza. Krótko po powrocie udał

się na strych i już nie wrócił. Dopiero po dłuższym czasie otoczenie zmarłego zaniepokojone jego nieobecnością powzięło podejrzenie, a przy poszukiwaniach znaleziono zwłoki. Śmierć nastąpiła już przed kilku godzinami. Tragicznie zmarły był kierownikiem bursy rzemieślniczej dla młodzieży, a rozpaczliwy czyn jego wywołany został niewątpliwie wielką depresją spowodowaną ciężkim cierpieniem. Zwłoki przewieziono do zakładu medycyny sądowej. (k)

Niebezpieczne przedmioty w rękach dzieci

Dwa nieszczęśliwe wypadki

W Moraczewie w powiecie leszczyńskim dzieci rolnika p. Jarugi wrzuciły do rozpalonego pieca nabój karabinowy. Nastąpił wybuch, a kula ugodziła znajdujące się w pobliżu dwuletnie dziecko, które wskutek ciężkich obrażeń zmarło.

W Bydgoszczy przy ul. Chełmońskiego 1 dwunastoletni chłopcy zabawiali się strzelaniem z łuku. Wobec

natarczywości łuczniaka Leona Tuptalowskiego, rówieśnik jego Franek Dąbrowski ukrył się za drzwiami. By przekonać się czy „łucznik” już się oddalił, Dąbrowski wyrzucił dziurką od klucza. W tej chwili wpadła strzała dziurką od klucza i ugodziła Dąbrowskiego w oko. Lekarz okulista był zmuszony wyjąć nieszczęśliwemu chłopcu okaleczone oko. (k)

Raj dla „Sokolątek”

Pod marką „Raj dla sokolątek” urządziły w niedzielę druchny-Sokolice z zarządu gniazda żeńskiego na Śródcie, z przewodniczącą p. Liberową, zabawę dla dzieci w sali Domu Parafjalnego na Śródcie. Małe sokolątka, znajdujące się pod opieką gniazda, bawiły się przez kilka godzin wspaniale. Grupa sokolątek w malowniczych kostjumach wykonała popisowe piosenki i tańce, rozmaite gry i śpiewy. Widzownia, składająca się przeważnie z młodszych, oklaskiwała te popisy bardzo gorąco. Na zakończenie podano święcone, zgromadzone staraniem pań z zarządu gniazda śródeckiego. Dary poświęcił ks. Maćkowiak, przyczem przemówił do młodzieży we wzruszających słowach o znaczeniu Świąt Zmartwychstania Pańskiego i tradycji polskiego święconego. Młoda rzesza, załatwiła się z tem, co było na stole, nader sprawnie, aż miło było patrzeć. — Uczcie urozmaicono deklamacją. (k)

KALENDARZYK

Środa, 6 kwietnia 1932.

Słońce: wschód 5,16; — zachód 18,35; — długość dnia 13 godz. 19 min.

Księżyc: wschód 5,12; — zachód 19,22; — now.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Środa, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana + 3 st. C., pochmurno, wiatr północno-zachodni, ciśnienie atmosferyczne niskie 739 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 21 st. C., najniższa + 3 st. C. Ilość opadu 2 mm.

Przewidywania pogody na czwartek: — Przy zmiennym zachmurzeniu pogodnie, nieco ciepłej.

Kal. rzk.: Celestyn P.; jutro Donat i Rufin

Kal. słow.: Świętobor BŁ; jutro Przesław.

wygotują ks. dyr. Michałowicz „O zagadnieniu robotniczym w Polsce” oraz ks. dr. Gładysz „O hymnach maryjnych brewiarzowych”.

— **Związek Cechowych Czeladzi Ciężkich na Włpk. w Poznaniu.** Zebranie kwartalne połączone z uroczystością obchodu 10-lecia odbędzie się w niedzielę, 10 bm. w lokalu p. Koniecznego, ulica Masztalarska 2. Zbiórka w lokalu o godzinie 8,30, msza św. o godz. 9 u Fary, poczem wspólne śniadanie na koszt Związku, następnie zebranie kwartalne.

— **Z Ligi Morskiej i Kolonjalnej.** — Walne zgromadzenie członków odbędzie się w środę, dnia 20 bm. o godz. 20 w gmachu Izby Przemysłowo-Handlowej przy ul. Mickiewicza. Porządek obrad obejmuje: wybór prezydium, referat p. dyr. Mańkowskiego na temat: „Niemieckie imperjum kolonjalne (powstanie, rozwój i sytuacja dzisiejsza)”, sprawozdania z działalności zarządu, uchwalenie absolutorium, wybór zarządu oddziału i kom. rewizyjnej, wybór delegatów oddziału na walny zjazd L. M. i K. i na zjazd delegatów okręgu, wolne wnioski. W obradach walnego zgromadzenia mogą brać udział z prawem głosu tylko ci członkowie oddziału, którzy posiadają legitymację, stwierdzającą, że nie zalegają z opłatami członkowskimi ponad trzy miesiące. — Walne zgromadzenie członków oddziału ważne jest bez względu na ilość obecnych członków.

WYKŁADY

— **Powszechne wykłady T. C. L. w Poznaniu.** W styczniu, lutym i marcu br. we wtorki i piątki każdego tygodnia odbywały się w sali 17 Coll. Minus Powszechne Wykłady T. C. L. z obrazami świetlnymi. Opłata wynosiła dla starszych tylko 20 gr i 10 gr dla młodzieży, bezrobotni mieli wstęp wolny. Zainteresowanie wykładami było duże, o czym świadczy liczna frekwencja. Wykładów odbyło się 21, wysłuchało 2563 osoby. — Przeciętnie więc wypada na wykład 122 słuchaczy. Udział bezrobotnych w wykładach przenosił 30 proc. Tematy były urozmaicone o treści religijnej, historycznej, społecznej oraz z zakresu higieny i krajoznawstwa. Wykładali pp.: ks. dr. Abt, dr. Bochenek, dr. Karpińska, red. Kraszewski, ks. dyr. Ludwiczak, dr. Rydlewski, sekr. Wierchołski, dr. Willaume, dr. Wojtkowski i dr. Witaszek. — Wstęp z wykładów wyniósł 250,60 zł.

ZYCIE SOKOLE

— **Oddział Kołowników „Sokoła” Poznańskiego.** Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, 7 bm. o godz. 20 w lokalu drh. Byttera na boisku „Sokoła”. Na porządku obrad m. in. sprawa otwarcia sezonu kolarskiego.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Komitet Tow. Czytelni Ludowej na św. Łazarzu** urządzi w sobotę, 9 kwietnia na sali „Wiktoria” Rynek Łazarski wieczorek taneczny, na który Szan. Obywatelstwo i młodzież uprzejmie zaprasza. Początek o godz. 9 wieczorem. Osobnych zaproszeń nie wysyła się. Dochód przeznaczony na bibliotekę dla biednych dzieci.

— **W podwieczorku wiosennym** sekcji misyjnej Sodalicji Pań Miejskich weźmie udział cały szereg znanych i młodych talentów. Przyrzekli taskawie swój bezinteresowny współdziałanie: znana muzykalnym sferom Poznania śpiewaczka p. Łucja Pieprzówna, p. Gawrońska z p. Tulasiewiczem (czelo-fortepian), oktet Klubu Mandolinistów „Chopin” z p. dyr. Szemborskim. — Po raz pierwszy wystąpi na estradzie utalentowany młody pianista Kazik Nowowiejski, syn cenionego kompozytora prof. Nowowiejskiego z poważnym programem muzycznym, p. Elżbieta Marwegowa, poetka wielkopolska, przyrzekła odczytać kilka swych nowych utworów. — A więc dnia 9 bm. (w sobotę) o godz. 16 wszyscy na amantową salę przy ul. Słowackiego 19-21. — Wstęp wolny. Przy wejściu przyjmując się dobrowolnie datki na cele misyjne.

— **Szesnaście poznańska** urządzi w sobotę, 9 bm. o godz. 20 wieczór taneczny na pięknej sali „Belweder” przy ul. Marszałka Focha 18. Zaproszenia otrzymać można za zgłoszeniem pod nr. tel. 13-82 codziennie od godz. 12—13 u drh. Langa.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Towarzystwo Miłośników Pieleni gnacji Drzew Owocowych w Poznaniu** odbyło swe roczne walne zebranie. Przyjęto nowy statut, w którym nadano nową nazwę Towarzystwu, mianowicie: „Towarzystwo Ogrodu Działkowego „Przyroda”. Do zarządu wybrano pp.: Mentzla — prezesem, Powalowskiego — zast. prezesa, Frahna — sekretarzem, Kupkę — zast. sekretarza, Kramera — skarbnikiem, zaś ławnikami pp. Popkę i Zimnego. (z)

— **Zebranie rady Zw. Tow. Ogródków Działkowych.** W lokalach Dyrekcji Ogródów Miejskich w Poznaniu toczyły się obrady rady Związku Tow. Ogródków Działkowych. Obradom przewodniczył wiceprezes rady inż. Cybichowski. Po sprawozdaniu z działalności zarządu Zw. i po ożywiającej dyskusji nad sprawozdaniem posiedzenie rady orzekło, że poprawki do statutu, uchwalone na II Kongresie

Przy astmie, chorobach serca, cierpieniach płucnych i płucnych, zoiach, rachityzmie, powiększeniu gruczołu tarczycowego i wołach, naturalna woda gorzka „Franciszka-Józefa” stanowi istotny środek, regulujący funkcję przewodów pokarmowych. Żądać w aptekach i drogeriach. nw 9778

delegatów Związku, obowiązująć będą dopiero na III Kongresie delegatów. Rada Związku kooptowała do zarządu Związku dwóch dalszych członków, mianowicie ks. prał. Niesiołowski z Pleszewa i prezesa okręgowego Zw. Tow. Ogródków Działkowych woj. śląskiego, p. Nowaka. (z)

— **Ze Stow. Kupców Branży Papierniczej.** W sali Domu Kupiectwa Polskiego odbyło się doroczne walne zebranie członków Stowarzyszenia. Obradom przewodniczył członek zarządu p. Czosnowski. Po przyjęciu do wiadomości sprawozdań zarządu dokonano wyborów. Nowy zarząd ukonstytuował się jak następuje pp.: Bolesław Niemojewski — prezes, dyr. Ciecierski — wiceprezes, Michał Kuliński — sekretarz, Adolf Ponca — skarbnik, a jako ławnicy wchodzi Ałojzy Struk, Józef Kochaj i T. Szalbierz. (k)

— **25-lecie.** W sobotę, 2 kwietnia br. obchodziła firma Szymańskich, ul. Kantaka 6a narożnik św. Marcina, specjalny skład owoców, jubileusz 25-lecia.

— **Z targu.** Dnia 6. b. m. na placu Sapięzińskim placono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 3,00—3,20 zł; masła mleczarskiego 3,20—3,40 zł; twarogu 0,60—0,80 zł; mendel jaj 1,00—1,20 zł; litr śmietany 1,60—1,80 zł; litr mleka pełnego 20—24 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 1,40 do 1,60 zł; słoniny wędzonej 2,00—2,20 zł; wieprzowiny 1,40—2,00 zł; wołowiny 1,00 do 1,80 zł; cielęciny 1,20—1,80 zł; skopowiny 1,60—2,60 zł; koziny 0,90—1,40 zł; smalcu 2,60—2,80 zł; za drób: kura 2,50 do 4,00 zł; perlica 3,00—3,50 zł; kaczka 3,00 do 5 zł; geś 7—11 zł; para gołębi 1,20 do 1,50 zł; królik 1,30—1,60 zł; bażant 4,50 zł; za ryby: 1 kilogram karpia 3,20 do 3,40 zł; inna 3,20—3,40 zł; okonia 1,20—1,60 zł; karasia 2,00—2,80 zł; białych ryb 0,80 do 1,60 zł; sandacza 4,00—5,00 zł; 1 kg. leśsza 2,40 zł; 1 kg. suma 2,40 zł; 1 kg. szczupaka 2,80—3,20 zł; za ryby śniecie 60—80 gr; mniej. Placono za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 6—8 gr; cebuli 0,30—0,40 złotych; szpinaku 1—1,20 zł; 1 kg. jarmużu 30—40 groszy; 1 kilogram bobu 1,20 zł; główka włoskiej kapusty 15—30 gr; białej 15—30 gr; modrej 30—50 gr; 1 kalafior 0,30—1,00 zł; 1 kg. kalarepy 0,20 zł; 1 kg. marchwi 20 do 30 groszy; brukwi 20 groszy; seleru 40—50 gr; pietruszki 30—50 gr; pory 40—50 gr; brukselki 60 groszy; owoce: 1 kg. jabłek 1,00—1,60 zł; zórawin 2,00 zł; owoców suszonych 0,80—2,00 zł; grzybów suszonych 4,00—8,00 zł; 1 kg. świeżych śledzi 0,80—0,90 zł; 1 kg. rabarberu 0,80 do 1,20 zł; 1 pęczek rzodkiewek 10—20 gr; główka zielonej salaty 20—25 gr. — Ruch mało ożywiony. Nabiał, szczególnie jaja, potaniały znacznie. Zniżowały również ceny mięsa. (hu)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Zabity podczas sprzeczki.** W Łaskownicy w pow. wągrowieckim doszło do zaciętej sprzeczki pomiędzy rolnikiem Henrykiem Oetingem a jego robotnikiem Stefanem Walczakiem. Podczas kłótni Walczak uderzył Oetinga kijem w głowę i zadał mu niebezpieczny uraz tak, że Oeting zmarł po 5 godzinach. Sprawą zajęły się władze sądowe. (k)

— **Samochód najechał rowerzystę.** — Na Śródcie samochód P. Z. 12315, własność gnieźnieńskiej Kasy Chorych, najechał jadącego rowerem p. Piotra Porwala z Jasienna w pow. szamotulskim. Z powodu pokaleczeń p. Porwala przewieziono do szpitala miejskiego. (k)

— **55-55 zgubiło P. Z. 12079.** Niezwykle wypadek wydarzył się na drodze między Poznaniem a Leszmem szoferowi Pogotowia Lekarskiego (tel. 55-55). Oderwały się pewne części samochodu, równocześnie spadła tablica rejestracyjna z numerem P. Z. 12079. Zagubionej tablicy już nie odnalaziono. (k)

KRONIKA POLICYJNA

— **Napad na powracającego z zabawy.** Na wracającego z zabawy z Gorzupi w pow. krotoszyńskim Jana Drożdżyńskiego napadł Franciszek Ziętek z Gorzupi i pchnął go kilkakrotnie nożem w głowę i kręgi. Drożdżyńskiego w stanie bardzo ciężkim przewieziono do szpitala w Krotoszynie. Przyczyną krwawej rozprawy nożowej, która rozegrała się w wczesnych godzinach porannych, dotąd nie ustalono. (k)

— **Znowu hazard.** Za oszukańcza grę w tak zwane „trzy blaszki” ujęto niejakiego Piotra Olejniczaka (Półwiejska 40) i Dymitra Czubę (ul. Źródłana 3). Pomimo, iż jest to oszustwo bardzo znane i nawiadne, dzięki bezmyślności przechodniów udaje się ono zwykle, a zawodowi gracze uważają to już za stały proceder. (k)

KRONIKA SĄDOWA

— **Zacietrzewieni gospodarze.** Wiekniak Leon Napierała zpod Międzychodu zajęty był orką. W trakcie tej mozolnej pracy usłyszał nagle zbiorowe gdanie stada kur. Spojrzawszy tedy na kraniec

List ze Żnina

Radosna twórczość w powiecie — Idą czasy, których znamieniem będzie wyścig... egzekutorów

Żnin, w kwietniu.

Nieszczęściem nie jest być biednym, lecz zubożać. Bogaty i zasobny ogień powiat żniński zubożał doszczętnie: wieś zwłaszcza stoi przed ruiną. Rozumieją to czynniki, kierujące powiatem i dlatego „przychodzą mu z wydatną pomocą”. I tak na tę „wydatną pomoc” specjalnie dla rolnictwa w powiecie żnińskim wydano w formie pożyczki 300.000 zł. Komu? Kto się pożywił? Rolnicy drobni, którym rzeczywiście potrzeba pomocy? — Nie. Bo setki wniosków drobnego włościanstwa, które wpłynęły do wydziału powiatowego, zostały załatwione odmownie „z powodu braku funduszy”. Pożyczkami podzielili się, jak się okazuje, najwplywowsi „sanatorzy” w powiecie, przyczem jeden za drugiego poręczał...

Obecnie, gdy nadszedł termin płatności, okazuje się, że dłużnicy mają „dobrą wolę” spłacenia długu, ale nie mają gotówki z powodu „kryzysu ogólnoswiatowego”.

Tymczasem wydział powiatowy też uległ temu kryzysowi: urzędnikom pensje wypłaca się ratami, budżety uchwalono, lecz nie ma nikogo do płatności.

Nie w lepszym położeniu znajdują się wójtostwa. Fundusze zeszłego roku wyczerpały się, a na nowy rok niema ani budżetów, ani „funduszy”.

Mimo, że rolnictwo przeciążone jest różnego rodzaju świadczeniami, nowy

budżet, wynoszący na 20 wiosek — 6000 zł, będzie podwyższony do 12.000 zł, gdyż sekretarze przechodzą na etat wójtostw.

Rolnicy w głowę zachodzą, jak koniec z końcem związać, by chociaż w wegetacji utrzymać gospodarstwo. Tymczasem świadczenia finansowe rosna: na rzecz wójtostwa, bo budżet zwiększony; do tego dołączają się świadczenia dla wydziału powiatowego, świadczenia państwowe, ubezpieczenia od ognia i wypadków w rolnictwie, Kasy Chorych — wymyślono wreszcie przymusowe ubezpieczenia od gradobicia.

Kilkadziesiąt wiosek jest administracyjnie deficytowych i wyczekuje pomocy z wydziału powiatowego, by zapokoić potrzeby wójtostw. Urząd wójtostw miał być honorowy, tymczasem stał się najintrańszą synekurą. Urząd wójta obarcza włościan budżetem około 4000 zł rocznie.

Kupiec, rzemieślnik, rolnik ponuro patrzą w dzień jutrzejszy. Radują się natomiast ci, co otrzymali stotysięczne pożyczki wzamian za poręczenie... domeną państwową, radują się wójtowie, dzierżawcy domen i — zarządcy mas upadłościowych (specjalny urząd w czasach „radosnej twórczości”).

Zaprawdę idą czasy, których znamieniem będzie wyścig... egzekutorów. (G)

Z WIELKOPOLSKI

— **Szamotuły.** (Tak się bawia „Strzelca”). W niedzielę, dnia 27 marca miało się odbyć w Wilkowie przedstawienie, aranżowane przez „Strzelca” pod tyt. „Więzień z Magdeburga” na sali p. Idaszaka. Przedstawienie jednak nie odbyło się, albowiem przyszło aż 4 widzów. Przystąpiono wobec tego od razu do zabawy tanecznej. Bawiono się bardzo „ochoczo”, wybito dwie szyby, nie licząc szklanek i kieliszków. Gospodarz p. Idaszak w obawie przed zdemolowaniem całego lokalu, był zmuszony zabawę rozwiązać. Całej tej awanturycznej imprezie rej wodził jeden z instruktorów „Strzelca”. (sc.) (or.)

— **Wągrowiec.** („Strzelca” złodziejem kolejowym.) W Łopieniu w powiecie wągrowieckim na stacji kolejowej dopuszczano się w ostatnim czasie kradzieży kolejowych. Rozbijano plombowane wagony ze zbożem i wykradano całe worki ze zbożem; również wykradano węgiel z wagonów. Wobec powtarzających się szkód, interesowani poczeli stróżować na dworcu. Jednej z ostatnich nocy p. Czesław Krieger z Łopienu przytrzymał osobnika, niosącego worek zboża, ukradziony z wagonu na dworcu kolejowym i oddał go w ręce policji. Jak się okazało, był to członek „Strzelca” w Łopieniu, Józef Pokropski, szwagier miejscowego komendanta „Strzelca” Ignacego Nadolnego. (k)

pola, gdzie znajdowały się zaniepokojone kury, spostrzegł, jak syn sąsiada, Jan Jęsieć spędzał owe kury z pola. Wzburzony tem Napierała, zostawił konie i pobiegł do ojca Jęska, by mu o tem opowiedzieć. Jaka była ich rozmowa, trudno dociec, dość, że Napierała z liną stalową rzucił się na Janka J. W trakcie bójki odskoczył Jęsieć, dobył rewolweru i strzelił. Kula na szczęście drasnęła tylko lekko skroń Napierały. Teraz zmieniły się role — Napierała w zaciętrzewieniu swem wpadł do domu, zabrał fuzję i udał się przed dom Jęska, a zauważwszy go w kuchni, strzelił przez okno. Strzał chybił i skończyło się na ziorzeczeniu. Sprawa oparła się w rezultacie o sąd. Przewodniczący zapoznawszy się z tłem sprawy, zasądził Napierałę tylko na 20 złotych grzywny. (z.)

— **Za kradzież.** Czwarty wydział karny sądu okręgowego rozważał sprawę Józefa Czajki, Bernarda Maciejewskiego i Stefana Judka, którzy stanęli pod zarzutem dokonanego w grudniu ub. roku na Wildzie włamania, połączonego z kradzieżą. Mieli jednakże pecha, gdyż wkrótce policja śledcza ich nakryła. Na rozprawie występowali z tupetem, przyczem wykreślali się sianem. Przewód sądowy wykazał jednakże winę dwóch pierwszych. Sąd po naradzie wymierzył im po 3 miesiące więzienia, przyczem Maciejewskiemu karę warunkowo zawiesił na przeciąg 3 lat, Judka dla braku dostatecznych dowodów uwolnił od kary. (z.)

Zasądzenie prezesa B. B. w Inowrocławiu

Sprawa zajścia w świetlicy „Strzelec” na wokandy sądowej — Dr. Graczykowski skazany na 1000 zł grzywny względnie 40 dni aresztu

Inowrocław, 4 kwietnia.

Głośne zajście na zebraniu „Strzelca” inowrocławskiego znalazło swój epilog w sądzie grodzkim w Inowrocławiu.

W lipcu roku ub. w trakcie posiedzenia miejscowego oddziału Związku Strzeleckiego przez B. B. na miasto i powiat inowrocławski p. dr. Graczykowski spoliczkował zastępcę starosty powiatowego dr. Lucjana Dembowskiego, komendanta „Strzelca” na trzy okoliczne powiaty.

Zrobił się krzyk w „rodzinie sanacyjnej”, no i w końcu dr. Dembowski zaskarżył dr. Graczykowskiego o to, że w dniu 20 lipca 1931 roku przybył do świetlicy „Strzelca” na zebranie bez zaproszenia i w obecności 40 strzelców wygłosił przemówienie, choć nie miał na to zezwolenia, zarzucając w niem dr. Dembowskiemu, że jest tym, który oszukuje władze itd., poczem uderzył go w twarz.

Proces ten został kilkakrotnie odroczony, przyczem charakterystyczne dla sprawy było złożone na pierwszej rozprawie zeznanie p. dr. Wernickiego, który spotkał dr. Dembowskiego w tuż po skandalicznej awanturze w świetlicy „Strzelca”, przyczem skonstatował, że policzek, jaki otrzymał dr. D. musiał być dość mocny, na co wskazywały ślady na twarzy dr. D. Poza tem — jak mówił — słyszał on

od kogoś, że dr. Graczykowski podobno umyślnie poszedł na zebranie „Strzelca” i to wyłącznie tylko w tym celu, ażeby wywołać zajście z p. Dembowskiem.

Na propozycję przewodniczącego p. sędziego Stobieckiego, który na pierwszej rozprawie zaproponował stronom ugodowe załatwienie sporu, sformułowano ugodę w ten sposób, że dr. Dembowski cofa skargę prywatną przeciwko dr. Graczykowskiemu, za co tenże pierwszego przeprosza tak za zniewagi czynne jak i słowne, podkreślając, że przyczyną zniewagi nie były momenty osobiste tylko „konflikty” na tle pracy „ideowej”.

Stronom dano dwutygodniowy termin do namysłu czy ugodę przyjmują.

W konsekwencji okazało się, że dr. Dembowski nie godzi się na takie załatwienie sporu, żądając wyroku sądowego.

Doszło więc do kilku nowych rozpraw, na których w charakterze świadków zeznawał szereg tuzów sanacyjnych.

Wczoraj zapadł ostatecznie wyrok, skazujący dra Graczykowskiego za spoliczkowanie i zniewagę słowną (par. 185 k. k.) na 1000 (tysiąc) złotych kary względnie 40 (czterdzieści) dni więzienia w razie nieściągalności grzywny oraz na ponoszenie kosztów postępowania sądowego.

— **Strzelno.** (Z życia straży pożarnych.) W dniu 29 ub. mies. odbyło się w sali p. Piątkowskiego w Strzelnie walne zgromadzenie Ochotn. Straży Pożarnych z całego powiatu. Przewodniczył po raz ostatni okręgowy prezes, p. starosta Baranowski. — Sprawozdania poszczególnych członków zarządu świadczyły o intensywnej i wytrwałej pracy poszczególnych straży pożarnych, tak, że właśnie powiat strzeleński jest pod tym względem jednym z najżywcniejszych w województwie poznańskim. W związku z walnem zebraniem urządzono pożegnanie p. starosty Baranowskiego, które zakończono wspólną kawką. P. starosta Baranowski opuszcza Strzelno z powodu likwidacji powiatu strzeleńskiego i udaje się na równorzędne stanowisko do Brzeska w Małopolsce.

— (Koncert.) W ubiegłą niedzielę urządził chór męski „Dzwon” z Gniezna koncert wokalnie-instrumentalny na sali p. Pudlińskiego w Strzelnie pod dyktando organisty archikatedralnego p. Teofila Barczyńskiego z Gniezna. Program był bardzo obfity, zawierał utwory Bartkiewicza, Barczyńskiego, Beethovena, Dürera, Galla, Kwaśnika, Lachmana, Nowowiejskiego, Moczyńskiego i in. Wykonanie było staranne i pod każdym względem artystyczne. Publiczność wszystkie śpiewy oklaskiwała żywo i serdecznie. (ds.)

— **Rzęcin, pow. Szamotuły.** (Z życia straży pożarnych.) W ubiegłym tygodniu założono od nowa ochotniczą straż pożarną, do której przystąpiło 30 członków Polaków. Nadmienić należy, że w dotychczasowej straży większość posiadali Niemcy, którzy sobie na komendę w watterlandzkim języku pozwalali. (sc.)

Z województw środkowych

— **Kalisz.** (Tragedja małżeńska.) — W ub. poniedziałek wydarzyła się przy ul. Rypińskiej straszna tragedia. Sąsiedzi zaniepokojeni zostali jękami, pochodzącymi z mieszkania Marjanny i Józefa Tryjów. Z polecenia policji wyważyli słuszarze drzwi a oczom obecnych ukazał się krewny w żyłach mrozący widok. Na pod-

łodze leżała w kałuży krwi Marjanna Tryja, lat 20. Nieszczęśliwa miała głowę zmasakrowaną uderzeniami duszy od żelazka. Obok w pokoju znaleziono leżące na łożku Tryje, który dawał słabe znaki życia. Jak wykazało śledztwo, Tryja podejrzewał swą żonę o wiarołomstwo. — Wróciwszy krytycznego dnia pijany do domu, rzucił się na żonę, poczem wypił większą ilość esencji octowej. Stan obu małżonków jest beznadziejny. (in.)

Epilog zajścia w Barberinie

Bydgoszcz, 5 kwietnia.

Głośnem było swego czasu zajście, którego widownią był kabaret „Maxim (Barberina) w noc drugiego święta Bożego Narodzenia. Między Pawłem Sikorskim i rotmistrzem 16 pułku ułanów Stefanem Skupińskim doszło do awantury, po której rotmistrz Skupiński wypadł z „Maxima”, wsiadł do taksówki i udał się do domu, poczem powrócił z rewolwerem i dał do siedzącego w barze Sikorskiego kilka strzałów, raniąc go ciężko.

Przed kilku dniami Wojskowy Sąd Okręgowy pod przewodnictwem mjr. K. S. Chrzana rozpatrywał sprawę.

Po zbadaniu szeregu świadków i rozpatrzeniu szczegółów zajścia sąd doszedł do przekonania, że rtm. Skupiński użył broni w stanie wzburzenia i że był do tego sprowokowany zachowaniem się Sikorskiego i jego towarzyszy. Wprawdzie między zajściem, a oddaniem strzałów przeszła pewna ilość czasu, nie była ona jednak dostateczna, by rtm. Skupiński mógł ochłnąć z podniecenia, w którym się znajdował i nie można przyjąć za fakt, iż działał z pełną świadomością czynu.

Uwzględniając te motywy sąd zastosował do rtm. Stefana Skupińskiego wszystkie okoliczności łagodzące i skazał go za użycie broni w stanie afektu na karę 2 tygodni twierdzy.

Z Gdyni

Nowy zarząd Towarzystwa Kupców — „Nasz Przegląd” w ulicznej sprzedaży — Oszczędności w Urzędzie Morskim — Sprawa przy drzwiach zamkniętych — Echo podróży „na gapę” — Wypadek strażnika — Brak koordynacji

Gdynia, w kwietniu.

Na rocznem zebraniu „Towarzystwa kupców samodzielnych w Gdyni”, któremu przewodniczył prezes związków tow. kupieckich na Pomorzu p. Marchlewski, dokonano wyboru nowego zarządu. Na prezesa powołano p. Łobockiego, na I. wiceprezesa p. Miłkojańczyka, na II. wiceprezesa p. Szymańskiego, na sekretarza p. Georgego, na skarbnika p. Turzyńskiego, a na ławników: p. Anflinkową i pp. Burzyńskiego, Grzegorskiego, Kalkstelną i Skwiercza. Do komisji rewizyjnej weszli pp. Bednarski, Hundsdorff i Latoński.

Wybór nowego zarządu wskazuje, że członkowie organizacji zarzucili pierwotny projekt stania się w Gdyni awangardą polskiego kupiectwa zamorskiego i może wobec trudności gospodarczych i podatkowych doby obecnej ograniczyli się do roli reprezentacji interesów kupiectwa lokalnego, miejskiego.

W związku z požądaniami dla portu gdyńskiego transportami owoców południowych obserwuje się w mieście naszym wielki napływ kupców żydowskich, którzy szczególnie upodobałi sobie ulicę Starowiejską i położone przy niej hotele i restauracje. W Gdyni doszło do tego, że kolporterzy uliczni ofiarują już na sprzedaż „Nasz Przegląd”, pismo dotychczas znane tutaj tylko ze słyszenia.

W wydziale budowy portu, gdzie personelowi technicznemu wypowiedziano pracę z dniem 1 kwietnia, przedłużono większość kontraktów do października r. b. z tem, że wówczas nastąpi ostateczne zwolnienie ze względu na zamiar zaniechania dalszych prac przy budowie portu.

Mimo nakazów oszczędnościowych, których ofiarą padli dwaj technicy, zarabiający łącznie 600 zł miesięcznie i żona pewnego inżyniera, zatrudnionego w tym samym wydziale, przyjęty został z miesięczną gażą w kwocie 1.300 zł nowy dygnitarz, inż. Rygiel z Warszawy, w charakterze „zastępcy” naczelnika wydziału.

Po trzygodzinnej rozprawie, odbytej przy drzwiach zamkniętych, tutejszy wydział karny skazał praczkę Józefę Lewandowską rodem z Płocka za niedozwolony zabieg na 6 miesięcy więzienia i robotnicę Janinę Hakalę z pow. mławskiego za poddanie się nie-

dozwolonemu zabiegowi na 6 miesięcy więzienia, z tem, że pierwszej z oskarżonych zawieszono wymiar kary na lat cztery, a drugiej na dwa. Sąd uniewinnił Lewandowską od zarzutu, spędzenia płodu i spowodowania śmierci Katarzyny Wasilewskiej, oraz, że za zabieg, dokonany na osobie Hakalcówny, wzięła zapłatę.

Siedmiu t. zw. w Gdyni „łazików”, którzy ukryci w paleniskach parowozów usiłowali bezpłatnie przejechać się do Marokka, zasądzeni zostali za nielegalne przekroczenie granicy każdy na 2 tyg. więzienia z zawieszeniem wym. kary na 2 lata.

W ubiegły piątek postrzelił się przy czyszczeniu rewolweru 24-letni strażnik graniczny Jan Proniuk, stacjonowany w porcie rybackim w Helu. Niezwłocznie przewieziono go kutrem do Gdyni i umieszczono w szpitalu S. S. Miłosierdzia. Lekarz stwierdził, że kula przebiła mu okolice dolka podsercowego; pacjent jest bardzo słaby. Mimo wszystko, istnieje nadzieja utrzymania Proniuka przy życiu.

W memorjałach Rady Interesentów Portu w Gdyni porusza się od dłuższego czasu pilną sprawę wyposażenia jedyne miasto portowe Polski w dogodne połączenia telefoniczne. Jako dosadny argument upośledzenia Gdyni pod względem połączeń telefonicznych podawano do ostatniej chwili okoliczność, iż Gdynia nie posiada połączenia z Tallinem, stolicą Estonji, i linje okrętowe, pragnące telefonować z tem miastem, zmuszone są posyłać każdorazowo swoich urzędników do Gdańska, który oczywiście posiada relację telefoniczną z Tallinem. Obecnie miejscowe dzienniki doniosły, że Gdynia otrzymała wreszcie upragnione i potrzebne połączenie telefoniczne z Tallinem i że trzyminutowa rozmowa kosztuje 14,04 zł. Wszystkie byłoby w najlepszym porządku, gdyby nie pewne ale... Otóż poczta tutejsza informuje, że Gdynia posiada połączenie z Tallinem już przeszło od dwóch miesięcy. Tymczasem jeszcze onegdaj dyrektor jednego z największych gdyńskich przedsiębiorstw żeglucowych żalił się, iż nie może z Gdyni telefonować do Tallina i musi posyłać urzędnika do Gdańska, żeby stamtąd porozumiewał się z agentem przedsiębiorstwa w stolicy Estonji... S. B.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

POZNAŃ JAKO OŚRODEK PRACY KRAJOZNAWCZEJ

W niedzielę utworzył nasz oddział Polskiego Tow. Krajoznawczego sezon wycieczek zamiejscowych. Udano się nasamprzód do Rydzyny, gdzie zwiedzono mieszczące się w zamku wzorowe gimnazjum. Objaśnień udzielał dyr. T. Łopuszański, zaznaczając, że pierwszym celem wychowania w tej szkole jest wyrobienie w uczniach charakteru i samodzielności. „Nasi chłopcy — mówił m. in. — nigdy nie kłamią. Gdy piszą zadanie klasowe, profesor może wyjść z klasy i ma stuprocentową pewność, że wszyscy piszą uczciwie i samodzielnie”. Sam zamek Sułkowskich, zniszczony przez Niemców, zachował jeszcze piękne plafony i gipsatury. W mieście widać dawne domy stylowe, zwrócone szczytem do ulicy.

Z Rydzyny udano się do Leszna i Kościana. W Lesznie zwiedzono kościół farny z piękną kazalnica snycerskiej roboty i grobowce Leszczyńskich, w ratuszu galerię portretów Sułkowskich, zbór kalwiński i zbór luterński, uchodzący za najpiękniejszy w poznańskim. W Kościanie kościół, obfitujący w dzieła sztuki, jak olbrzymi ołtarz renesansowy, oraz ołtarz boczny, który do niedawna uchodził za oryginalną Witę Stwosza, aż naukowo wykazano, że stworzył go nieznanymi mistrz śląski, ten sam, który rzeźbił podobne ołtarze w Kaliszu i na Śląsku w Giessmannsdorf.

Przechadzka po parku zakończyła tę pierwszą bardzo udaną wycieczkę. Następną w niedzielę, 10. b. m., do Gniezna, odjazd o 10.40.

W przeddzień wycieczki odbyło się doroczne walne zebranie oddziału poznańskiego, zagajone przez prezesa woj. St. Moskalewskiego, który też zdał sprawę z działalności calorocznej, kreśląc także historię oddziału od jego początków, t. j. od r. 1913 i przypominając, że Polskie Tow. Krajoznawcze święci w tym roku czterdzięci lat swojego istnienia. Oddział urządził w z. r. 21 wycieczek poza Poznań (z udziałem 285 osób) i 5 po Poznaniu (z udziałem przeszło 400 osób). W 5 odczytach uczestniczyło zgóra 800 słuchaczy. W roku 1932, jak okazało się ze sprawozdania organizatora wycieczek, sekretarza oddziału p. Fr. Jaśkowiaka, frekwencja uczestników jest o 100 procent wyższą niż poprzednio.

Skarbnik dyr. M. Krzyżankiewicz przedstawił bilans w sumie 2518 zł 50 groszy w dochodach i 2219 zł 09 groszy w rozchodach, czyli z zyskiem 299,41 groszy. Zarządowi udzielono jednomyślnie absolutorium i na miejsce wylosowanych członków zarządu obrano ponownie tych samych, tak, że obecnie zarząd stanowią pp.: St. Moskalewski, dr. A. Pachowski, prof. J. Kilarski, dr. T. Smoluchowski, prokurator B. Gardulski, dyr. M. Krzyżankiewicz, dr. J. Hoppówna i Fr. Jaśkowiak. Do komisji rewizyjnej weszli pp. dyr. Ziotecki, Kozicki i Czapeczyński. Prezes St. Moskalewski przedstawił program prac na rok przyszły, skarbnik dyr. Krzyżankiewicz projekt budżetu, dr. J. Hoppówna przedstawiła działalność kół krajoznawczych młodzieży szkolnej, na zjazd do Warszawy wydelegowano pp. St. Moskalewskiego i J. Kilarskiego.

POLONICA WŁOSKIE

O Słowackim w Turynie. W uniwersytecie w Turynie wygłosił dwa odczyty o Słowackim prof. Maver. Organizatorem konferencji był Instytut A. Begeya. W zbiorze przekładów z obcych literatur, którego redaktorem jest prof. Farinelli ukazał się wkrótce „Kordjan” i „Mazepa” w parafrazie p. C. Garosci ze wstępem jej siostry p. Agosti. (P.)

NAUKA

Z Tow. Ginekologicznego. Oddział krakowski odbył posiedzenie z odczytem dr. Kowalskiego pt. „Warunki atmosferyczne nowoczesnych sal operacyjnych”.

MUZYKA

Zmiany w Konserwatorium lwowskim. Donoszą nam ze Lwowa: Nasze konserwatorium muzyczne nie jest, jak wiadomo, państwowym, tylko prywatnym. Utrzymuje je, od pół wieku zgóra, Polskie Tow. Muzyczne. Obecnie cały personel konserwatorium otrzymał wypowiedzenie pracy z końcem roku szkolnego. Obudziło to obawy, że grono nauczycielskie ulegnie zdekomputowaniu. Jak dowiadujemy się „Kurjer lwowski” ewentualność ta nie grozi. Wydział Tow. Muzycznego chciał tylko przez to formalnie wypowiedzenie uzyskać wolną rękę w zawieraniu umów na przyszłość, pragnie zaś zatrzymać nadal wybitnych artystów i pedagogów, którzy wchodzi w skład grona nauczycielskiego. (1k)

TEATR

Reinhardt i kryzys. Z Berlina donoszą nam: Od prawie trzydziestu lat był Deutsches Theater główną widownią sukcesów Reinhardta. Obecnie przestanie nią być, Reinhardt ustępuje z tego gmachu, obejmie go dr. Beer, dotychczasowy dyrektor Deutsches Volkstheater w Wiedniu, wraz z impresariem berlińskim Karolem Heinzem Martinem. Postanowienie Reinhardta jest podobno nieodwołalne, powód: przesilenie finansowe i brak frekwencji takiej, aby pokryła koszty. (tb)

KRAJ, GDZIE POWIEŚĆ SIĘ PRZEŻYWA

Wstydlivość jako objaw literacki — Per analogiam — Dramat wynalazkiem Belzebuba — „To z czego wyrasta hańba” — Powieść na tronie — Najpopytniejszy artykuł — Bilet teatralny i... kartka z wypożyczalni — Na mieliznach — A co dalej?

Bohaterka powieści „Róży Macaulay „Utrzymywanie pozorów” nazywa się raz Dafne, raz, pospoliej, Daisy. Jako Dafne ma lat 25, jest dystygowana, obyta z wyższym towarzystwem i nie oddaje się pracy zarobkowej. Daisy ma lat 30, pochodzi z rodziny drobno-mieszcząskiej, przyszła na świat, zanim ojciec i matka wzięli ślub, wreszcie utrzymuje się z pisania feljetonów i powieści. Ukrywając te rzeczy, Dafne najbardziej wstydził się.. działalność literackiej. Prawda, że w feljetonach karmi niewybrednych czytelników brukowca modnymi bredniami o „nowej kobiecie”, że powieści starannie dostosowuje do gustu i poziomu umysłowego podobnej publiczności. Z tem wszystkim jej wstydlivość jest bardzo znamienna i przypomina stanowisko społeczeństwa elżbietańskiego wobec tej gałęzi twórczości, którą przyszłość miała uznać za największą chlubę epoki: wobec dramatu.

Że uważali go za wynalazek Belzebuba purytanie, to rzecz znana i niema się nad nią co rozwodzić. Lecz sami dramaturgowie lekceważyli często swą twórczość dla sceny, uważając ją za rodzaj uprawianego dla zarobku rzemiosła. Szekspir, którego poematy mało kto czytał, w roku 1593, kiedy miał już za sobą triumfy sceniczne, wydając „Wenerę i Adonisa”, nazwał ten utwór „pierwszym dziełem swej wyobraźni”. Dramaty nie liczył się wcale. Gdy tytuły ich wymienia który ze współczesnych, zwykle nie dodaje nazwiska autorów. Tomasz Lodge zarzeka się pisania „tego z czego wyrasta hańba”. Jednym słowem, właśnie główny i najcenniejszy dział epoki był w lekceważeniu, nawet w pogardzie. Przyczyniała się do tego olbrzymia obfitość twórczości dramatycznej. Do paru tysięcy zachowanych sztuk należałoby dodać równie znaczną ilość zaginionych.

Czem był w okresie elżbietańskim dramat, tem dziś jest niewątpliwie powieść. W Anglii zdobyła to stanowisko przejściowo już około XVII w., nie było ono jednak ogólnie uznane. Straciła je w epoce romantycznej, ale nie na długo. Gdy w ciągu lat 1821—1824 wstąpił do grobu trzej najwięksi poeci pokolenia: Keats, Shelley i Byron, na placu pozostał Scott ze swym romansem historycznym Wkrótce potem punkt ciężkości przeniósł się na powieść obyczajową, ale rodzaj jako taki utrzymał swą supremację po dzień dzisiejszy.

Analogja z dramatem elżbietańskim jest dość wyraźna. Jak za czasów Szekspira każdy prawie literat zwracał się przedewszystkiem ku dramatowi i publiczność najbardziej nim się interesowała, tak dziś, kto czuje — słusznie czy niesłusznie — łaskę Bożą, bierze się do powieści. Stanowi ona główny środek artystycznego wypowiedzenia się, a równocześnie główny artykuł zapotrzebowania na rynku. Jeżeli dramat w owych czasach lekceważono, to z powodu, że twórca musiał w nim odstępować od cenionych nade-wszystko wzorów starożytnych, dostosowując się do gustu tłumu. Zupełnie podobnie musi dziś powieściopisarz liczyć się ze swym rynkiem. Dramatowi elżbietańskiemu dyktował prawa każdy, kto miał za co kupić bilet na parter. Dziś je dyktuje powieści każdy, kogo stać na... miesięczną opłatę wypożyczalni. Trzeba odbiorcy dawać to, czego pragnie. W obu wypadkach tylko najwięksi pisarze umieli pogodzić z tą koniecznością własne wyższe aspiracje. Mniejsi napróżno wyżejają siły. Wiemy teraz, na jakim tle zrodziła się wstydlivość Daisy, względnie jej twórczyni...

Dramat elżbietański kwitł pół wieku. Powieść dzierży już supremację przez sto lat zgóra — i bodaj że jest w swym ostatnim okresie, odpowiadającym dekadencji dramatu elżbietańskiego po zgonie Szekspira. Widzimy dziś tę samą pogoń za silnymi efektami, za nowym tematem lub nowym ujęciem starego tematu, ten sam pociąg do problemów seksualnych (aż do zboczeń) tę samą wreszcie amoralność lub niemoralność. Jeżeli grupa katolicka (B. H. Benson, Baring Chesterton), a poza nią paru innych pisarzy (Hugh, Walpole, Swinneston) objawia dążność etyczne, to byli podobni dramaturgowie i w ostatniej fazie elżbietańskiej (Massinger).

Protagonisci wielkiej, zdrowej powieści, mającej obok celów artystycznych (czy handlowych) i cele społeczne, Dickens, Thackeray, George Eliot, Meredith pragnęli swych czytelników uszlachetnić, zwalczali mylnie pojęcia i złe instytucje, torowali drogę postępowi. Conrad cenił wysoko cnotę, ale jako wartość absolutną; nie wierzy aby mogła świat odrodzić i nie pozwała jej triumfować. Hardy uważa życie za katownię. Po nich przyszli: Galsworthy, który szczył zjadliwie ze swych nieprzewidywających Forsyte'ów i z zamętu naszych czasów, Lawrence, który tęskni do pierwotnego barbarzyństwa i apoteozuje pierwotne barbarzyńskie pierwiastki dzisiejszych ludzi...

Morze powieści rozlało się niesłychanie szeroko, tu i ówdzie jeszcze zdarzy się głębia, lecz przeważają mielizny. Idzie koniec. Ciekawa rzecz, jaką formę literacką wysunie na pierwszy plan przyszłość.

Dr. Wadysław Tarnawski.

Lwów.

NOWE PISMA LITERACKIE

Sezon 1931-32 przyniósł zgon jednego i narodziny trzech periodyków literackich. Upadł, niestety, redagowany przez L. H. Morstina „Pamiętnik Warszawski” i to właśnie w chwili, gdy zaczął dążyć coraz wyżej. W Krakowie odrodziła się „Gazeta literacka”, organ Związku Zawodowego Literatów Polskich, redagowany przez J. A. Gatuszkę. W Warszawie zaczął wychodzić tygodnik „Kultura”, ostatnio zaś pojawił się dwutygodnik „Z”, redagowany przez p. Jerzego Brauna, a mający podtytuł: „Sztuka, kultura i sprawy społeczne”. W Poznaniu ukazał się pierwszy zeszyt miesięcznika „K”, którego redaktorem i wydawcą jest p. Eugenjusz Morski.

Jeżeli idzie o system redagowania, to „Kultura” zbliża się do „Wiadomości literackich” jako tygodnik informacyjny, w którym myśl i tendencja znajdują wprawdzie w artykułach zasadniczy, ile w doborze, ujęciu i oświetleniu materiału bieżącego. Jest to typ, który możnaby — nie tylko dla tego formatu i układu graficznego — nazwać dziennikowym. „Gazeta literacka”, której dotychczasowe numery trzeba będzie przejrzeć i zesumować, również rejestruje materiał informacyjny, lecz jej rozważania i oceny mają charakter raczej „miesięcznikowy”, posiada rodzaj wolnej trybuny, z której wypowiadają się pisarze różnych zapatrywań, poświęca wiele miejsca utworom poetyckim i powieściowym (niezależnie w obszernych wyjątkach), ale drukuje też obficie szkice zasadnicze i polemiki.

Najwięcej materiału teoretycznego przynosi, jak dotychczas, warszawski „Zet”. Na ośmiu stronach pierwszego numeru znajdujemy dwanaście, przeważnie długich, rozważań teoretycznych. Ich punktem wyjścia jest to, co określamy potocznie jak „kryzys cywilizacji współczesnej” obserwowany bądź jako całość, bądź rozbierny w poszczególnych przejawach kultury i sztuki (literatura teatr). „Zet” wychodzi z założenia, że świat może być wyprowadzony z chaosu tylko przez nowy wielki autorytet, którym jest „prawda absolutna”. Ona to stworzy „nowy ład” w miejsce dzisiejszego bezładu. „Gazeta literacka” zauważa w nrze 7, ostatnim numerze, że „Zet” prowadzi z nią „wspólny front ideowy”.

Program filozoficzny, chociaż nie tak jasno skryształizowany, przynosi i poznański „Prom” w artykule wstępnym pt. „Zarys poetyckiej ewolucji”. Nie jest on ani tak normatywny, ani tak jasno skryształizowany jak program „Zetu” i będzie wymagał komentarza. Narazie, co do formy, zaznaczmy, że „Prom” charakteryzuje się przewagą wierszy (10 i pół stronice na 20 w ogóle) jedyny szkic krytyczny odnosi się również do poezji, informacyjna kronika obejmuje tylko półtorę stronicy.

Podkład ideowy nowych pism trzeba będzie rozpatrzyć osobno. (rz)

Pisma nadesłane

„Gryf”. Nr. 2. Treść: Amicus: „Życie i twórczość Józefa Weyssenhoffa”. — „Puszcza”. — Sz. G.: „J. Weyssenhoff o Wielkopolsce”. — Marzycielka: „Do wiosny”. — J. Szykowski: „Twórczy stan średni”. — K. Kugler: „Życie”, „Przyszłość”. — J. Bonkowska: „U naju inacy gadaju...”. — B. Wesolowski: „Karnawał w dawnej Polsce”. — Irma: „Staropolskie święcone”. — F. A. S.: „Cztery pory roku”. — Marzycielka: „Preludjum Chopina”. — Irma: „Miłość lotnika”. — Zetjot: „Gawęda podchorążacka”. — P. Dąbrowski: „Wspomnienia”. — Amicus: „Marja”. — Argo: „Karnawał u schyłku”. — P. Dąbrowski: „Dziady Hecalne”. — Abro: „Rymy częstochowskie”. — Odgłosy. — Kronika. — Adr. Red. Bydgoszcz, Liceum Handlowe.

W NASZYCH REGJONACH

ROK I DZIESIĘĆ LAT KSIĄŻNICY TORUŃSKIEJ

Toruń, 3 kwietnia.

Wśród sprawozdań i referatów na tegorocznym święcie nauki i kultury polskiej na Pomorzu, znalazło się jak co roku — sprawozdanie dyrektora Książnicy Miejskiej im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, p. Zygmunta Mocarckiego. Zilustrowało ono działalność tej ważnej placówki zarówno w roku ostatnim, jakoteż w całym dziesięcioleciu jego istnienia.

W r. z. korzystało z Książnicy ogółem 5168 osób. Kart bibliotecznych wydano 248. Ilość wydanych dzieł wynosiła 1578 książek w 2507 tomach, oraz cztery (4) rękopisy (wszystko poza działem podręcznym i poza czasopiśmiarnią w Czytelni). Dla swoich czytelników i pracowników naukowych Dyrekcja wypożyczyła 32 dzieła i 4 rękopisy z innych bibliotek i instytucji. Sama zaś z własnych zasobów wypożyczyła 22 bibliotekom i instytucjom zamiejscowym, jakoteż toruńskim 67 dzieł i 2 rękopisy.

Posunęła się znacznie naprzód inventaryzacja i skatalogowanie księgozbioru. Przyrost wyniósł w r. z. 1428 dzieł w 1783 tomach, i 466 czasopism bieżących w 25715 numerach. Z darów prywatnych wymienić należy cenny zbiór książek, ofiarowany przez wiernego przyjaciela Książnicy, inżyniera Jana Grabowskiego z Warszawy.

Zgodnie z dotychczasową tradycją, dyrekcja urządziła w witynach bibliotecznych specjalne wystawy rzadkich druków, a między innymi wystawę cennych druków staropolskich, które stanowią prawdziwą ozdobę Książnicy.

W roku bieżącym minęło 10 lat, od otwarcia Toruńskiej Książnicy. Aby zilustrować jej znaczenie dla naszego ruchu naukowego i umysłowego wystarczy wspomnieć, że w ciągu pierwszego dziesięciolecia korzystało z niej 33806 czytelników. W ciągu tego okresu Książnica powiększyła swoje zbiory o 18942 tomy (przy czem dyrekcja zabiegała szczególnie o skompletowanie działów wiedzy o Polsce, a zwłaszcza wiedzy o Toruniu i o Pomorzu), zebrała też najbogatszy a zarazem jedyny w Polsce zbiór druków toruńskich, jakoteż literatury o Pomorzu i ziemiach pruskich. Przez to cały zastęp miejscowych i zamiejscowych badaczy przeszłości Torunia i Obojga Prus otrzymał mnóstwo pierwszorzędnych materiałów. Niejedna też z publikacji ostatniego dziesięciolecia — żeby wspomnieć choćby dr. Stanisława Tynca: „Dzieje gimnazjum toruńskiego” Tom I. — w znacznej mierze jej właśnie zawdzięcza swój materiał. Pomimo skromnych dotacji miasta Torunia, Książnica gromadzi dalej rękopisy i autografy. Powiększyły się one o młodzieńcze próby Kasprowicza i niezmiernie ciekawe listy Przybyszewskiego z lat gimnazjalnych.

Ma wreszcie Książnica w swoim dorobku kilkanaście wystaw z zakresu grafiki polskiej i zagranicznej (a m. in. wystawę druków włoskich z epoki renesansu, najstarszych druków polskich druków emigracyjnych, najstarszych wydań Kochanowskiego itp.), jak niemniej udział w Powszechnej Wystawie Krajowej, w Wystawie Kochanowskiego w Krakowie i in. Oddaje ona niemałe usługi nauce polskiej i kulturze rodzimej na Pomorzu, a zwłaszcza w Toruniu. Przeciętnie 9—10 procent mieszkańców naszego miasta korzysta z jej bogactw, bo storkilka dziesiąt tysięcy tomów liczących zasobów. Należy się naszej Książnicy troskliwa opieka i pomoc zarówno ze strony miasta, jakoteż i innych miarodajnych czynników, które tej placówce kultury polskiej zapewnić powinny jak najlepsze warunki dalszego rozwoju. Adam Münnich.

Książki nadesłane

Bronisława Ostrowska: „Chusty Ofiarne. Anioliom Dźwięku”. Pisma poetyckie tom II. Warszawa 1932 Kraków. Wydawnictwo J. Mortkowicza. Towarzystwo Wydawnicze w Warszawie.

Ewa Ziemska: „Kobietki”. Powieść. Warszawa. Tow. Wydawnicze „Rój” 1932.

Hugo Wast: „Ta, która nie przebaczyła” („La que non pardono”). Warszawa 1932. Towarzystwo Wydawnicze „Rój”

Józef Weyssenhoff: „Żywot i myśli Zygmunta Podfilipskiego”. Dzieła zebrane. Tom I. Poznań, Wydawnictwo Polskie R. Wegner.

Upton Sinclair: „Sylwia”. Przekład autoryzowany Antoniny Sokolich Warszawa, 1932. Towarzystwo Wydawnicze „Rój”.

Od włóczki — do sławy światowej

Mniej więcej przed pięciu laty Paryż naogół trudny do entuzjazmu — otrząskany z przeróżnymi sensacjami, zadziwił się, zaniemógł na chwilę i zatrząsł się w końcu takim huraganem oklasków, taką żywiolową radością, na jaką stać go jedynie w chwilach tradycyjnego „święta wiosny” — czy historycznej rocznicy 14 lipca.

Cała prasa bez względu na partyjne, czy społeczne zabarwienie zahuczała od istotnych hymnów pochwalnych, recenzje teatralne zaroily się superlatywami, w których wyczuć się dało dawno nie widziane zabarwienie szczerego sentymentu i prawdziwego wzruszenia. Przez trzy lata (co na stosunki paryskie jest prawdziwą wiecznością), huczały wszelkie Ritz'e i tętniała „Ronda” na Montparnassie odgłosami uwielbienia i podziwu, echem tej atrakcji, o której wieść niosła z za kulis teatru „Varietés”.

Publiczność teatralna, rekrutująca się z najrozmaitszych sfer społecznych od Rotschildów do obdartego gamin, od midinetki, po członka Akademii — gorączkowała się na spektaklach, których sława momentalnie obiegła całą Europę.

A stało się to tak: Pewnego pięknego poranku zgłosił się w kancelarji teatru „Varietés” młody, bo 25-letni trochę obdarty mizerak, nazwiskiem Marceli Pagnol, Slabym, zalekzionym głosem wypowiedział on widocznie wyjątkowo dobrze usposobionemu dyrektorowi dzieje swojej udręki, swojej niesamowitej wędrówki od teatru do teatru z komedią, którą na swe ówczesne nieszczęście napisał, a której tytuł brzmiał: „Wielkie Abecadło”. Pochylny nad plikiem papierów, wydobytych z zanadrza — mały, chudy, zgarbiony, wyglądał Pagnol tak nieszczęśliwie i komicznie zarazem, że dyrektor teatru w przystępie litosnego wzruszenia — zdecydował się przeczytać inkryminowany manuskrypt.

Widocznie w myśl teorii, że wszystko zło musi mieć swój koniec — szczęśliwy traf zaprowadził zropczanego Pagnola do teatru „Varietés”, bo, oto po upływie kilku tygodni — odbyła się premiera sztuki, znanej potem u nas p. t. „Pan Topaz”, sztuki, która przyniosła Francji nową sławę literacką, autorowi rozgłos światowy i królewskie tantjemy. Od tego czasu wziętość Pagnola osiągnęła niepokony dotychczas rekord, a powodzenie młodego literata jest wyjątkowo usprawiedliwione i wyjątkowo nie przereklamowane.

„Pan Topaz” tłumaczony na wszystkie języki kulturalnego świata — stał się największym „szlagierem” teatralnym dzięki wyjątkowej głębi i niepospolitej odwadze, demaskującej obłudę dzisiejszego społeczeństwa z czarującym humorem i znakomitem literackim zacięciem.

Zdawałoby się, że młody i w typowo cyganeryjnej nędzy żyjący podówczas Pagnol oszołomił się nagłym powodzeniem i niespodziewanie spadła fortuna (trzy lata kompletów), że pograżył się w leniwej ścieście, lub popadnie w szablonową, zarobkową pisanię. Tymczasem ten oryginalny literat i tym razem sprawił miłą niespodziankę, która ugruntuwała ostatecznie jego bezsporną przynależność do elity pisarskiej.

W trzy lata po ukazaniu się „Pana Topaza” wystawia Teatr de Paris nową sztukę Pagnola — „Marius”, która wywołała znowu burzę zachwytu, tym razem z powodu swej czarującej prostoty i bezpośredniości opromienionej szczerą poezją i urokiem pewnego egzotyizmu. Znakomicie uchwycone środowisko żeglarskie, tętniące ruchem i gwarem życie portowe, niosący się od bezkresnego morza słony powiew urody dalekiego świata — tworzą kolorowe i barwne tło dla akcji rozwijającej się na podłożu konfliktu miłości i nieprzemyślanej żądzy przygód, żądzy, która stworzyła całe pokolenie conquistadorskie Rizarów i Vasco de Gamów.

„Marius” — to nie tylko „przebój” repertuarowy modnego autora, to najpiękniejsza współczesna pieśń o życiu, młodości, bujnym i nieokiełznanym, o miłości szalonej — na nic nie pomnej i ogarniającej jak płomień. „Marius” — to odwieczne przeciwstawienie kobiecej ofiarności i męskiego egoizmu, mającego swe podłoże w niespokojnej żądzy przygód, w zaborczej i twórczej zarazem woli mężczyzny.

Znakomitą tę sztukę, która na wszystkich scenach świata odniosła olbrzymie powodzenie — wystawia pierwszy w Polsce Teatr Nowy, dając jej doskonałą obsadę i przepiękną dekorację według projektu prof. Jarockiego.

W ten sposób cały kulturalny Poznań będzie miał możność zapoznać się z tą sensacyjną nowością, której ciąg dalszy autor, zachwycony fenomenalnym jej powodzeniem — napisał jako sztukę „Fanny” graną obecnie w Paryżu.

Kobieta w Rosji sowieckiej

W psychice i sposobie życia kobiety rosyjskiej nastąpił taki przewrót, że dziś życie jej trzeba studjować. Chcąc je poznać, jako coś zupełnie odrębnego od tego, które znamy. Może to zrobić najlepiej kobieta. To też interesujące są dla nas uwagi p. Nadi de Sansa, specjalnej wysłanniczki pism francuskich, która właśnie wróciła z Rosji i opisuje swe wrażenia.

Przewrót w życiu kobiety sowieckiej — mówi p. de Sansa — zaczął się jeszcze za czasów Lenina, który „wyzwolił” kobietę z trosk, związanych z ogniskiem domowym i macierzyństwem. Życie jest kolektywne, dzieci można mieć lub nie mieć, państwo ułatwia jedno i drugie. Kobiety, które chcą ponieść trudy macierzyństwa, otaczane są opieką przez cztery miesiące, w czasie których otrzymują pełne wynagrodzenie za pracę. Mowa oczywiście o uprzywilejowanej klasie robotniczej. Ale potem rozstają się z dzieckiem i muszą pracować. Dzieckiem zajmują się żłóbki, a wspólne robotnicze stołówki odejmują kobiecie trud gospodarstwa domowego. Pozornie wszystko jest ułatwione.

Reformy dyktatora dokonały swego dzieła. Rodzina rozpadła się. Miłość, pozabawiona została wszelkiej poezji, jak kwiat zapachu. Pozostał tylko stosunek dwóch pici, odarty z wszelkich złudzeń. „Pociąg do istoty, należącej do innej klasy społecznej — głosi teoria sowiecka — jest perwersją tego samego rodzaju co pociąg do krokodyla, albo orangutanga!” Tym krokodylem jest, oczywiście, burżuazja. I wszystko, co ją przypomina jest wyklete, z całą naiwnością i zaciekłością neofitów. Wykleta jest biedna, przedrewolucyjna miłość, wymagająca trochę piękna w otoczeniu, trochę serca i trochę słów. Na to szkoda czasu. Piękno jest przesadą, piękną może być tylko praca i idea.

To też próżno szukałoby się tego piękną we wzorowych „kołchozach”,

kolektywnych domach sowieckich, przeznaczonych dla wzorowych partyjników. Oto jeden z nich. Dom wielopiętrowy, architektura nowoczesna, wygląd zewnętrzny zachęcający. Dom zamieszkały przez czystej krwi komсомolców i fanatyków partji, to się rzuca w oczy. W domach, zamieszkiwanych przez ludzi politycznie bezbarwnych widać naiwną tęsknotę do upiększenia swego mieszkania: w oknach firanki, czasem doniczki z kwiatami, czasem — szczyt burżuazyjności! klatka z kanarkiem. Tutaj — nic podobnego. Okna gołe, nigdy nie myte, szare. Wewnątrz żadnej indywidualności, wystrzeżenie się wszystkiego, coby dało piętno życia osobistego. Na każdym piętrze szereg pokoi i wspólna kuchnia. W korytarzach popiersia Marxa i Lenina. W pokojach nieporządkiem i wygląd czwartorzędnego hoteliku. Owszem, jest woda bieżąca i krany, ale zlew zatkaany i pełen śmieci. Na podłodze niedopałki. Łóżka widać wogóle niezaścielane. Siedzi się na nich i przyjmuje gości.

Pewna mieszkanka tego kołchozu, inżynier, zapytana, gdzie mieszka, odparła:

— Sypiam w tym domu...

P. de Sansa złożyła wizytę dwóm kobietom, mieszkającym w kołchozie. Jedną z nich jest inżynierem, druga agronomem.

— Czy pani jest zamężna?

— Owszem, byłam nią nawet kilka razy — odpowiada inżynier. Mój mąż jest w tej chwili w podróży. Pracujemy w tej samej fabryce. Tutaj sypiamy. Jadamy w fabryce.

— Czy pani ma dzieci?

— Troje. Najmłodszy jest jeszcze w żłobku, starsze chodzą do szkoły. Nie mam czasu nawet, żeby je odwiedzić. Szczęść godzin pracy w fabryce, potem klub, praca w partji. Rano po kolei gotujemy herbatę, a jeśli przyszywam męzowi guzik do ubrania, to on zato sprząta pokój.

— Ale sądząc z wyglądu pokoi, guziki

Południowe stany Ameryki nawiedzone zostały okropnym w skutkach orkanem t. zw. tornado. 200 osób postradało życie, a przeszło 1 000 zostało ranionych. Oto obraz nędzy i rozpacz, jaki zostawił po sobie rozszalały żywioł na tury.

nie muszą być przyszywane zbyt często...

Kwaśny odór nieprzewietrzonego pokoju, brudnej bielizny i niepielegnowanego ciała ludzkiego dusi w tych pokojach aż do mdłości.

A przecież kładzie się duży nacisk na kulturę fizyczną. Z jednej strony — wycieczki komsomolców, nawoływanie do nagości, campingi napół albo zupełnie nago, ruch, sport, a z drugiej — zupełne zaniedbanie w domu. I druga sprzeczność: pozostawianie wolnego wyboru co do macierzyństwa lub uniknięcia go, otaczanie opieką przez parę miesięcy kobiety i dziecka — i pozbawianie jej największej radości obcowania z dzieckiem i wychowania go.

Zabita została indywidualność, a wraz z nią poezja i radość życia. Tępi się piękno i tępi się miłość. W tych warunkach kobieta przestaje być twórczym czynnikiem życia. (h. p.)

Szkló tłuczone połykał i kwas siarczany pił, jakby wodę

znany w Rangun fakir indyjski, t. zw. Hatha - Yogi, Narazingha Swami. Twierdził on, iż przez opanowanie najważniejszej funkcji organizmu — oddychania, i poddanie jej woli, potrafił opanować wszystkie funkcje organiczne i uczynić organizm swój odpornym na wszelkie trucizny. Yogi połykał zatem kawałki żelaza, tłuczone szkło, zapijał to wszystko kwasem siarczanym, jodyną itp. truciznami bez najmniejszej szkody dla siebie. Ale oto ostatnio urządził Swami pokaz w Rangun wobec grona zaproszonych gości i lekarzy. Wypił gram strychniny, kwasu siarczanego i połykał garść tłuczonego szkła. Po tym wycyznie Yogi zasłabł nagle i zmarł wskutek zatrucia strychniną, jak stwierdzili lekarze.

Indje największą skarbnicą złota na świecie

Gdzie i jak przechowują złoto w Indjach.

Do szczęśliwego pokonania trudności płatniczych i walutowych Anglii przyczyniły się w ostatnim okresie Indje, z których popłynęła istna rzeka złota do Londynu.

Indje słynęły zawsze, jako największy konsument i odbiorca metali szlachetnych: najpierw srebra, a potem, gdy straciło ono na wartości — złota. Złoto płynęło do Indji w olbrzymich ilościach. Wartość sprowadzanych do Indji przesyłek złota w ciągu ostatnich 50-ciu lat obliczają ekonomiści angielscy na sumę zgórą 35 miliardów złotych.

Rząd angielski przyglądał się tej złotej powodzi bezradnie, nie mogąc jej zatamować. Wiedzano, skąd złoto przychodzi, ale nikt nie wiedział, gdzie ono się w Indjach podziwia, gdzie wsiąka. Nie otrzymywały go banki, nie wpływało do skarbców i kas instytucji finansowych. Tylko drobna część złotego Paktołu ukazywała się w świetle dziennem na stołach bogatych Hindusów w postaci złotej zastawy, naczyń i ozdób, które mi lubią się oni pyszczyć wobec gości. Ale dziewięć dziesiątych skarbców zniknęło w sposób nieobjawny i tajemniczy. Im więcej złota przybywało do kraju, tem rzadziej je widziano. W ten sposób Indje stawały się niebezpiecznym wprost pożeraczem złota, który zagrażał utrzymaniu t. zw. Goldstandardu i bezpieczeństwu waluty angielskiej.

Gdzież się to złoto podziało? W jakich niezbadanych skrytkach się pochoowało? Świadomi rzeczy znawcy stosunków hinduskich twierdzą, iż zostało ono zakopane

w ogrodach prywatnych, w lochach podziemnych, zamurowane w piwnicach. Bogaci Hindusi przetapiali je na cegiełki złote, ubożsi przerabiali je na biżuterję i ozdoby dla kobiet, które wkładały je na siebie tylko w najrzadszych okazjach.

Dopiero różnica w cenie funta i rupji indyjskiego po ucieczce od parytetu złotego funta wywabiła złoto hinduskie z ukrycia i skłoniła jego posiadaczy do masowego eksportu złota do Londynu i wymiany na funty, co dawało spore zyski na różnicy kursu.

Ale i te dziesiątki milionów złota, które powędrowały w ostatnich tygodniach z Kalkuty, Bombayu, Madrasu do stolicy Wielkiej Brytanji, stanowią zaledwie ułamek skarbców złotych, jakie kryje jeszcze w swem wnętrzu olbrzymi półwysp Hindustanu. Or.

Dzieje kwiatu

Mają swoją historję nie tylko narody i państwa, ale także kwiaty, a między niemi zapewne najciekawszą tulipany. Ojczyzną ich jest Krym, Armenia i Kurdistan, stamtąd dostały się do Turcji, gdzie z wielkim zamilowaniem zajmowano się ich hodowlą. Podobno i nazwę swoją „tulipan” zawdzięczają tureckiemu turbanowi, który przypomina swym kształtem. Z Turcji przywiózł nasiona i cebulki tulipanów do Europy, około roku 1550, poseł cesarza Ferdynanda I. Busbecque. Nieznany a w tak wspaniałe barwy strojny kwiat zdobył sobie wkrótce w zwycięskim pochodzie całą zachodnią Europę. Pod koniec 16 wieku hodowano licznie odmiany tulipanów w Anglii, w Niemczech, we Francji, we Włoszech, w Holandji, w Austrii. Amatorów tulipanów ogarnęła prawdziwa manja wytwarzania nowych odmian, tak iż w r. 1629 naliczono ich 140. Największego rozkwitu doznała hodowla tulipanów w Holandji. Rośliny i cebulki stały się przedmiotem lukratywnego handlu i jakkolwiek brzmi nieprawdopodobnie, przedmiotem spekulacji giełdowych. W Haarlemie powstała giełda tulipanów, na której świeżo wyhodowane odmiany, których z biegiem czasu namnożyło się do 600, miały swój kurs zwykły lub niższy niby papiery giełdowe. Piękna odmiana stanowiła majątek, lecz mogła też przyprowadzić swego nabywcę do ruiny, o ile wyhodowano nową odmianę. Ceny, jakie amatorzy holenderscy płaćli za tulipany, były olbrzymie. W niektórych wypadkach płacono za jedną cebulkę odmiany „La Solitaire” 10 do 13 tysięcy guldenów holenderskich. W innym wypadku, jako cenę za rzadką odmianę tulipanu, zapłacono karętę, zaprzężoną w cztery konie. Tem się tłumaczy, że nabywcy tych okazów żyli tylko dla swej hodowli tulipanów.

Ogród tulipanowy był dumą wszystkich prawie zamożnych ludzi, a hodowla nowych odmian tego modnego kwiatu, stała się dążeniem wszystkich, którzy szybko pragnęli dojść do majątku.

I dzisiaj tulipany stanowią miłą ozdobę naszych ogrodów i parków, lecz przestały już być przedmiotem spekulacji handlowej. Ceny ich są niskie, a uzyskanie dowolnych odmian jest bardzo uproszczone, gdyż odbywa się ono przeważnie za pomocą preparatów chemicznych. W i P.

Dziwaczny konkurs

spożywania makaronu bez posługiwania się rękami, odbył się ostatnio w Weronie. Osiemnastu zawodników stanęło do konkursu. Każdemu z nich zawiązano ręce na plecach, poczem postawiono przed nimi talerze z makaronem. Na dany sygnał rozpoczął się „wyscig”. Zwycięzcą okazał się 17-letni młodzieniec, Jacobi z Trjestu, który spalał zawałt wartość talerza w ciągu 14 minut. Manja dziwacznych i bezcelowych rekordów opanowała po Ameryce z kolej Europe.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Giełda pieniężna w marcu

Ogólnoswiatowy kryzys gospodarczy uciska w dalszym ciągu wszystkie kraje. Polepszenia nie było można zauważyć i w ubiegłym miesiącu, raczej nowe komplikacje przez nierozsyrzygnięcie wyboru prezydenta w Niemczech oraz nastrojów wyciekających w sprawie wyborów w Francji. Problem gospodarczego związku państw nadnaddunajskich napotyka na różne przeszkody polityczne, a co najważniejsze, na brak kapitału do sfinalizowania tego nowotworu. Sytuacja na Dalekim Wschodzie jest mimo wszczętych rokowań nadal niespokojna. Kapitał z powodu powyższych wydarzeń nadal się ukrywa, nie mając dla siebie odpowiedniej ekspansji wzgl. spokojnego rozwoju. Tendencja wobec tego na całej linii wyciekająca.

Odbiło to się oczywiście i w naszym kraju, a szczególnie na naszym rynku lokalnym. Obróty giełdowe wykazują rekordowo niski stan, gdyż obrót w sumie efektywnej wyniósł niespełnia 600.000,—, co wobec lutego oznacza upadek o przeszło 25 proc. Poważniejszych wahań w kursach jednakże nie było.

Z pożyczek państwowych utrzymała się w kursie 5 proc. pożyczka konwersyjna w granicach 39 — 38 1/4 — 38 3/4 proc. natomiast 4 proc. pożyczka inwestycyjna, której większy brak uważano, handlowano w małych ilościach po 86—91 proc., bez kwalifikacji do notowania. — pod koniec miesiąca nawet po 95 proc. Również 10 proc. pożyczkę kolejową poszukiwano po 103 przy braku oddawców.

Z obligacji komunalnych doszło do notowania jedynie 8 proc. obl. m. Poznania z r. 1929 po 92 proc.; mniejsze ilości tychże obligacji z 1926 oraz 1927 handlowano po tym samym kursie bez notowania.

Pozatem handlowano jeszcze z prywatnych papierów 8 proc. listy zast. Zach. Pol. Twa. Kred. po 90 1/2, oraz 8 proc. oblig. Kom. Banku Kred. po 91 1/2 proc.

Największych obrotów dokonano oczywiście papierami Pozn. Ziemstwa Kredytowego, mianowicie kolejno: 8 proc. listami dol. starem, które wykazały lekki spadek, wahając się z 70—67—69—67 proc., dalej 6 proc. listami żytniami, które naodwrot zwiększyły z 12 1/4—12—13 3/4 w końcu miesiąca, 4 proc. listy zast. konwert. notowały natomiast 29—28—28 1/2 proc., wykazując tymczasem najmniejsze wahań.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych handlowano jedynie Bankiem Polskim, jednakże w ilościach wynoszących blisko 10 proc. ogólnego obrotu; kurs tych akcji zwiększył w ciągu miesiąca z 81—86 1/2—85. W obrotach nieoficjalnych płacono za 4 proc. Premj. dol. 46—49—49 oraz za 3 proc. poż. bud. 35—39. S. K.

Zjazd Zrzeszenia Związków Przemysłowych Zach. i Połudn. Polski

W dniu 4 b. m. odbył się w Warszawie zjazd rady naczelnej Zrzeszenia Związków przemysłowych Zach. i Poł. Polski. Zjazdowi przewodniczył syndyk Zw. fabrykantów w Bydgoszczy p. dr. Kasprowicz. Głównym przedmiotem obrad było zajęcie stanowiska zrzeszonych związków do mającej powstać niebawem Centralnej Organizacji Przemysłu Polskiego. Po dłuższej dyskusji uchwalono, że poszczególne związki terytorjalne Zachodniej i Południowej Polski utworzą łącznie z Związkiem Przemysłowców w Częstochowie i Zw. przemysłu konfekcyjnego 13 grupę w Centralnej Organizacji Przemysłu Polskiego, przeznaczoną dla przemysłów o niezdecydowanym względnie różnym obliczu branżowym. Pozatem omówiono inne kwestje organizacyjne i wskazano na potrzebę zorganizowania sekcji branżowych w terytorjalnych związkach przemysłowych jak też wszczęcia intensywnych prac tychże sekcji i grup terytorjalnych ogólnie - polskich organizacji branżowych, zwłaszcza w zakresie przemysłu metalowego. (1)

— Przedstawicielstwo handlowe Sowieców w Londynie pertraktuje z angielskimi fabrykantami maszyn w sprawie zakupu dla Rosji większej partii maszyn za kwotę 2 milj. rubli. Londyński Midland-Bank miał podobno zgodzić się na sfinansowanie tej transakcji.

Sytuacja finansowa Polski

Odczyt p. Wacława Fajansa

Wczoraj wieczorem w auli W. S. H., na zaproszenie stowarzyszenia polskich dziennikarzy i publicystów gospodarczych, p. dyr. dr. Wacław Fajans z Warszawy wygłosił interesujący odczyt „o sytuacji finansowej Polski”. Temat, jak i osoba publicysty zgromadziły stosunkowo liczną publiczność, wśród której przeważali kierownicy banków poznańskich. Imieniem stowarzyszenia powitał p. dr. Fajansa, wiceprezes p. dr. St. Waschko.

Mówca poprzedził swój właściwy referat wnikliwą analizą wypadków, związanych z załamaniem kursu funta szterlingów. Poprawa w Anglii, jakiej jesteśmy świadkami, tłumaczy się szczęśliwym rezultatem eksperymentu, który polegał na utrzymaniu cen i plac angielskich na mniej więcej stałym poziomie, przy równoczesnym obniżeniu o około 30 proc. wartości waluty. Eksperyment ten udał się, głównie dzięki dwóm rzeczom: 1) dzięki zależności charakteru angielskiego, opawanego i patriotycznego oraz 2) dzięki tej okoliczności, że ogromna większość zagranicznych zobowiązań Anglii brzmiała na funty.

Używając przykładu Anglii za „tertium comparationis” mówca omówił następnie kwestję: czy inflacja przyniosłaby Polsce korzyść? Na to pytanie prelegent odpowiedział zdecydowanie negatywnie. Głosy, wypowiadające się niekiedy za „małą inflacją” w Polsce pochodzą od ludzi, niezających sobie sprawy z olbrzymich różnic, zachodzących między Polską i Anglią. Różnice te przejawiają się przede wszystkim 1) w charakterze narodowym (w przeciwieństwie do Anglików Polacy łatwo ulegają panice, co stwarza ustawiczne niebezpieczeństwo runu na banki, a na wypadek chociażby małej „inflacyjki” groziłoby katastrofalnymi skutkami dla finansów kraju) oraz 2) w tej okoliczności, że większość naszych zobowiązań brzmi na dolary, franki i inne waluty obce.

Myśl o inflacji w Polsce jest także i dlatego absurdalna, że nieodzowny w takim wypadku (w stosunkach polskich) wzrost cen spowodowałby m. i. ogromny deficyt budżetowy, który stałby się deficytem kasowym, wskutek niemożności pokrycia niedoboru bud-

żetowego drogą pożyczki wewnętrznej.

Wypowiedziawszy się bardzo stanowczo przeciwko szkodliwym pomysłom inflacyjnym, prelegent przeszedł do zobrazowania perspektyw finansowych Polski. Preliminarz na rok 1932/3 zamyka się sumą 2.450 milj. zł. Kwotę tę należy uznać za wygórowaną, gdyż wpływy skarbowe w tym okresie z pewnością nie przekroczą wpływów zeszłorocznych (1931/32), tj. nie wyniosą więcej, jak 2.100 milj. zł. To też należy dążyć do kompresji budżetu. Niestety, ogromna większość pożyczek należy do kategorii „opancerzonych”. Cała nadzieja leży w przedłużeniu moratorium Hoovera, które p. dr. Fajans uważa za tyle co pewne. Moratorium hooverowskie zredukowałoby nasz przewidziany deficyt budżetowy do sumy około 200 milj., których pokrycie mówca znajduje w finansach ubezpieczeń społecznych, w pożyczce Banku Polskiego i t. d. Tak więc, w przewidywaniach mówcy, sytuacja skarbu państwa rokuje możliwość powiązania końca z końcem, wszelako pod warunkiem, że wpływy skarbowe nie spadną poniżej poziomu dotychczasowej wydatności. Znaczy to: dopływ 190 miljonów zł miesięcznie.

Aby siłę płatniczą społeczeństwa utrzymać niespożyty, prelegent domaga się od państwa, aby chroniło podatnika, nie konkurowało z nim i wyrzekło się raz na zawsze pomysłów etatystycznych oraz wszelkich zgubnych eksperymentów.

Przechodząc z kolei do zagadnień, związanych z naszą instytucją emisyjną, p. dr. Fajans z zadowoleniem stwierdził, że Bankowi Polskiemu nie grożą destrukcyjne uderzenia z zagranicy. Mówca domaga się utrzymania bez zmian dotychczasowej polityki Banku Polskiego. W odniesieniu do bilansu handlowego, nie negując trudności, na jakie natrafia eksport polski, mówca nie przypuszcza, aby powstało saldo na naszą niekorzyść.

Swoją interesującą, acz pod koniec nieco zbyt skondensowaną odczyt, zakończył mówca wyrażeniem nadziei w powrót liberalizmu w międzynarodowych stosunkach gospodarczych i w zaistnienie solidarnej współpracy międzynarodowej w dziedzinie finansowej.

Prof. Rybarski o ustroju gospodarczym

Znakomity uczony, a równocześnie świetny mówca, prof. Roman Rybarski, wystąpi w najbliższy piątek, dnia 8-go b. m. o godz. 20-tej z odczytem p. t. „Walka o podstawy ustroju gospodarczego”. Ostatnia książka prof. Rybarskiego p. t. „Przyszłość gospodarcza świata”, która codopiero ukazała się na półkach księgarskich, świadczy, iż autor jej zagadnienie ustroju gospodarczego zgłębił gruntownie i przed słuchaczami otworzył nowe, bardzo interesujące perspektywy.

Odczyt odbędzie się w sali 17-tej Collegium Minus z inicjatywy sekcji ekonomicznej Tow. Prawniczego i Ekonomicznego. Wstęp dla członków wolny, dla gości 1 zł dla młodz. studj. 50 gr.

35 milj. 498 tys. zł. i osiągnął sumę 71 milj. 293 tys. zł. Pieniądze i należności zagraniczne, niezaliczone do pokrycia, zmniejszyły się o 3 milj. 838 tys. zł. do sumy 120 milj. 651 tys. zł. Portfel wekslowy spadł o 2 milj. 397 tys. zł. i wyniósł 641 milj. 860 tys. zł.; stan pożyczek zastawowych powiększył się o 6 milj. 66 tys. zł. do kwoty 122 milj. 339 tys. zł. Inne aktywa wynoszą kwotę 136 milj. 548 tys. zł., wykazując spadek o 328 tys. zł. W pasywach pozycja natychmiast płatnych zobowiązań zmniejszyła się o 68 milj. 670 tys. zł. (169 milj. 239 tys. zł.). Obieg biletów bankowych wzrósł o 54 milj. 43 tys. zł. (1.130 milj. 529 tys. zł.).

(k) **Trudności transportowe przy eksporcie konfekcji.** W związku z wejściem w życie wywozu kompensacyjnego, opartego o ulgowe cła na importowane do Polski owoce południowe i towary kolonialne, wyłoniła się poważna trudność dla eksporterów konfekcji. Na podstawie odnośnego rozporządzenia min. skarbu zaświadczenia o kompensacyjnym wywozie wystawiać może tylko ograniczona ilość urzędów celnych. Dla konferencji wchodzi w grę port gdyniński i granica niemiecka, dla której przy wystawianiu wymienionych zaświadczeń ustalono jedynie Zbąszyń. Wskutek tego nastąpiło podrożenie przy transporcie konfekcji w stosunku dotychczasowym o 3,60 zł. na 100 kg. Wobec tego, iż może to niekorzystnie zaważyć na ogólnej kalkulacji kosztów transportu eksportowanej konfekcji, Izba Przemysłowo-Handlowa w Łodzi podjęła u czynników miarodajnych interwencję w sprawie usunięcia tej trudności przy eksporcie.

Z ZAGRANICZĄ

(z) **Banca Commerciale w r. 1931.** Banca Commerciale Italiana przedłożył walnemu zebraniu sprawozdanie z działalności w r. 1931, który był jak wiadomo rokiem doniosłych zmian i sanacji włoskiej bankowości. Reorganizacja ta przeprowadzona została przy wydatnej pomocy państwa i polegała na sprzedaży akcji i papierów wszystkich przedsiębiorstw przemysłowych, kontrolowanych przez ten bank. Olbrzymia ta transakcja, wartości 4 miliardów lirów uskuteczniła została przez Societa Finanziaria Industriale Italiana. Pod koniec r. ub. bankowi wypłacona została suma 1 miljarda lirów przy pomocy kredytu specjalnie uruchomionego przez ministra skarbu. Transakcje te przyczyniły się do wydatnego zmniejszenia portfela papierów i akcji przedsiębiorstw przemysłowych z 669 na 345 milj. lirów. Udziały w innych bankach spadły z 668 milj. na 267 milj. Depozyty i konta oszczędnościowe zamykają się sumą 1 miljarda 263 milionów, kredytyorzy kwotą 6 miliardów 807 milionów. Zamknięcie rachunkowe wykazuje czysty zysk w wysokości 61,6 milj. lirów, z czego wypłacona zostaje dywidenda w wysokości 8 proc. przy kapitale akcyjnym 700 milj. lirów.

(z) **Międzynarodowa konferencja drzewna.** Dnia 18 kwietnia b. r. rozpoczyna się w Genewie obrady międzynarodowej konferencji drzewnej, które będą stanowiły dalszy ciąg współpracy eksporterów drzewnych, zapoczątkowanej kilka miesięcy temu w Warszawie. W konferencji weźmie udział przedstawiciel Zrzeszenia właścicieli lasów w Polsce i rady naczelnej Związków drzewnych. Administracja Lasów Państwowych reprezentowana będzie na tej konferencji przez delegata Zrzeszenia właścicieli lasów. (1)

Nasiona. Sprawozdanie handlowe z dnia 30 marca 1932 r. specjalnego składu nasion Teléfora Otmianowskiego w Poznaniu. Notowania informacyjne wzlanych za 100 kg. za jakości przeciętne dominialne, nowego sprzętu, loco stacja załadowania. Koniczyna czerwona 160 — 215; koniczyna biała 320 — 470; koniczyna szwedzka 130 — 150; koniczyna żółta chmielowa odłuszczone 150 do 170; koniczyna żółta chmielowa w łuskach 55 — 70; przelot pospolity 270 — 310; rajgras angielski krajowy 45 — 50; tymoteusz 40 — 55; seradela 32 — 34; wyka latowa 23 — 25; peluska 24 — 27; groch Wiktorja 23 — 26; groch zielony Folger 30 — 34; groch polny mały 23 — 26; gorczyca 30 do 35; rzepik latowy 34 — 38; rzepak zimowy 32 — 33; konopie 40 — 48; mak niebieski 75 do 85; mak biały 75 — 85; tubin niebieski 1150 — 1250; tubin żółty 16 — 17.

KRONIKA GOSPODARCZA

PRZED TARGAMI POZNAŃSKIMI

(k) **Ulgi dla wycieczek zagranicznych na Targi Poznańskie.** Wycieczki zagraniczne, przyjeżdżające do Polski przez jeden punkt graniczny, mogą wyjechać przez inny punkt graniczny, uzyskując ulgę w przejeździe z Targów. Dotychczas zarządzenie ulg było interpretowane w sensie węższym i wymagało powrotu wycieczki przez tę samą stację graniczną, przez jaką nastąpił wjazd do Polski, co utrudniało ogromnie zwiedzenie całej Polski z okazji przyjazdu na Targi.

(z) **Pomoc Targów Poznańskich dla przemysłu.** Ze względu na to, że Targi Poznańskie pragną przyciągnąć z pomocą wystawcom i w roku bieżącym skutecznie specjalną propagandę na rzecz każdego działu Targów, koniecznym jest, by wystawcy zgłaszali się wcześniej, inaczej Targi nie będą w stanie zwrócić uwagi kupiectwa całej Polski na firmy biorące udział w danej sekcji. Uprasza się we własnym interesie wystawców o jaknajwcześniejsze zajmowanie stoisk, by dobrodziejstwa indywidualne, płynące z propagandy ich wyrobów były dostępne dla każdego producenta biorącego udział w tegorocznych Targach.

PODATKI I OPŁATY

(k) **Ulgi w spłacie podatków przez rolnictwo.** W dniu 5 bm. odbyła się u wicepremiera prof. Zawadzkiego konferencja przy udziale wiceministra skarbu Starzyńskiego i wiceministra reform rolnych Karwackiego w sprawie ulg oraz płatności podatków przez rolnictwo. Zgodnie z ustawą o spłacie zaległości podatkowych i rozporządzeniem ministra skarbu do tej ustawy, które będą ogłoszone w dniach najbliższych — rolnicy, których zaległości podatkowe, narosłe do dnia 1 października 1931 r. nie powstały wskutek jawnej złej woli, otrzymają prolongatę do dnia 15 sierpnia 1933 roku. Co się tyczy zaległości podatku gruntowego z II raty 1931 r. to ulgi, których możliwość przewiduje rozporządzenie, bę-

dą mogli otrzymać tylko ci rolnicy, którzy bezzwłocznie uiszczą I ratę podatku gruntowego za 1932 rok. W przeciwnym razie zaległości będą ściągane natychmiast. Na konferencji tej ustalono również tryb współpracy władz skarbowych z Komitetami finansowo-rolnymi.

(p) **Podatek od drożdży.** W numerze 27 Dziennika Ustaw R. P. z 31 marca 1932 r. ogłoszona została ustawa z 10 marca 1932 r., zmieniająca częściowo rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26-go marca 1927 r. o monopoli spirytusowym. Zmiana wprowadzona przez nową ustawę polega na tem, iż drożdże prasowane wyrobione w kraju oraz sprowadzone z zagranicy lub z obszaru W. M. Gdańska podlegają podatkowi spożywczemu w wysokości 1 zł 50 gr od 1 kg wagi. Wykonanie tej ustawy poruczone zostało ministrowi skarbu i wchodzi ona w życie po upływie 14-tu dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Ustaw.

(p) **Obniżenie morskiej opłaty portowej od ładunku węgla.** W nr. 27 Dziennika Ustaw z 31 marca 1932 r. ogłoszone zostało rozporządzenie ministra przemysłu i handlu w porozumieniu z ministrem skarbu z 29-go marca 1932 r., obniżające opłatę portową od ładunku węgla, koksu i brykietów węglowych do wysokości 0,20 zł za tonnę. Rozporządzenie weszło w życie z 1 kwietnia 1932 r.

Z KRAJU

(k) **Trzydziestolecie Banku Kratochwill i Pernaczyński.** W dniu 4 kwietnia upłynęło 30 lat od powstania Banku Kratochwill i Pernaczyński. Założycielami tej placówki byli śp. Marjan Kratochwill i śp. Stanisław Pernaczyński. Instytucja oparta na zdrowych zasadach, rozwinęła b. pożyteczną działalność i cieszy się w dalszym ciągu poważaniem kół bankowych.

(k) **Bilans Banku Polskiego.** W ubiegłej dekadzie Bank Polski wymienił cząstkę swego zapasu złota na dewizy zaliczone do pokrycia, wskutek tego zapas złota zmniejszył się o 34 milj. 932 tys. zł. do 573 milj. 518 tys. zł., gdy równocześnie zapas dewiz. zaliczonych do pokrycia wzrósł (dzięki drobnej przewyżce skupu nad sprzedażą) o kwotę nieco wyższą, mianowicie o

24-ta Loteria Państwowa

(Nieurzędowa).

W 20-tym dniu ciagnienia, 5 klasy wygrane, padły na numery następujące:
Po 5.000 zł. na nr. nr. 17565 80329 143434.
Po 3.000 zł. na nr. nr. 9271 60190 93315 110234 111314 123978.
Po 2.000 zł. na nr. nr. 2841 7902 30906 35530 36634 41174 64413 77065 80357 82669 108592 120042 124337 127890 134081 137284 142543 152279.
Po 1.000 zł. na nr. nr. 767 2555 8018 11818 22661 27059 27389 27440 34717 35086 41611 44430 46815 69199 84664 89146 99939 102509 106734 109960 113689 119625 132064 13670 139396 153627 158479.
Po 500 zł. na nr. nr.: 373 475 764 684 2929 4440 4696 4887 6858 9058 9054 9821 10612 11445 12450 13276 14071 15828 16389 17424 18836 19266 20568 20929 20954 22372 22476 22632 24726 24985 26225 27243 27262 28995 29008 30200 31095 31048 31195 32235 33349 33129 34189 35086 35553 38520 38551 38824 43512 44339 44128 45229 49148 49699 52643 52669 54113 56273 56764 57190 60220 64530 64925 64998 65463 66313 71820 72038 72557 73639 74255 74556 75826 78008 78913 79701 81220 82506 82237 83504 84096 85718 86927 87801 89651 91101 96342 97205 97841 98412 99888 100064 100717 102766 104172 104636 106436 106594 108665 109902 109432 110498 110556 110743 110823 111140 111997 114942 115385 117231 118596 119031 121437 122545 123157 128880 129760 131645 131819 132599 133243 133290 133594 134462 135007 135630 136238 138368 138773 139845 140054 141056 142675 142874 143872 146109 147181 148593 148605 151272 151401 154351 154607 155099 155542 156216 156372 156285 157975 159396 159438.

Po 250 zł. wygrały numery następujące:
151 52 203 55 77 488 560 639 43 78 702 6 96 981 1077 163 88 274 303 31 32 402 27 38 506 18 696 776 830 927 72 2203 19 44 454 72 523 39 81 656 702 24 56 60 71 81 826 43 84 956 65 3105 12 14 64 274 304 41 482 512 17 24 851 68 949 84 4002 64 99 146 58 97 229 76 82 386 89 533 27 712 869 918 5037 81 139 72 74 237 53 66 74 92 311 48 427 960 6018 45 63 182 308 425 26 65 661 724 63 74 842 943 7018 144 92 640 743 57 812 83 955 98 8029 91 99 120 250 52 86 300 63 76 433 520 610 87 814 992 9059 64 111 74 98 253 439 501 67 614 15 25 93 900 10240 355 406 69 554 74 616 85 783 88 805 23 912 65 11018 82 89 193 210 83 381 417 62 98 527 744 50 815 46 57 944 78 12101 15 216 51 76 95 375 548 77 604 63 721 815 45 89 94 13001 114 554 92 706 827 31 58 85 14009 63 104 223 370 454 555 74 600 34 704 30 81 92 901 51 15035 80 128 87 269 307 64 401 592 738 43 88 916 16074 99 107 99 592 95 615 73 783 858 934 93 17053 96 350 56 62 426 523 614 60 79 725 903 81 18015 10 64 84 114 52 212 59 465 74 525 54 613 708 31 81 990 19041 149 75 251 408 75 96 98 889 20025 33 122 46 77 213 17 46 75 314 58 412 29 20 55 553 73 660 794 808 964 21066 177 89 292 338 49 61 77 494 516 603 9 17 31 49 89 700 805 16 923 86 22005 43 118 70 81 204 61 81 92 524 57 650 84 792 819 922 23034 107 19 207 50 307 412 517 83 88 90 609 15 766 97 873 922 41 48 24205 350 55 83 453 592 636 78 773 78 831 924 25067 75 94 267 336 66 71 427 47 567 691 758 74 839 78 26016 346 465 73 518 34 96 640 63 86 702 95 806 34 42 74 89 901 27052 138 291 343 59 409 592 602 26 72 871 961 28107 60 230 49 67 92 419 30 50 540 632 726 83 907 29013 26 41 116 87 317 495 509 55 629 81 96 931.

30000 32 84 135 47 98 358 61 431 591 738 85 858 31075 172 78 80 99 287 478 657 61 62 713 26 852 68 80 99 32107 306 65 80 543 612 78 704 816 23 65 903 41 33002 164 277 79 83 302 96 435 96 500 62 630 33 79 922 23 26 49 77 34018 32 81 187 201 559 706 14 24 33 996 35009 70 140 269 77 82 355 551 75 99 722 39 806 22 36 38 38013 159 201 78 398 505 683 713 842 37009 42 46 63 106 60 77 219 36 361 487 594 800 38107 266 71 89 458 500 1 614 73 95 743 55 944 70 39000 74 196 224 33 49 62 390 478 81 500 622 91 840 902 40079 93 78 409 71 618 45 55 784 818 31 95 915 30 99 41005 126 292 382 89 417 21 25 26 47 574 82 926 57 42038 58 260 310 436 543 64 618 62 87 96 832 85 946 59 70 43019 99 112 24 46 76 333 408 59 737 51 91 834 60 938 92 44013 42 163 200 87 357 75 82 436 511 706 62 68 71 833 45 76 917 64 45030 152 61 245 79 431 565 616 64 78 700 810 925 45 46041 109 10 42 321 30 32 454 46 504 38 57 704 27 822 26 64 77 946 99 47074 221 436 43 65 90 620 39 43 839 91 48244 62 305 95 784 878 920 36 74 49161 74 326 564 70 624 50 75 701 20 819 909 50159 76 229 649 830 41 51181 88 216 80 84 426 533 96 601 43 704 30 84 812 62 83 52014 74 172 234 99 301 11 21 27 38 72 89 513 610 787 889 53000 15 88 135 89 242 326 68 400 35 65 75 99 638 87 737 864 974 86 54008 153 331 79 446 559 83 685 717 945 49 55034 37 80 151 62 70 228 42 56 351 36 38 620 83 91 737 847 81 56125 28 202 319 41 56 452 58 516 17 65 656 719 803 56 57096 112 61 77 275 313 48 419 83 573 773 80 801 70 977 58020 165 303 15 17 33 425 28 52 598 685 706 49 50153 91 354 464 540 88 605 44 48 94 718 810 41 93 928 63.

60039 95 181 225 336 46 50 81 500 34 706 27 38 42 68 805 93 943 61068 88 424 501 11 78 99 638 705 68 832 977 62017 137 344 661 717 75 806 7 63082 87 118 65 240 91 95 98 457 58 92 567 650 98 937 47 92 64170 242 243 57 84 597 613 77 82 820 78 65007 48 107 203 315 54 537 773 855 931 66056 60 76 159 271 373 437 65 530 609 25 54 748 80 67001 79 156 81 360 408 99 540 37 67 732 39 972 93 68049 131 34 45 89 201 4 308 9 93 411 516 602 72 742 881 940 69002 165 245 82 417 637 42 70205 489 528 89 697 787 863 87 954 71010 56 80 98 104 12 36 205 21 44 84 381 492 507 70 768 93 820 25 917 18 22 65 72045 55 371 406 57 552 674 768 95 885 88 94 945 73006 38 98 246 98 315 54 77 441 533 91 95 765 802 915 18 74104 60 200 66 502 56 739 865 945 78 75129 286 87 376 660 64 93 710 93 876 76146 309 403 41 505 610 756 844 66 77033 119 240 54 74 303 459 95 758 876 97 976 78014 11 51 202 88 351 78 80 474 559 92 684 89 719 22 56 71 822 30 40

44 64 973 82 79172 263 517 74 603 58 69 80086 150 60 204 53 335 514 66 81012 14 120 22 65 79 273 381 435 600 731 45 63 830 78 90 940 82056 132 68 221 307 35 421 523 66 627 749 880 83043 159 203 98 372 536 84 643 881 93 84090 260 322 423 683 759 952 56 85006 16 189 281 96 452 595 629 92 735 824 30 51 65 961 86056 154 68 212 301 19 62 412 638 65 82 719 818 33 37 83 87019 21 58 142 74 213 377 96 421 64 65 707 848 65 75 936 83050 203 69 348 472 509 36 41 55 672 728 48 896 949 66 89070 80 151 482 535 59 674 79 81 82 726 64 879 980.

90027 34 93 114 43 55 72 294 719 961 71 74 95 91023 107 17 28 268 331 472 97 527 31 40 70 603 811 68 70 93 929 31 45 92228 326 33 42 84 428 548 679 96 794 985 93047 97 128 340 455 63 512 67 716 27 49 732 807 18 25 75 951 91 95 94017 61 109 38 40 46 444 94 510 63 642 734 66 97 811 50 58 95007 17 183 237 38 307 434 58 63 517 92 772 76 893 910 40 96032 44 130 40 50 52 60 74 89 238 54 421 40 99 505 75 688 784 829 82 92 951 73 74 97145 76 387 563 600 08 21 741 70 93088 96 125 68 92 358 497 548 966 99169 97 206 400 77 634 721 100163 238 59 61 326 591 719 839 85 101027 35 102 216 72 558 78 83 605 818 932 68 102011 27 70 82 195 272 352 565 700 825 28 49 931 32 103029 30 56 66 151 209 17 99 475 94 529 651 62 68 86 793 857 924 63 65 79 86 104028 110 31 215 26 343 405 82 559 84 648 786 822 60 66 948 105036 73 90 145 40 70 603 811 68 70 93 929 31 45 92228 326 33 42 84 428 548 679 96 794 985 93047 97 128 340 455 63 512 67 716 27 49 732 807 18 25 75 951 91 95 94017 61 109 38 40 46 444 94 510 63 642 734 66 97 811 50 58 95007 17 183 237 38 307 434 58 63 517 92 772 76 893 910 40 96032 44 130 40 50 52 60 74 89 238 54 421 40 99 505 75 688 784 829 82 92 951 73 74 97145 76 387 563 600 08 21 741 70 93088 96 125 68 92 358 497 548 966 99169 97 206 400 77 634 721 100163 238 59 61 326 591 719 839 85 101027 35 102 216 72 558 78 83 605 818 932 68 102011 27 70 82 195 272 352 565 700 825 28 49 931 32 103029 30 56 66 151 209 17 99 475 94 529 651 62 68 86 793 857 924 63 65 79 86 104028 110 31 215 26 343 405 82 559 84 648 786 822 60 66 948 105036 73 90 145 40 70 603 811 68 70 93 929 31 45 92228 326 33 42 84 428 548 679 96 794 985 93047 97 128 340 455 63 512 67 716 27 49 732 807 18 25 75 951 91 95 94017 61 109 38 40 46 444 94 510 63 642 734 66 97 811 50 58 95007 17 183 237 38 307 434 58 63 517 92 772 76 893 910 40 96032 44 130 40 50 52 60 74 89 238 54 421 40 99 505 75 688 784 829 82 92 951 73 74 97145 76 387 563 600 08 21 741 70 93088 96 125 68 92 358 497 548 966 99169 97 206 400 77 634 721 100163 238 59 61 326 591 719 839 85 101027 35 102 216 72 558 78 83 605 818 932 68 102011 27 70 82 195 272 352 565 700 825 28 49 931 32 103029 30 56 66 151 209 17 99 475 94 529 651 62 68 86 793 857 924 63 65 79 86 104028 110 31 215 26 343 405 82 559 84 648 786 822 60 66 948 105036 73 90 145 40 70 603 811 68 70 93 929 31 45 92228 326 33 42 84 428 548 679 96 794 985 93047 97 128 340 455 63 512 67 716 27 49 732 807 18 25 75 951 91 95 94017 61 109 38 40 46 444 94 510 63 642 734 66 97 811 50 58 95007 17 183 237 38 307 434 58 63 517 92 772 76 893 910 40 96032 44 130 40 50 52 60 74 89 238 54 421 40 99 505 75 688 784 829 82 92 951 73 74 97145 76 387 563 600 08 21 741 70 93088 96 125 68 92 358 497 548 966 99169 97 206 400 77 634 721 100163 238 59 61 326 591 719 839 85 101027 35 102 216 72 558 78 83 605 818 932 68 102011 27 70 82 195 272 352 565 700 825 28 49 931 32 103029 30 56 66 151 209 17 99 475 94 529 651 62 68 86 793 857 924 63 65 79 86 104028 110 31 215 26 343 405 82 559 84 648 786 822 60 66 948 105036 73 90 145 40 70 603 811 68 70 93 929 31 45 92228 326 33 42 84 428 548 679 96 794 985 93047 97 128 340 455 63 512 67 716 27 49 732 807 18 25 75 951 91 95 94017 61 109 38 40 46 444 94 510 63 642 734 66 97 811 50 58 95007 17 183 237 38 307 434 58 63 517 92 772 76 893 910 40 96032 44 130 40 50 52 60 74 89 238 54 421 40 99 505 75 688 784 829 82 92 951 73 74 97145 76 387 563 600 08 21 741 70 93088 96 125 68 92 358 497 548 966 99169 97 206 400 77 634 721 100163 238 59 61 326 591 719 839 85 101027 35 102 216 72 558 78 83 605 818 932 68 102011 27 70 82 195 272 352 565 700 825 28 49 931 32 103029 30 56 66 151 209 17 99 475 94 529 651 62 68 86 793 857 924 63 65 79 86 104028 110 31 215 26 343 405 82 559 84 648 786 822 60 66 948 105036 73 90 145 40 70 603 811 68 70 93 929 31 45 92228 326 33 42 84 428 548 679 96 794 985 93047 97 128 340 455 63 512 67 716 27 49 732 807 18 25 75 951 91 95 94017 61 109 38 40 46 444 94 510 63 642 734 66 97 811 50 58 95007 17 183 237 38 307 434 58 63 517 92 772 76 893 910 40 96032 44 130 40 50 52 60 74 89 238 54 421 40 99 505 75 688 784 829 82 92 951 73 74 97145 76 387 563 600 08 21 741 70 93088 96 125 68 92 358 497 548 966 99169 97 206 400 77 634 721 100163 238 59 61 326 591 719 839 85 101027 35 102 216 72 558 78 83 605 818 932 68 102011 27 70 82 195 272 352 565 700 825 28 49 931 32 103029 30 56 66 151 209 17 99 475 94 529 651 62 68 86 793 857 924 63 65 79 86 104028 110 31 215 26 343 405 82 559 84 648 786 822 60 66 948 105036 73 90 145 40 70 603 811 68 70 93 929 31 45 92228 326 33 42 84 428 548 679 96 794 985 93047 97 128 340 455 63 512 67 716 27 49 732 807 18 25 75 951 91 95 94017 61 109 38 40 46 444 94 510 63 642 734 66 97 811 50 58 95007 17 183 237 38 307 434 58 63 517 92 772 76 893 910 40 96032 44 130 40 50 52 60 74 89 238 54 421 40 99 505 75 688 784 829 82 92 951 73 74 97145 76 387 563 600 08 21 741 70 93088 96 125 68 92 358 497 548 966 99169 97 206 400 77 634 721 100163 238 59 61 326 591 719 839 85 101027 35 102 216 72 558 78 83 605 818 932 68 102011 27 70 82 195 272 352 565 700 825 28 49 931 32 103029 30 56 66 151 209 17 99 475 94 529 651 62 68 86 793 857 924 63 65 79 86 104028 110 31 215 26 343 405 82 559 84 648 786 822 60 66 948 105036 73 90 145 40 70 603 811 68 70 93 929 31 45 92228 326 33 42 84 428 548 679 96 794 985 93047 97 128 340 455 63 512 67 716 27 49 732 807 18 25 75 951 91 95 94017 61 109 38 40 46 444 94 510 63 642 734 66 97 811 50 58 95007 17 183 237 38 307 434 58 63 517 92 772 76 893 910 40 96032 44 130 40 50 52 60 74 89 238 54 421 40 99 505 75 688 784 829 82 92 951 73 74 97145 76 387 563 600 08 21 741 70 93088 96 125 68 92 358 497 548 966 99169 97 206 400 77 634 721 100163 238 59 61 326 591 719 839 85 101027 35 102 216 72 558 78 83 605 818 932 68 102011 27 70 82 195 272 352 565 700 825 28 49 931 32 103029 30 56 66 151 209 17 99 475 94 529 651 62 68 86 793 857 924 63 65 79 86 104028 110 31 215 26 343 405 82 559 84 648 786 822 60 66 948 105036 73 90 145 40 70 603 811 68 70 93 929 31 45 92228 326

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **H. K., Poznań.** 1. Odpowiedzieliśmy już kilka razy; jeżeli Pan nie ma 4 pokoi, może Pan wnieść sprzeciw. 2. Po datek od lokali płatny bezwzględnie. 3. Czyszczenie wynosi miesięcznie 76,90 zł. 4. Nadpłaconych kwot nie może Pan już policyjnie ani żądać ich zwrotu (K).
— **Waldosł.** Odpowiedź była 23 marca br. (K).
— **Diugoletnia czytelniczka S. S.** Odpowiedź była 19 marca br. (K).
— **L. B. Gospodarz** ma swoją rację, opierając się na kontrakcie, zwłaszcza że nie było w nim zastrzeżeń na wypadek słabej konjunktury. Niema na to rady. (K).
— **M. B. z Łazarza.** Od 4 pokoi. (OK).
— **Inżynier z Jeżyc.** Skarga eksmisyjna po 2 miesiącach zalegania; wprawdzie niewątpliwie rozprawa sądowa. Eksmisyję wykonuje komornik sądowy; meble zostają złożone na składzie, a lokatorów umieszcza się na kilka dni w hotelu, zaś następnie ewtl. w barakach lub tp. (K).
— **Mieszkanie.** Ustawowej normy niema, dopuszczona jest dowolność umowy. Odstępne natomiast jest lichwą, karalną sądownie; radzimy domagać się zwrotu. (K).
— **Inwalida.** Jeżeli oprócz płacy ma jeszcze utrzymanie i stancję, składka wy-

nosi 5—7,95 zł miesięcznie; jeżeli pobiera jedynie pieniężne wynagrodzenie, składka wynosi 1,36—1,70 zł. (K).
— **Em. Ka.** Do Urzędu Wojewódzkiego. Powód może być zupełnie dowolny. Formalności trwają do 4 miesięcy. (K).
— **Poznań 2787.** Jeżeli tu nie chodzi o bardzo łatwe zadanie arytmetyczne, to chyba o trudną zagadkę. Zadanie arytmetyczne wykona Pani z łatwością sama, zaś na rozwiązywanie zagadek nie mamy czasu (K).
— **100 U. P.** Może Bank Gospodarstwa Krajowego. Zresztą radzimy popytać w bankach. (K).
— **F. F. F.** Radzimy przedstawić sprawę Urzędowi Rozjemczemu dla spraw najmu. (K).
— **Z. S.** Radzimy wnieść sprzeciw. Naszym zdaniem interpretacja owego urzędnika nie powinna być słuszną. (K).
— **Groncz.** Nie ma wogóle, zawsze zależy od umowy. (K).
— **Stały Czytelnik.** Placie i szopy nie są lokalami. Radzimy wnieść sprzeciw. (K).
— **L. R., Poznań.** Radzimy przedstawić sprawę wydziałowi opieki społecznej w Urzędzie Wojewódzkim w Poznaniu. (K).
— **Sanitas.** Urząd Patentowy Rzpl. Polskiej ma w Poznaniu 3 rzeczników:

pp. dr. Marjan Kryzan, ul. Krasieńskiego nr. 9; inż. Marceł Zoch, Przechodnia 9; inż. Winnicki, ul. Konopnickiej 7. O zakresie kompetencji, opłatach itp. dowiedz się Pan u nich wprost. — Fabryki wyrobów papierowych: Edward Kreglewski Sp. akc. Poznań, ul. Szyperka 8 (księgi handlowe, kajety, koperty); „Atom”, ul. Woźna 9; o innych poinformuje Izba Przemysłowo-Handlowa, ul. Mickiewicza 31 (K).
— **Mary.** Ten, kto skład posiada. (K).
— **J. K. stała abonentka.** Radzimy wnieść sprzeciw. (K).
— **L. N.** Od 4 pokoi; wszyscy właściciele mieszkań. (K).
— **P. St. Musiałowa.** Od 4 pokoi; pisaliśmy o tem kilka razy. (K).
— **3 pokoje i kuchnia.** Niech Pan pomówi ze swym gospodarzem. (K).
— **P. M. Z. Kotecki.** Gospodarz. (K).
— **F. D.** Niech Pan porozumie się z Ubezpieczalnią Krajową w sprawie ewentualnej kapitalizacji renty. (K).
— **A. D., Poznań.** Owszem, Pańska pretensja jest uprzywilejowana. Wakacje naszym zdaniem już się nie należą. (K).
— **P. K. Hubert.** Przy 5-pokojowych mieszkaniach takie umowy są dopuszczalne. (K).
— **Fr. Z. Miljard** — tysiąc milionów; biljon — milion milionów. (K).

— **Stały Czytelnik.** Radzimy wnieść sprzeciw. (K).

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: Walerja Słóarszykowa — Chelmino z podziękowaniem za otrzymane łaski, 5 zł.
Na chleb św. Antoniego: Janowska, 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 144 zł.
Dnia 5. 4. wpłaciliśmy na konto Komitetu budowy pomnika N. S. Jezusowego w Komunalnej Kasie Oszczędności m. Poznania 809,65 zł i wprost do Komitetu budowy pomnika 1 dolar.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

KURSY RYTMIKI I PLASTYKI

Walentyna Wiechowiczowej
Od kwietnia nowy kurs dla pań. Lekcje w śródmieściu, plac Wolności 14-a, w podwórzu, prawo. Wpisy i informacje na miejscu we wtorki i czwartki od 6.30 do 7.30 i w Poznańskim Instytucie Muzycznym, Ogrodowa 4, od 11 do 1 i od 5 do 7. zw 14 100

W dniu 4 b. m. rozstał się z tym światem po długiej i ciężkiej chorobie, ś. p.

Stanisław Maciejowski

b. urzędnik Krajowego Ubezpieczenia Ogniwego.
Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 7 b. m., o godz. 16.30, z domu żałoby przy ul. Przemysłowej 40 na cmentarz parafji Zmartwychwstania Pańskiego.
Krajowe Ubezpieczenie Ogniwowe w Poznaniu. dw 3238

W poniedziałek, dnia 4 kwietnia 1932 r., o godz. 12.30 w południe, rozstał się ze światem, po długich i bardzo ciężkich cierpieniach, opatrzone kilkakrotnie Sakramentami św., mój najdroższy, ukochany jedynak, kuzyn i narzeczony, ś. p.

Stanisław Maciejowski

przeżywszy lat 31. Pogrzeb odbędzie się we czwartek, dnia 7 kwietnia, o godz. 16.30, z domu żałoby przy ulicy Przemysłowej 40 na cmentarz parafji OO. Zmartwychwstania Pańskiego.
Niech Jego szlachetna dusza znajdzie spokój u stóp Boga.
W ciężkim smutku pozostała
matka i narzeczona.
Msza św. żałobna za spokój Jego duszy odbędzie się w piątek, o godz. 8.30 rano, w kościele OO. Zmartwychwstania Pańskiego.
Poznań, Włocławek, Pruszków.
Autobus oczekiwać będzie na uczestników w drogę powrotną przy cmentarzu.
Osobnych uwiadomień nie wysyła się.
Zakład pogrzebowy W. Bartkiewicza, ul. Poznańska 13.

Jeżeli posiadasz uszkodzoną rakieta tenisową przynieś do naprawy lub zadzwonić nr. 55-71
DOM SPORTOWY
św. Marcina 14
Bliziej ul. Piekary
Mniejsze naprawy wykonuje na poczekaniu.
Na sezon wiosenny polecam wielki wybór artykułów do wszelkich sportów.
Nowy dział Kajaki składane.
zw 14 140

Dnia 4 kwietnia r. b., o godz. 19.45, zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, nasza najukochańsza, najdroższa, najlepsza i nigdy niezapomniana matka, ś. p.

Marcjanna Szafrńska

z domu Kelner
przeżywszy lat 63. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 7 b. m., o godz. 5 po poł., z Zakładu św. Józefa na cmentarz Archikatedralny.
Ciężko strapieni
córka i synowie.
Poznań, ul. Nadbrzeżna 5. zw 14 142

We wtorek, 5 kwietnia 1932 r., o godz. 7 wiecz., zasnął w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzone Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz kochany ojciec, brat, stryj i szwagier, ś. p.

Kazimierz Weiner

em. naczelnik Wydziału II. Izby Skarbowej w Poznaniu
przeżywszy lat 61, o czem zawiadamiają
w ciężkim smutku pogrążeni
żona z dziećmi i rodziną.
Pogrzeb odbędzie się w piątek, 8 b. m., o godz. 4 po południu, z kostnicy cmentarza w Górczynie.
Zakład Pogrzebowy „Ceremonia”, Towarowa 25. Tel. 3180

MAJNANIZACJA ZRODŁO ZAKUPU

- Chemikalia
- Esencja octowa
- Kleje-Szelak
- Farby-Lakiery
- Pokost-Pendzle
- Tran garbarski
- Karbolineum-Karbid

EG. FRAASMAST.
W. W. KAISER
HURTOWNIA DROGERYJNA
POZNAŃ WIELKA 14
Pw 11 293-4-10.147/1135

W pierwszą rocznicę śmierci najdroższej matki, ś. p.

Stefanji ze Stempkowskich Prawdzie-Layman

odprawi się za spokój duszy Jej
msza żałobna
w kościele św. Marcina w piątek, dnia 8 b. m., o godz. 9 rano, o czem wszystkim Zyczliwym donosi
zw 14 052 **syn z żoną.**

Dnia 5 kwietnia b. r. po długich i ciężkich cierpieniach zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., moja najukochańsza żona, nasza najdroższa matka, teściowa i babcia, ś. p.

Gabrijela z domu Kulm Mayerowa

przeżywszy lat 71. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 9 kwietnia b. r., o godz. 4 po południu, z kaplicy cmentarnej św. Pawła przy ul. Grunwaldzkiej.
zw 14 139
Poznań, 6 kwietnia 1932 r. **mąż, dzieci i wnuki.**

We wtorek, dnia 5 kwietnia 1932 r., o godz. 3 rano, zasnął w Bogu po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzone Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz troskliwy ojciec, teść, dziadek, brat, szwagier i wuj, ś. p.

Józef Cwojdzinski

przeżywszy lat 66. Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 8. 4. b. r., o godz. 4.45 z domu żałoby przy ul. Wodnej 7.
zw 14 141
W ciężkim smutku pogrążeni
żona z dziećmi i rodziną.
Poznań, Ostrów, Gliwice, Rathenow.
Zakład Pogrzebowy Bracia Nowak, Poznań, Plac Nowomiejski 10, tel. 1046.

Za liźne dowody współczucia, nadesłane wieniec i udział w pogrzebie ukochanego męża i ojca naszego, ś. p.

Michała Becker.
składamy Przewielebnemu Duchowieństwu, Towarzystwom, Organizacjom, Kołu Farmaceutów S. U. P. oraz wszystkim Przyjaciołom i Znajomym serdeczne

Bóg zapłać!

Żona z dziećmi.
Leszno, w kwietniu 1932. nw 9781

Oprawy kalążek
Wszelkiego rodzaju
Inteligentnie
Drukami Toruńskimi
T. A. w Toruniu
ul. św. Katarzyny 4.

Przedsiębiorstwo zbożowe

dobrze prosperujące, w powiatowym mieście ca 7 tysięcy mieszkańców, dobra okolica. Dogodne warunki, natychmiast do objęcia z powodu zmian rodzinnych. — Oferty Kurjer Poznański zw 14 143

Mieszkanie

składające się z dwóch dużych pokoi, pokoiku, kuchni, łazienki w śródmieściu na II ptr., wynajmę inteligentnemu bezdzietnemu małżeństwu. Czyszczenie dwuletne. Adres wskaze Kurjer Poznański pod zw 14 133

80 tysięcy świerków 3-letnich

oraz
jednoroczne sosny na sprzedaż.
Zarząd Leśny
STAWISZYN
poczta Borek per Koźmin.
zw 14 136

Czy nie znajdzie się nikt?

studentowi

potomgłby przetrwać kryzys, udzielając jakiegokolwiek zająć?
Młody, pełen sił, energiczny, wszechstronnie uzdolniony, przyjmie każdą pracę za minimum wynagrodzenia na miejscu i wyjazd. Specjalność korepetytor (2-letnia praktyka). Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zw 14 104.

Niebywała sensacja
w „MOULIN ROUGE”
 Redukcja cen na całej linii naprzykład
 wieczorem
KAWA - HERBATA - PIWO
 tylko 1 zł
 Początek o 9 wiecz. Początek o 9 wiecz.
 Pw 12 157-14.5

Restauracja „Cechowa”
 właśc. W. Jabłoński
 Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego 23
 poleca
Jutro w czwartek specjalności:
 Filety z dzika z szampionami, Prosiak pieczony z sałatą selerową, Łosoś z rusztu, sos tatarski, Kurcze pieczone z zieloną sałatką.
Obiady w abonamencie — ceny niższe.
 Do zebrań i uroczystości rezerwuje salkę i pokoje. nw 12 194

Czapki
 dla wszystkich urzędów, szkół, towarzystw i wojska jak: magistrackie, policyjne, diogomistrzowskie, gimnazjalne i t. p. dla powstańców i wojaków, przysposobienia wojskowego, sokołów, młodzieży męskiej i żeńskiej, strazy pożarnej, granicznej, leśnicze, stangreckie, maciejówki, poznanianki, klubowe, sportowe, futrzane. — Wykonuje również z dostarczonego materiału.
LUDWIK WIZA, POZNAŃ, WROCŁAWSKA 13.
 zw 14 107/8/9

Trocin sosnowych
 25—30 wagonów
 1—2 wagonów tygodniowo kupimy za gotówkę. **M. Czubek i S-ka, Poznań, Gwarna 8. Tel. 3691, 3212.** zw 14 126

Niezwykła okazja!
Willa czynszowa
 nowa, masywna, 3 mieszkania, 20 ubikacji, centrum Poznania, przy promenadzie, centralne ogrzewanie, ogród, sprzedam gotówką za 90 tysięcy — Dochód 13 tysięcy. Korzystna pewna lokata kapitału. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia do „Par”, Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 14.58. Pw 12 192-14.58

Młodego inteligentnego kupca
 z dobrem wykształceniem, reprezentujący, lat około 25, wolny od służby wojskowej, władający poprawnie językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie, możliwie ze znajomością stenografii i piszący na maszynie, poszukuje się zaraz. Panowie ze znajomością branży materiałów budowlanych mają pierwszeństwo. Oferty z podaniem pensji w języku polskim i niemieckim uprasza się pod dw 3233 do Kurjera Poznańskiego.

Większa kancelaria adwokacka w Poznaniu
 poszukuje
sekretarza
 (kierownika biura).
 Reflektuje się tylko na silę pierwszorzędą. Oferty Kurjer Poznański zw 14 088.

Dla lekarza
pracowitego (kawalera) świetna egzystencja.
 Miasteczko 2 000 mieszkańców, obszerna, bogata okolica, praktyka kasowa wkrótce przewidziana. Znajomość języka niemieckiego pożądana. Mieszkanie willa, ogród, za-rezerwowane. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zw 14 106.

Posady
rzadcy - administratora
 samodzielnej lub pod ogólną dyspozycją **poszukuje** od 1 lipca. Świadectwa i polecenia pierwszorzędne. ewent. kaucja. Oferty do Kurjera Pozn. pod zw 14122

Meble
 kupisz najkorzystniej Józef Dąbowski, Szewska 2 Najtańsze źródło zakupu dla każdego. zd 41 284

KROJE
 z ostatniej kreacji mody damskiej, według wszelkich żądań, starannie według miary **wykonują** po 20-letniej praktyce zagranicznej.
Poznań,
ul. Grunwaldzka 5 m. 1
 Zamówienia wysyłam także na prowincję. sw 14 131

ZAWIADOMIENIE.
 Niniejszem mamy zaszczyt podać do wiadomości, że
CUKIERNIE
 przy **Starym Rynku 59,60** — narożnik ulicy Wrocławskiej,
 prowadzoną przez nas w sezonie zimowym, — likwidujemy z dniem dzisiejszym na czasokres letni z tem, że otwarcie na przyszły sezon zimowy nastąpi w jesieni.
 Dziękując Szan. Klienteli za okazaną nam życzliwość, prosimy o zachowanie nam łaskawych względów i w przyszłości.
 Z poważaniem
Stefan i Jan Wawrzyniak.
 W nawiązaniu do powyższego — donosimy uprzejmie, że lokale nasze przy **St. Rynku 59,60** obejmujemy z dniem dzisiejszym na sezon letni i prowadzić będziemy w nich naszą specjalność
LODY WŁOSKIE
 Z prośbą o łaskawe poparcie naszego przedsiębiorstwa, piszemy
 z poważaniem
Dall'Asta i S-ka.
 Korzystając ze sposobności, polecam łaskawej uwadze Szan. Klienteli moje
CUKIERNIE
 przy ul. św. Marcina 63 i Górnej Wildzie 36.
 Z poważaniem
Jan Wawrzyniak.
 Pw 12 186-14,60

Zwyczajne Walne Zgromadzenie
akcjonariuszów Banku Cukrownictwa Spółki Akcyjnej w Poznaniu
 odbędzie się
w czwartek, dnia 12-go maja 1932 roku o godzinie 5-tej po południu w Poznaniu,
 w gmachu własnym
przy ul. Sew. Mielżyńskiego 7.
 Porządek obrad:
 1) Zagajenie.
 2) Wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia (§ 23 statutu).
 3) Sprawozdanie Zarządu o stanie majątkowym Spółki i przedłożenie bilansu z rachunkiem zysków i strat na dzień 31 grudnia 1931 r.
 4) Sprawozdanie Rady Nadzorczej o sprawozdaniu rachunków rocznych.
 5) Odczytanie sprawozdania Tow. Rew. „Powiernik” z odbytej rewizji.
 6) Uchwała dotycząca zatwierdzenia bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok 1931 oraz podziału zysków.
 7) Uchwała dotycząca udzielenia pokwitowania członkom Zarządu i Rady Nadzorczej.
 8) Wybory do Rady Nadzorczej.
 9) Ustalenie wynagrodzenia dla Rady Nadzorczej za rok 1932/33 w myśl § 20 statutu.
 10) Zmiana § 16 statutu dotyczącego ilości zastępców przewodniczącego Rady Nadzorczej.
 11) Uchwała co do innych spraw podanych na piśmie Zarządowi w terminie przepisany ustawami (§ 19 statutu).
 nw 9 785

Prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu mają ci akcjonariusze, którzy złożą w Centrali Banku w Poznaniu albo w Oddziałach w Warszawie lub we Lwowie przynajmniej na 7 dni przed wyznaczeniem Walnego Zgromadzenia do godziny 14-tej akcje swoje, przeznaczone do uczestniczenia, wraz ze spisem numerów tych akcji, i nie odbiorą ich przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia wydane na dowód złożenia akcji u notariusza. W zaświadczeniach winny być wymienione numery akcji i winno być stwierdzone, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.
Zarząd.

Poznań, w kwietniu 1932 r.

ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE AKCJONARJUSZÓW
Sp. Akc. „Goplana” Fabryka Czekolady w Poznaniu
 odbędzie się we wtorek, dnia 10 maja 1932 r., o godz. 3.30 po południu, w biurze fabrycznym w Poznaniu przy ul. św. Wawrzyńca 28, z następującym porządkiem dziennym:
 1. Zagajenie.
 2. Sprawozdanie Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady Nadzorczej.
 3. Zatwierdzenie bilansu z dn. 31 grudnia 1931 roku i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
 4. Uchwała dotycząca użycia zysku.
 5. Wybory ustępujących członków Rady Nadzorczej.
 6. Wolne wnioski.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zebraniu, winni najpóźniej do dnia 2 maja r. b., złożyć swoje akcje w biurze fabryki „Goplana” w Poznaniu, lub przedstawić w temże biurze dowody zdeponowania swych akcji u polskiego notariusza bądź też w jednym z banków w Poznaniu.
 Na zasadzie art. 54 i 57 prawa o spółkach akcyjnych, mogą akcjonariusze zgłosić dodatkowe sprawy na porządek dzienny do dnia 25 kwietnia r. b.
Zarząd:
 Pw 12 193-14,55 (—) Dyrektor Tadeusz Prądzyński.

Nowowynalezione anodówki
 60% trwalsze Wyłączne prawo eksploataowania wynalazku „DEWON” Poznań, Niegolewskich 14, m. 8. Dostarczamy wprost z fabryki do odbiorcy. 120 voltówka 14 zł 40 gr. Na prowincję za zaliczeniem pocztowym 16,60. zw 14 134

Ostrzeżenie!
 Jako zapisani właściciele majątku **NEHRINGOWO, pow. Września**, ostrzegamy niniejszem przed nabyciem ciężających na tym majątku dwóch hipotek, zapisanych na rzecz kupca Franciszka Namysła z Poznania w kwocie 21 190 dolarów względnie 55 000 zł, albowiem hipoteki te w znacznej części nie były walutowane, w sumach tych mieszczą się lichwiarskie procenty. W sprawie tej toczy się spór.
Drowa Teodozja z Nowaczyków Maikowa i Michał Nowaczyk
 właściciele majątku Nehringowo, pow. Września.

Licytacja dywanów
 na Giełdzie Handlowej ul. Stawna 13 przy ul. Wronieckiej.
 W czwartek, dnia 7 b. m., o godz. 11 przed południem, sprzedawac będę dobrowolnie najwięcej dającym za gotówkę pochodzące z likwidacji:
 5 dywanów ręcznie włożanych, dywan perski, 12 dywanów pluszowych, 2 pomosty, 19 kilimów, 2 koce huculskie, 2 portjery huculskie, kilim francuski „Aubisn”.
Pw 12 189-54,294
WŁADYSŁAW WOJCIECHOWSKI
 uprawniony licytator i taksator, ul. Stawna 13. Tel. 28-08.

PRZETARG PRZYMUSOWY
 W piątek, 8. 4. 1932 r., o godz. 2 po południu, św. Marcin 43, sprzedam publicznie najwięcej dającym:
pianino Libczyński. nw 9 635
W. Trzeciak, kom. sądowy Poznań, ul. Młyńska 3, tel. 51-18.

PRZETARG PRZYMUSOWY
CEGIELNIA
 z 80 mrg. ziemi, kompl. urządzona, przerabiająca około 3,5 milj. cegły, dren i dachówek, będzie sprzedana w dniu 15 kwietnia 1932 r. w Sądzie Grodzkim w Krotoszynie przez przetarg przymusowy. — Wartość przedwojenna przeszło zł 650.000. Reflektanci mogą kupić za ca. zł 165.000.—, przy wpłacie 85 000.— zł, reszta może pozostać na dogodnych warunkach. Zgłoszenia do „Par”, Poznań, Al. Marcinkowskiego 11, pod 54,260. Pw 11 927-54,259

OGŁOSZENIA DROBNE
 Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy
 Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1311 i t. d. = 1 słowo.
 Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE
Antyki
 meble używane sprzedaje, kupuje Wielkie Garbary 89. Pw 11 933-54,269
90
 móg ziem pszenno-żytniej dom 6-pokojowy, rodzaj willi, zabudowanie pierwszorzędne, inwentarze kompletne, położenie jeziora, lasy leśniko prywatne od Niem. a. Poznań 18 km, cena 25 000, wpłaty 12 000. Rutkowski, Miciewicza 28. zdw 44 567
Sypialnie
 6-sobowe kompletne 350, jadalnie 445 kuchnie 108. Fabryka Mebli, Rynek Śródceki telefon 19-89. zdw 39 938

Pianino
 sprzedam. Poplińskich 12, m. 20 zdw 43 259
Willę
 z ogrodem Swarzędz, Kórnicka 31 sprzedam lub zamienię na re-stówkę blisko lasu. zdw 44 666
Rakieta
 angielska bardzo mało używana za 50.— sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 43 962
Fortepian
 tanio sprzedam. Staszica 26, mieszk. 6. zdw 43 243
Sportke
 dziecięca z budka, Zaulek, św. Wojciecha 6, m. 13. zdw 45 137

2 maszyny
 szwelskie w dobrym stanie sprzedam. Zgłoszeń a Jarocin. Marcinkowskiego 6. zdw 45 263
Majątek
 400 móg, blisko miasta, gdzie wszelkie sztolty, cena 85.000, wpłaty 30 000. Zgłoszenia — Rutkowski, Grobla 29. zdw 45 071
Sprzedam
 sypialnie orzechowa. Adres Kurjer Poznański zdw 45 017
Meble używane
 pianino czarne, salon antyczny, kamapy, sypialnie, debowa, szafy do rzeczy, do książek, do suk. biurko, debowa, krzesła wiedeńskie, umywalki, kuchnie i inne poleca Antykwariat, Woźna 14, marocznik Mostowa. zdw 45 514

Nie kupuj mebli
 zanim zwiedzisz Centrale mebli Swarzędz gdyż tam najniższe ceny. Pw 11 260/1-45,68/70
Motocykl
 marki „Rudge Whitworth” prawie nowy korzystnie sprzedam. Rzemyszkiewicz, Półwiejska 4. zdw 35 972
Skład
 3 pokoje kuchnia na każde przedsiębiorstwo w Poznaniu, dobre miejsce — cena 2 000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 45 303
Sprzedam
 dom mieszkalny, położony przy głównej arterji w Kaliszu. Wartość około 150.000, względnie zamienie na dom w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer Poznań. zdw 45 602

Krzaki
 świetoj. i agrestowe tanio. — Zaulek, św. Wojciecha 6, l. lewo. zdw 45 179
Dubeltówkę
 bezkurkowa belgijska, nowa, 200. Niegolewskich 26, mieszkanie 1. godz. 2—4. zdw 45 414
Samochód
 fabryczno-nowy tanio oddam. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 45 389
Do sprzedania
 dom nowy 45 000, wpłaty 23 000. Staroleka. Romana Maya 41 Pa-tykowska. zdw 45 361
Maszynka
 do wyrobu landrynek do niej trzy pary walcy korzystnie sprzedam. Kreta 4, III. Boliska. zdw 45 368

Bernardyn
 pies 8-miesięczny do sprzedania. Wiadomość: Szewska 20 a. maeszkanie 1. telefon 5660, zdwp 45 355
Klubowy
 garnitur, elegancki, wyściełanie włósiane, okazynie. Aleje Marcinkowskiego 3 b, m. 21. zdw 45 505
70 móg
 ziemi pszennej, zabudowania masywne, blisko Poznania, cena 15.000. Wały Królowej Jadwigi 2, mieszk. 2. zdw 45 572
Skład
 kolonjalny towarem magiel, 4 pokojowym mieszkaniem, światło elektryczne, tanio sprzedam. — Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 45 489

Samochód
Renault, tonnowy, kryty, gotowy do jazdy, za 400 zł sprzedam. — Dzielnicy 3, telefon 32-65, zdw 45 744

Chcesz sprzedać, kupić
dom, gospodarstwo, fabrykę — zgłoś się do Jaskiewicza, Poznań, Fredry 6, zdw 45 736

W Groszkiewicz
Poznań, Wrocławska 3, hurtownie i detalnie poleca dywan: imitacja pereskich 175 X 250 od 42 zł, bouché 175 X 250 od 125 zł, wehar ang., prima 2 X 3 198 zł, knoleum, dywany, i z metra chodniki od zł 175. Serwety pluszowe i gobelinowe. Inletry, stolowizna i płótna po cenach zniżonych.
Pw 12 011-14.62

Wszystko przed oczami leży do wybiegania
w Hurtowni Porcelany za tanie pieniądze — Różne Prezenty — Okolicznościowe — Najlepsza Porcelana — Serwisy — Alpacka — Noże, widelce — Najlepsze Szkło tylko wprost Wrocławka 24, podwórza.

Motory
elektryczne prądu stałego i zmiennego sprzedaje rzeczywiście najkorzystniej „Frampol”, Dzielnicy 3, zdw 45 746

Jadalnia
bogata rzeźbiona, bardzo tania. Stolarska, Bukowska 9, zdw 45 747

Stół
rozciągany tania, Stolarska, Bukowska 9, zdw 45 748

Wózek
dziecięcy tania Fredry 12, mieszkanie 9, zdw 45 390

Sypialnie
sprzedaje najkorzystniej Stolarska Rybaki 15, nw 8 857/8

Domek
ogrodem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 44 702/3

Skład kolonjalny
w pow. mieście z urzadz. i tow. za 1500.— got. z powodu choroby natychm. sprzedam. Oferty Kurjer zdw 44 815

Kwiaty
do kapeluszy wielkim wyborze poleca Fabryka Kwiatów, Walczak, Wrocławska 4, tel. 58-65, Hurtownie detalnie, zdw 44 122-3

„Centrala mebli”
Swarzędz naprzeciw poczty, poleca meble po cenach niskich. Wielki wybór.
Pw 11 251/2-30,35/2

Tania
sprzedaję pończochy Bemberga 3.—; 3.75; 4.50; 5.— zł Obrzydli asortyment kolorów tylko w specjalnym magazynie pończoch A. Szymański. Poznań, św. Marcina nr 1 przy Placu św. Krzyskim.
Pw 11 610/12-11.81.82

Wózek
dziecięcy sprzedam. Wąły Zygm. Augusta 2, mieszkanie 21, zdw 45 452

Wózek
dziecięcy korzystnie. Półwiejska 32, mieszkanie 10, zdw 45 460

Skład
papieru i cukierków (z pokojem) tania na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 45 471

Wózek
sportowy sprzedam. Szamarzewskiego 53, m. 17, zdw 44 200

Gospodarstwo
65 morg, zabudowaniem, inwentarzem, wpłaty 7.000, Małecki, Poznań, Rybaki 20a, zdw 45 541

Ubranie
jasne sprzedam tania. Słowackiego 35, m. 10, zdw 45 558

Singera
wpuszczana sprzedam. Drużbackiej 1, mieszkanie 4, zdw 45 631

Radjo
czterolampowa, ekranowana, nowoczesna, głośnik, baterie tania. Łąkowa 14, m. 22, zdw 45 645

Skład
cukierków 750 X 450, pokojem. Powód choroby 3.700. Adres Kurjer Pozn. zdw 45 545

Radjo
3 lampkowe kompletne tania. — Główna 115, m. 5, zdw 45 691

Skład
cukierków, tytoniu, cena 1.600. Focha 39, mieszkanie 17, zdw 45 732

Plaszcz
czarny, jedwabny, damski, sukniany sprzedam. Zielona 2, m. 6, zdw 45 713

Motor
Benz 4 koni, w dobrym stanie z transmisją do karuzeli, wałek żelazny grubość 7 cm., wózek mieszkalny z powodu choroby tania sprzedam. Zgłoszenia Rybaki 7, mieszkanie 4, zdw 45 487

Ogród
owocowy pod budowę 2000 cm. sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 45 727

Wobec
stałych przeskód władz i nie uzyskania godz. policyjne, lokal natychmiast do oddania. „Frasca”, 27 Grudnia, zdw 45 488

Tanio
spiesznie sprzedam urządzenie pracowni cukrowniczej: butelki natychmiast do oddania. „Frasca”, 15, mieszkanie 4, zdw 45 428

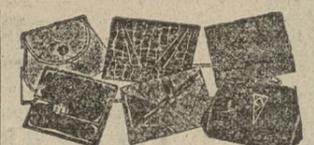
Dom
2 morgi ogrodu zaraz sprzedam. Cena 13 500 zł. Zgłoszenia (właśc.) Marcin Konieczny, Szamotyły ul. Wysockiego 6, zdw 45 428

Puszczkówo
wille z pięknym ogrodem owocowym blisko lasu i rzeki sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 45 425

Księgarnia Antykwarij
skład papieru przyjmie wspólnika lub sprzedaż Oferty Kurjer Poznański zdw 45 421

Sprzedam
motocykl Ariel z przyczepką i pełnym wyposażeniem zapasowym, wszystko w bardzo dobrym stanie, tylko za gotówkę. Chłoda 6, II. piętro między 4—5 po pol. zdw 45 420

Ogródek
działkowy, alana, tania. Górna Wilda 78, mieszkanie 14, zdw 45 432

Torebki damskie
0.95; 1.—; 1.50; 3.—; 4.50; Bagdad zł 13.75; Parasole 3.90; 4.50; 5.50; 7.— Ceny o 50 % obniżone! W Czyst. Szkolna 11, Plac Wolności 5. Pracownia własna. Pw 11 784-12.90

Mebie
jadalni ładne sprzedaje tania — Stolarska, Grobla 6, zdw 45 708

Parcele
budowlane sprzedam korzystnie Szewczer Mosina, zdw 44 891

Lisy
jasne, ciemne. Wierzbicice 13. 3, zdw 44 581

Szafa
i szafonierka tania. Małe Garbary nr 7 a, mieszkanie 1, zdw 45 706

Altankę
letnie mieszkanie, wybudujecie tania, predko, kupując kamionki, płyty Celotex, Chelmońskie-go 11, zdw 45 694 5

Dom w Gostyniu
przy dworcu 9 pokoi podwórze, zajazd na sprzedaż względnie do wydzierżawienia wolny od 1 maja, Zgłoszenia Zygmunt Jankiewicz, Grodzisk Poznański, Bank Ludowy zdw 45 010

Skład
kolonjalny z towarami, mieszkanie. Adres Kurjer Poznański zdw 45 542

Dobra egzystencja
nadająca się dla niefachowca, emerytowanego oficera etc. Z powodu choroby i wyjazdu sprzedam korzystnie dobrze zaprowadzone przedsiębiorstwo w Poznaniu. Cena ca. 25 tysięcy złotych. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 45 553

Sprzedam
parcele 1.000 kw., wraz z rysunkiem z powodu wyjazdu. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 45 566

Fortepian
krótkie skrzydło, czarne krzywe tania na sprzedaż. Skarbo-wa 4, mieszkanie 8, zdw 45 594

Pokój męski
jak nowy korzystnie. Grobla 6, m. 7, zdw 45 644

5 wałów
transm. 40 m/m średnicy, ca. 15 mtr., 20 tarczy drewnianych, 10 konsoli, 10 162, 1 motor. Elektrobudowy Łódź 73, P. S., prąd zmienny. Szczegóły Podgórn 10, u portjera, zdw 45 031

Samochód
6 osobowy Fiat 505 na chodzie sprzedam. Półwiejska 36, zdw 44 663

L. Piotrowska
św. Marcina 9/10 narożnik Piekarczyk poleca po najniższych cenach pończochy rekawiczki skarpetki pantaloony — bieliznę trykotową — bluzki w modnych kolorach — w wielkim wyborze.
Pw 11 493-10.101

Blachy — Rury — Pręty mosiężne — miedziane
tania rozsprzedaje „Przewodnik” św. Marcina 30. Pw 11 782-12.77

Dom
z 10 morgowym ogrodem owocowym, warzywnym, w mieście powiatowym sprzedam na dogodnych warunkach. Pośrednicy wykluczeni. Wiczorkiewicz, Wągrowiec, Opactwo 7, nw 9780

Parcele
1 000 gm przy ul. Szamotułskiej naprzeciw Radjostacji korzystnie sprzedam. Osiecki, Mostowa 2, zdw 44 998

Remington
walizkowy prawie nowy sprzedam. Matejki 59, mieszkanie 5, zdw 45 481

Hurtownia Szkła i Porcelany 27 Grudnia 4, I. piętro
poleca po cenach najniższych szklanki kieliszki, talerze, salaterki bombonierki, wazony kryształowe i zwykłe serwisy kawowe i obiadowe, noże, łyżki, widelce i różne prezenty okazujące. zdw 45 476

Parcele
budowlane Brama Warszawska, Szosa Obornicka Cytadela, metr kwadratowy od 2.—, Rausch, Grobla 27, zdw 45 467

Nowa
maszyna szewska bardzo tania. Obajczek Półwiejska 31, mieszkanie 11, zdw 45 438

A. E. G.
maszyna do pisania okazująco do sprzedania w dobrym stanie. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 45 435

Rower
damski w dobrym stanie tania do sprzedania. Wielkie Garbary 24, parter, lewo, między 3—4, zdw 45 434

Dom
dobrze się procentujący w Środzie, cena 38 000. Oferty Kurjer Poznański zdw 45 433

Dom
8 ubikacyj. chlew, maszynne, przyłącze 2 morgi ogrodu, 3 min. od miasta Wroniek, dochód 1 400, cena 9 300. Oferty Kurjer Poznański zdw 45 431

Parcele
przy kościele w Górczynie sprzedam. Górczyńska 7, właściciel, zdw 45 243

Młyn
osiem tonnowy, bez konkurencyjny, na dogodnych warunkach na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdw 45 419

Pianino
Wierzbicice 6, mieszkanie 6, zdw 45 646

Łóżka
i szafy. Ogrodowa 18, m. 4, zdw 45 648

Wózek
dziecięcy tania sprzedam. Słowackiego 8, m. 16. — Zgłoszenia 14—20, zdw 45 658

Maszynę
do pisania i powielacz sprzedam Szkolna 78 m. 8, zdw 45 678

Parcele
piękna Rataje sprzedam. Stary Rynek 73, mieszkanie 5, rw 5190

Kamienicę
placem budowlanym w Gdyni — najlepszym położeniu spiesznie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. rw 5189

Stolarnię
całkowitem urządzeniem, mieszkaniem, osiem lat zaprowadzoną powodu wyjazdu sprzedam 600. Wągrowiec, Piechowiak, rw 5185

Maszynę
do wytłaczania tabletek sprzedam. Bittner Dąbrowskiego 79, rw 5185

Gabinet
rzeźbiony dywanem perskim 3 X 4, olejne obrazy. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 45 604

Repozytorjum, bufet
restauracyjnie 100 zł. Przecznicza 2, mieszkanie 4, zdw 45 605

Maszynę
do pisania sprzedam 2—4, 6—9, Wąły Król. Jადwig 5, m. 5, zdw 45 610

Domek
piętrowy ogrodem sprzedam 14.000 (Jeżyce). Oferty Kurjer Poznański zdw 45 623

Rower
nowy tania. Słowackiego 43, II, prawo, jw 2839

Motocykl
na dogodnych warunkach sprzedam. Oferty Kurjer Poznański jw 2894

5 KUPNA
Kupię dom
i parę morgi ziemi w dużej wsi kościelnej nadający się na warsztat rowerowy. Wpłaty 4—5 000 zł. Zgłoszenia Oredownik Wielkopolski zdw 44 909/10

Gospodarstwo
60—80 morgi kupię lub 200—300 morgi zadzierzawie. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 45 535

Kupię
nowa wille lub dom z ogrodem blisko tramwaju wpłaty 10—20 tysięcy. Oferty wyczerpujące Kurjer Poznański zdw 44 907

Lokomobile
50 i 60 konne Lanza śrutownik duży do zapędu pasowego. Brodnica, Pomorz, skrzynka pocztowa 18, dzw 3228

Rower
3-kołowy z kufrem lub bez, w nowym lub używanym stanie, natychmiast zakupimy. Zgłoszenia „Unicum”, Górna Wilda 23, Pw 12 100-14.50

Kupię
używany w dobrym stanie fotela na kółkach dla chorego. Oferty głaszać: Staroniewicz Ludwikowo poczt. Moskwa, dzw 3230

Folwark
kupię w Wielkopolsce 300—500 morgi ziem pszennej budynkami maszynami, inwentarzem kompletnym przy wysokiej wpłacie. Agenci wykluczeni. Wyczerpujące oferty wraz ceną i ewentualnym zadłużeniem (procent) Kurjer Poznański zdw 44 824

Pasy
używane wszelkiego rodzaju skórzane i parczane kupię. Zgłoszenia z dokładnym opisem do Kurjera Poznańskiego zdw 45 451

Kupię
łodówkę rzeźniczną. Oferty Kurjer Poznański zdw 45 853

Kupię
psa młodego, rasowego wilka. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 45 325

Kupię
kamienicę mieście powiatowej wpłaty 5—6 000. Oferty Kurjer Poznański zdw 45 516

Fortepian
kupię Blüthnera lub Bechsteina tylko w dobrym stanie. Oferty Kurjer Poznański zdw 45 000

Kupuję
stare zniszczone weże samochodowe. „Gum”, Górna Wilda 71, zdw 45 477

Woźnica
do rozwożenia pieczywa może się zgłosić Kaucja konieczna. Oferty Kurjer Poznański zdw 45 511

Inwalida
wojenny skupuję wszelkiego rodzaju makulatury. Zgłoszenia u prasa Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań, — Fredry 7 pokój telefon 30-97 zdw 45 502/3

Drut
kołczasty (250 m) używany kupię lub siatkę (100 m). Oferty z ceną Kurjer Poznański zdw 45 679

Kupię
używaną, ale dobrze działającą maszynę do szluzowania strzew. (Darm Schleimmaschine) albo nową. Spiesznie oferty u prasa Rudolf Fleischer Handel strzew, Tarn. Góry, Rzeźnia miejska, zdw 45 536

Kamienicę
kupię zaraz wpłaty 40.000 zł. Pośrednicy wykluczeni. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 45 510

Konserwator
do lodów mały używany kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 45 663

Pianino
krzyżowe kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 45 650

Kartofli
białych wprost z mogił zakupię gotówką wazonowo. Górski, Główniec Poznań 1, rw 5181

Domek
w cenie 5—6 000 zł kupię przy Poznaniu Oferty Kurjer Poznański zdw 45 038

6 KAMIENICE

Kamienica
okazała, dochód ustawowy 11.000, cena 85 000, wpłaty 40 000, sprzedam „Kraakus”, Poznań, Pocztowa 30, zdw 45 056

Kamienica
centrum, nowoczesna, cena 70 000, wpłaty 40 000, Zgłoszenia Rutkowskiego, Grobla 29, zdw 45 070

Wille
6 pokojowa w Puszczkówo sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 45 157

Kupię
dom czysty w śródmieściu, wpłaty od 60.000 zł. Agenci wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 45 564

Willa
4 mieszkania morga ogrodu przy tramwaju, cena 30 000 zł, wpłaty 20 000, Kossman, Fredry 6, zdw 45 659

Willa
Poznań 7 ubikacji cena 13 000, wpłaty 10 000 „Dom Zieleń”, ul. Szkolna 6, III, zdw 45 661

Kamienicę
komfortową, narożnikową, 4 piętrową, siekierami sprzedam 110 000, wpłaty 50 000, dochód 14 500. Maciejewski, Dąbrowskiego 88, telefon 62-93, zdw 45 708

Dom
blisko Poznania, czynsz roczny 4 000, cena 28 000, wpłaty 15 000, sprzedam Popieliski, Piekary 18, I, dzw 45 728

Kamienicę
komfortową, składami, dochód roczny 17 700, za 135 000, wpłaty 60—80 000, reszta amortyzacja, sprzedam Popieliski, Piekary 18, I, dzw 45 729

7 PIENIADZ

6 500 zł
poszukuję zaraz na I. hipoteke gruntu niezabudowanego wartości około 30 000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 44 892

Pożyczki
7 000—8 000 do budowy w Swarzędzu na I. hipoteke za dobrem wynagrodzeniem poszukuje. — Zgłoszenia: Poznań, Młyńska 12, I. Grzeźniak, dzw 45 606

4—5 000
pożyczki poszukuje. Pewna gwarancja, dobry procent ewentualnie, współpraca, wolne utrzymanie, mieszkanie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 45 317

Wspólnika (czki)
czynnego najchętniej fachowca gotówka nie niżej 2 000 zł do dobrej prosperującej kawiarni w Gdańsku poszukuje natychmiast. Spieszne oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 45 453

Na kamienicę
w powiatowym mieście na pierwsze miejsce szukam 20—25 tysięcy złotych. Ubezpieczenie ognio-we 100 000 złotych. Oferty Kurjer Poznański zdw 45 349

10—15 000 zł
na hipotekę realności w Poznaniu poszukuje Pewna lokata, dobry procent. Oferty Kurjer Poznański zdw 45 562

8 DO WYNAJĘCIA

5 pokoi
komfort w wili przy ul. Grodziskiej od 1. 5. za miesięcznym czynszem 300 zł. Tylko poważni reflektanci. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 44 735

Mieszkanie
7 pokojowe, komfortowe, częściowo meblowane Młyńska 9 I, prawo, narożnik Placu Nowomiejskiego, zdw 45 491

Próżny
kuchonka gazowa, Słowackiego 35, mieszkanie 11, zdw 45 475

2 pokoje
i kuchnię z meblami oddam. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 45 430

Trzy
pokoje i kuchnię, morga ogrodu, odda gospodarz. Adres Kurjer Poznański zdw 45 358

Pokoik
próżny w którym można gotować w domu frontowym wysoki parter wprost od gospodarza do wynajęcia, dzierżawa 2 lata z góry. Hanusz Poolińskich 6, II, zdw 45 367

Pięciorokojowe
jadłodajnia oddam. Plac Świętokrzyski. Oferty Kurjer Poznański zdw 45 533

Dwa
mieszkania, pokój, kuchnia, zaraz od gospodarza. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 45 719/20

Mieszkanie
3 pokojowe z meblami sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 45 546

Pokój
kuchnia, rok dzierżawa 600; 2 pokoje kuchnia, północna dzierżawa 750, śródmieście Półnawski, Wielkie Garbary 44 (restauracja) zdw 45 550

4 pokojowe
komfort, słoneczne, 4 piętro, śródmieście, Koszt 2 300 zł, Czynsz 130 zł. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 45 497

3 pokoje
umeblowane gabinet, jadalnia, sypialnia, kuchnia, mieszczące 250. Oferty Kurjer Pozn. zdw 45 499

2 pokoje
i kuchnia, centrum, z meblami sprzedam za 1 200 zł, centrum. Dzierżawa 35 zł, Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 45 507

Trzypokojowe
mieszkanie słoneczne I. piętro, czynsz 80 zł za zroda gospodarza. Objęcie mebli 2 000 Oferty Kurjer Pozn. zdw 45 590

Czteronokojowe
komfortowe, elektryczność od 15 Wskaże Kurjer Poznański zdw 45 627

4 pokojowe
komfortowe mieszkanie na Jeżycach zwrot kosztu remontu i roczny czynsz od gospodarza do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 45 643

2 pokoje
kuchnia, Ostroroga 13, niski parter (przy Grunwaldzkiej), zdw 45 685

5 pokojowe
mieszkanie na Sołacz, ogród, słoneczny taras, elektryczność, centralne ogrzewanie, garaż, natychmiast za 250 zł wydzierżawi właściciel Schubert, Małpolska 8, zdw 45 718

9 SZUKA MIESZK.

Ośmiopokojowe
komfortowe mieszkanie I. piętro przy ul. Słowackiego (strona słoneczna) wprost od gospodarza od I. IV 32. do wynajęcia. Zgłoszenia K. Loga, Słowackiego 13, telefon 6639. Pw 11 739-13.1

Mieszkanie
3—4 pokojowe i 6—7 pokojowe na parterze lub I. piętrze ewentualnie podwórzu, w okolicy centrum zaraz lub później potrzebne. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 45 016

4 pokojowego
słonecznego mieszkanie wprost od gospodarza (pośrednicy nie wykluczeni) możliwie w dzielnicy Jeżyckiej, poszukuje zaraz — Punktualne placenie czynszu zagwarantowane. Zgłoszenia do biura ogłoszeń „Par”, Poznań, Al. Marcinkowskiego 11 pod 13.54, Pw 11 971-13.54

Urządnie
poszukuje pokoju z kuchnią od 1. 5. wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 45 422

Slużaca
z dobrem gotowaniem poszukuje posady do wszelkich prac domowych zaraz lub od 15. Oferty Kurjer Pozn. zdw 45 586

Slużaca
z samodzielnym gotowaniem poszukuje posady od 15. lub zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 45 588

Starsza
uczciwa, religijna, pracowita slużaca poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 45 587

Pielęgniarka
szuka posady do niemowlęcia lub chorych. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 626

Początniacy
maszynistka przy 1 mies. praktyce. Oferty Kurjer Pozn. zdw 45 630

Fotograf
retuszer poszukuje posady Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 45 424

Uczciwa
dziewczyna szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 45 632

Dziewczyna
szuka posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 45 647

Slużaca
szuka posady z cokolwiek gotowaniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 45 654

Pracznia
zawodowa stała czysta, uczciwa szuka prania 4 zł dziennie. Zgłoszenia osobiste i pisemnie Skład towarów krótkich i kapeluszy - Wielkie Garbary 34. zdw 45 652

Bielizniarka
na wszelką bieliznę poza dom i wyjazd. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 650

Ogrodnik
kawaler biegły w swym zawodzie poszukuje posady zaraz lub później, najchętniej w majątku. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 649

Poszukuje
miejsca nauki dla syna branży kupiecko-rzemieślniczej, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 486

Pomocnik aptekarski
z 2-letnią praktyką oraz z ukończonym kursem pomocnikowskim przy Uniw. Warsz. poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 429

Inteligentna
osoba lat 25, znająca całkowicie gospodarstwo domowe poszukuje samodzielną posady. Oferty Kurjer Poznanski zdw 44 900

Pomorzanka
inteligentna, lat 28, miła, spokojna, przyjmie posadę do prowadzenia gospodarstwa, chętnie do wdowca z dziećmi lub starszej osoby. Gotuje, haftuje, szyje. Oferty - Bydgoszcz, Al. Mickiewicza 3, m. 8. zdw 45 702

Dziewczyna
starsza, uczciwa i skromna, poszukuje posady do wszelkiej pracy z gotowaniem od 15. 4. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 711

Dziewczyna
poszukuje posady zaraz lub od 15. Oferty Kurjer Pozn. zdw 45 712

Dziewczyna
nawzajemnie uczciwa, z dobrimi świadectwami, poszukuje posady od zaraz Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 715

Pomocnik
szklarski szuka posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 754

Dziewczyna
ze wsi poszukuje posady lub posługi zaraz lub 15. Oferty Kurjer Pozn. zdw 45 608

Inteligentna
panienka szuka posady do składu lub dzieci, umie szyć, haftować. Oferty Kurjer Pozn. zdw 45 612

Szukam
posady od 15. 4. 32. lub posługi na cały dzień uczciwa i chętna do każdej pracy. Oferty do Kurjera Poznanski zdw 44 880

Panna
do szycia zaraz potrzebna. Jeżyce, Prusa 20. skład. zdw 44 881

Slużaca
z dobrem gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznanski zdw 44 899

Gospodyni
kucharka z bardzo dobrimi świadectwami, znająca bardzo dobrze kuchnię pieczenie ciast poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdw 44 901

Maszynistka
biegła, znająca księgowość amerykańską szuka posady. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 44 960

Stenografka
poszukuje posady do szycia cholewek. Oferty Kurjer Poznanski zdw 44 958

Młoda
posługaczka poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznanski zdw 44 951

Dziewczyna
uczciwa, pracowita z dobrem gotowaniem i zapanowaniem szuka posady od 15. Oferty Kurjer Poznanski zdw 44 930

Szofer, stanget, slużacy
lat 30, furman z wzorową praktyką we wszystkich zawodach, dobre świadectwami, szuka posady z skromnym wynagrodzeniem. Okolica obojętna. Łaskawe oferty Kurjer Poznanski zdw 44 941

Dziewczyna
uczciwa, pracowita poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznanski zdw 44 939

Pracznia
pierce tania. Oferty Kurjer Poznanski zdw 44 938

Pracznia
szuka prania. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 634

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 469

Mistrz piekarski
dypl. który pracuje samodzielnie poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 465

Młodzieniec
uczciwy pilny, przyjaźny posadę jako słuźący na letnisku lub w zamorskiego państwa za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 462

Chłopak
pilny poszukuje zajęcia w ogrodzie lub prac domowych za skromnym wynagrodzeniem - Oferty Kurjer Pozn. zdw 45 461

Dziewczyna
poszukuje posady na cały dzień. Oferty Kurjer Pozn. zdw 45 442

Posługaczka
poszukuje posady przed południem. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 441

Dziewczyna
uczciwa długoletnie świadectwa, obejmie posadę od I. V. do dwóch trzech osób Oferty proszę skierować do Kurjera Poznanski zdw 45 437

Apteka
Absolwentka farmacji, egzamin wojewódzki, poszukuje posady lub zastępstwa. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 257

Szukam
posady woźnego, inkasenta lub portjera Kaucja 1000 zł. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 45 350

Kupiec
podróżujący branży kolonialnej, cukierków i wódczanej, długoletnia praktyka woj. poznański, pomorskie dobrze zaprowadzony szuka posady przedstawiciela lub stanowiska kierownika. Zgody i tem podobne. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 109

Panienska
ekspedjentka inteligentna przyjmie posadę ewentl. pomocy domu. Oferty Kurjer Pozn. zdw 45 326

Inteligentna
sierota poszukuje posady do dzieci. Zgłoszenia do Kurjera Poznanski zdw 44 856

Rządca
samotny, lat 29, Poznańczyk, z dobrą praktyką w kulturalnych majątkach, obeznanym w uprawie ciecierzki i lekkich gleb poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 45 622

Prawnik
od dwóch lat bez pracy, nie korzystający z żadnej zapomogi sierota, w ostatniej nędzy graniczącej z rozpaczą prosi litościwie serca o pomoc w wyszukaniu posady, korepetycji ewentl. o doradczą pomoc pieniężną, czy też w starym ubraniu, bucicach, bieliznie i t. p. Zgóry dziękuje. Łaskawe zgłoszenia przyjmuje Antoni Wiśniewski Zakopane, Kościeliska 89. zdw 45 418

Dziewczyna
wiejska do wszystkiego z długoletnimi świadectwami poszukuje posady najchętniej do 2 osób od 15. V. 32. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 397

Slużaca
poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 388

Gospodyni
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 384

Freblianka
starsza muzykalna przyjmie posadę. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 363

Książkowa
bilansistka, energiczna, sumienna zajmie się również zarządaniem domu, pensjonatem, poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznanski zdw 45 666

Sierota
kochająca dzieci, szuka posady. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 977

Slużaca
poszukuje zaraz posady. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 672

Robotnik
lat 27, poszukuje jakiegokolwiek pracy z dobrimi świadectwami. Oferty Kurjer Poznanski zdw 5187

Poszukuje
posady do dzieci lub posługi zaraz przychodnia. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 598

Dziewczyna
skrzętna, czysta, uczciwa szuka posady od 15. IV. do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznanski zdw 2897

Bielizniarka
przyjmuje do szycia bieliznę damską meską oraz naprawy w domu Janasik, Mylna 20. zdw 2892

Sierota
dzielną ekspedjentka poszukuje odpowiedniej posady również na wyjazd. Oferty Kurjer Poznanski zdw 44 969

Panienska
uczciwa, chętna do pracy, szuka zajęcia na popołudnie. - Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 067

Uczciwa
pracowita dziewczyna szuka jakiegokolwiek posady na popołudnie. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 068

Przyjęmę
posadę samodzielnego prowadzenia domu, z dobrem gotowaniem, w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 069

Młodszy policjant
młodszy, emeryt, poszukuje jakiegokolwiek posady, inkasenta, portjera, woźnego, placowego, magazyniera. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 077

Maszynistka
początkująca, ze znajomością stenografii, poszukuje posady. Wymagania b. skromne. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 090

Dziewczyna
młodsza z cokolwiek gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 45 148

Posługi
za spanie poszukuje. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 322

Krawcowa
szuka pracy w dom i poza dom. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 330

Osoba
znająca dobrą kuchnię szuka posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 334

Kucharka
z dobrem gotowaniem oraz do prac domowych do bezdziejnego małżeństwa, na prowincję potrzebna od 1. 5 br. Zgłoszenia z odpisami świadectw, oraz podaniem wieku do Kurjera Pozn. zdw 45 336

Agenci
posiadający 30 złotych otrzymają korzystny artykuł galanteryjny. Kononickiej 3, m. 1. zdw 45 156

Pomocnik
fryzjerski młodszy. Adres Kurjer Poznanski zdw 45 753

Zredukowani
poszukujący posady!

Pamięć i pamięć powyżej lat 25, którzy chcą stworzyć sobie nową i dobrą egzystencję, będą wysoko i bezpłatnie do specjalnej pracy zewnętrznej Udzielamy stalego zajęcia przy wysokich dochodach. Požadana jest pilność i wytrwałość. Solidni i energiczni refleksywni mogą się zgłosić w środe od godz. 16-18 i w czwartek od 10-12 ul. Fr. Ratajczaka 15 (Pasaż Apollo) II. wejście, mieszkanie 18 Pw 12 187-14.61

Modniarki
dziennej do ekspedycji kapeluszy poszukuje. Lubomska, Toruń, ul. Królowej Jadwigi 12. Pw 12 191-64.91

Apteka
w Poznaniu poszukuje zaraz magistrą z krótką praktyką lub bez. Oferty z podaniem warunków do Kurjera Pozn. zdw 44 719

Zastępcy
panie panowie na Poznań, prowincje poszukiwani. Pensja przewidywana. Zgłoszenia do Kurjera Poznanski pod 45 423

Natychmiast
młodego energicznego, do pomocy w gospodarstwie rolnem potrzebuje. Krótki życiorys warunki Kurjer Poznanski zdw 45 427

Administratora
rutynowanego z kaucją gotówką do 15000 poszukuje na majątek 2700 móg. Pomorz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 45 483

Biegle
klejarki potrzebne zaraz. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznanski pod 45 346

Pisarza
podwórnego, przynajmniej z roczną praktyką poszukuje majątność Plewiska pow. poznański. zdw 45 339

Ekspedjenti
do piekarni-cukierni poszukiwane zaraz. Osobiste zgłoszenia św. Marcina 27 III. 8. 10-11 przed południem. zdw 45 411

Posługaczka
do 2 osób z gotowaniem i praniem potrzebna na popołudnie w Debu. Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdw 45 410

Kierowniczką
bufetu, dzielną potrzebna od 15. Zgłoszenia 9 kwietnia, Wydział Gospodarczy Bratnia Pomoc Waly Leleszczyńskiego 6, od godziny 10-12. zdw 45 380

Fryzjer
starszy pomocnik, dziełny w zawodzie, potrzebny zaraz na prowincje z kaucją do złotych 500, także i bez kaucji. Zgłoszenia pisemnie do Kurjera Poznanski zdw 45 701

Młody
czeladnik szwajski natychmiast. Bukowska 35. zdw 2893

Skromna panna
do dzieci potrzebna do domu, gdzie będzie miała bardzo dobrze. Zgłoszenia tylko pisemne do Agencji Kurjera Poznanski, Krotoszyn. zdw 9 784

Dzielną
fachowca ekspedjentka branży konfekcji damskiej zaraz. Bojanowska, Stary Rynek 91. zdw 45 737

Ekspedjentka
z szyciem potrzebna zaraz do składu towarów krótkich i galanteryj. Język niemiecki konieczny. Zgłoszenia do Kurjera Poznanski zdw 9 782

Domokrężnych
na towary krótkie. Wskazuje Kurjer Poznanski zdw 45 657

Dziewczynka
która pierwszą w szkołach była, inteligentna, mająca zamiłowanie do handlu potrzebna w składzie biżuterji Zyciorys Kurjer Pozn. zdw 45 671

Krawcowej
kroczyni poszukuje salon jako współniczkę. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 620

Slużaca
do wszystkiego potrzebna zaraz. Marsz. Focha 225, Stanislawski. zdw 45 667

Maszynistka
kasjerka potrzebna. Kaucja 500 zł. Oferty z warunkami Kurjer Poznanski zdw 45 709

Dobra
posada na sezon dla panny lub młodego mężczyzny za pożyczkę 300 zł. Swarzenia. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 710

Samodzielną
na płaszcze i kostiumy zaraz. Wrocławka 30, II. lewo. zdw 45 669

Garderobian
z kaucją potrzebny. Restauracja „Mieszczanka”. Plac Wolności. zdw 45 633

Dziewczę
do dzieci i pomocy w pracach domowych potrzebne. - 3 Maja 6, m. 9. zdw 45 722

Za
udzielenie pożyczki 3-5000 zł (swarzenia hipoteczna) da posadę fabryka branży zwrócić. Oferty Kurjer Pozn. zdw 45 561

Fryzjerskiego
pomocnika na stałą, dobrą wypłatę. Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdw 45 569

Panienskę
przystojną, uczciwą do obsługi gości od zaraz. Kaucja 300-400 zł. J. Pieterak, Łazienna 1. zdw 45 574

Szofera
wspólnika 2.000, kawalera poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 45 592

Ekspedjentka
młodsza z branży cukierniczej z kaucją potrzebna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 45 595

Krawcowa
zdolna. Wierzbicze 31a, m. 9. zdw 45 600

Czeladnik szwajski
na dobrą pracę szpilowana oraz wywrotki. Zgłoszenia Marszałka Focha 69. zdw 45 614

Slużaca
do wszystkiego potrzebna. Wielkie Garbary 48, m. 19. zdw 45 617

Humor zagraniczny
- Jakby można zdobyć tak kamienne serce?
- Spróbuj pan djamentem...
(„Matin”, Paryż). S. F.

Agenci
do sprzedaży narzędzi rolniczych poszukiwani. Zgłoszenia „Kosiarz”. Lwów, Żółkiewska 101, Oddział P. zdw 9 607

Slużaca
potrzebna Szwajcarska 12 mieszkanie 5 Zgłoszenia 8-9 rano. zdw 44 972

Dziewczyny
do kuchni znającej się na drobni i jednej do ogrodu poszukuje. Majętność Koszuty p. Środa zdw 45 450

Slużaca
uczciwa czysta potrzebna. Matejki 3, mieszk. 10, 6-7 zdw 45 457

Uczeń
z ukończoną Szkołą Handlową do składu skór zaraz potrzebny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 45 460

Strojarka
zdolna, młoda. Oferty Kurjer Poznanski zdw 45 470

Tancerki
wykwalifikowane, młode ładne, zgrabne potrzebne do pierwszorzędного baletu. Zgłoszenia od 4-5 po połud. Baletmistrz Alexis „Palais de Danse” gmach Apollina. zdw 45 473

Krawcowa
pierwszorzędna, polecona w domu. Oferty Kurjer Pozn. zdw 45 478

Kierowcę
bezrobotnego zatrudnie kilkanaście godzin tygodniowo Chevrolet osobowy. Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdw 45 416/7

Marszantka
potrzebna. Wodna 23. „Kapelusz damskie” zdw 45 508

Posługaczka
uczciwa i pracowita. Apteka pod Złotym Lwem Stary Rynek 75. zdw 45 519

Krawcowa
młodsza z 3 letnią nauką uczenicą potrzebną Sw. Józefa 6. parter, lewo, front. zdw 45 521

Biegła
prasowaczka. Zgłoszenia Paryska Pralnia Laniewicza 2. zdw 45 523

Krawcowa
potrzebna. Cieszkowskiego 6, mieszkanie 7. zdw 45 543

8 złotych
dziennie zarabiają osoby pracowite wszędzie. Stała poboczna praca domowa korespondencyjna. Przedsiębiorstwo Przemysłu krajowego. Gdynia Port dw 3 111

Przedstawiciel
główny na województwo Poznański i Pomorski dla zorganizowania aktywności do koleportażu książek poszukiwany na warunkach prowizyjnych Zgłoszenia wraz z referencjami i możliwościami zabezpieczeniowymi nadsyłać do Wydawnictwa Stanisława Cukrowskiego Warszawa - Senatorska 29. n w 9611

Panna
do szycia zaraz potrzebna. Jeżyce Prusa 20, skład. zdw 44 881

Magistra farmacji
z jednoroczną praktyką poszukuje od 1 maja Apteka pod Lwem w Tczewie (Pomorze). n w 3236

Magister farmacji
absolwent U. P. może się natychmiast zgłosić: po trzech miesiącach wolnego utrzymania pensja według taryfy. Apteka pod Lwem w Grudziądzu ul. Pańska 19 (dawr. 22). dw 3237

Krawcowa
siła pierwszorzędna samodzielną potrzebna. Gwarna 11. zdw 45 688

Panna
do szycia zaraz potrzebna. Jeżyce, Prusa 20, skład. zdw 44 881

TEATRY

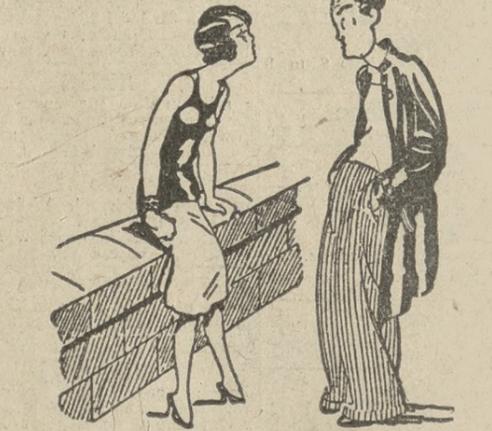
Teatr Polski: Dziś - „Sprawa honorowa”.
Czwartek, 7. 4. - „Sprawa honorowa”.
Piątek, 8. 4. - „Romeo i Julia”.

Teatr Wielki: Dziś - „Królowa Kina”.
Czwartek, 7. 4. - „Królowa Kina”.
Piątek, 8. 4. - „Królowa Kina”.
Sobota, 9. 4. - „Faust”. - Występ p. Gołbiowskiego.
Niedziela, 10. 4. - Godz. 3: „Rozwódka”. Ceny zmniejszone.
Godz. 8: „Królowa Kina”. Ceny miejsc od 0.75 do 4.50.

Teatr Nowy: Dziś - „Azais”.
Ostatni występ Junoszy-Stepowskiego.
Czwartek, 7. 4. - Teatr nieczynny z powodu próby generalnej „Marius”.

DZISIAJ W KINIE

Aurora: - „Szkatułka życia i śmierci”.
Apollo: „Zemsta Nietoperza”.
Colosseum: „Chata Wujka Toma”, wersja dźwiękowa.
Corso: „Wyspa zatopionych okrętów” i „W krainie srebrnych lisów”.
Metropolis: „Król Bulwarów”.
Muza: „Baśni miłości”.
Odeon: Maurice Chevalier.
Orzeł: „W tajemniczym wozie” i „Musisz się ze mną ożenić”.
Roxy: „Szpiedzy”.
Renaissance: Dafnis i Chloe.
Słońce: „Dwa serca biją w walca takt”.
Stinks: „Kobiety z przeszłością”.
Tęcza: „Malżeństwo na złość”.
Uśmiech: „Król Królów”.
Wilsona: „Grzesznica bez grzechu”.

Przedpłata na kwiecień 1932, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilutr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu z dwoma w edycjach w miejscach z odnośniami do domu w Poznaniu z 4.70, z odnośniami przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie z 4.94, kwartalnie z 14.82 pod opieką miesięczną w Polsce z 9.00, w innych krajach z 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeskąd i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości. święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. - P. K. O. Poznań nr. 200 149.

— Jakby można zdobyć tak kamienne serce?
— Spróbuj pan djamentem...
(„Matin”, Paryż). S. F.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potoczne 200 kr od 1-lamowego młim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania wieczornego „dobre” do godz. 11 większe dłużej według możliwości. Dobre ogłoszenia: słowo napisowe (tuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.